

Kapitalist krizin faturasını kapitalistler ödesin!

**Ne baskı ve terör, ne de emekçilerin sosyal yıkımı
düzenin krizine çözüm olabildi...
Ekonomik dengeler alt üst oldu,
İMF programı iflas etti...
Yüzde 40'ı bulan devalüasyonla,
krizin ilk faturası bir kez daha işçi ve emekçilere
kesildi!..**

**Krizin faturasını ödemeyi
reddedelim!**

***Sömürü, soygun ve terör
politikalarını alanlarda
parçalayalım!***

İÇİNDEKİLER

Siyasal istikrarsızlığın ekonomik temeli . 3
Ölümcül krizin sıklaşan nöbetleri 4
Devlet krizinin dibinde çürümüş ekonomik düzen vardır 5
ABD saldırganlığının gerisinde sertleşen emperyalist rekabet var! 6
Bağdat'a emperyalist saldırı. 7
"Tütün reformu" yasallaşiyor 8-9
Kocaeli'nde 18 Mart'ta işçi mitingi var! 10
İZELMAN işçilerinden DİSK'in 34. yılı kutlaması 11
"Diyarbakır erken kararıyor" 12
İTÜ'de boykot var! 13
Ulucanlar davasına katılım! 14
Yeni zindan genelgesi: F tipi işkenceye yasal kılıf 15
Dünyada güncel durum /2 (orta sayfa) 16-17
8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü. 18-20
Emeğin mağduru:Kadın 21
Devrimcinin "özel yaşamı" siyasi yaşamından ayrı düşünülemez 22
ÖO direnişçilerinden mektup. 23
Avrupa'da meydanlar yeniden ısınıyor. . 24
Avrupa'daki ilerici devrimci güçlerin ortak açıklaması. 25
Hoşgelin Raşal! 26
Direnişçilerden mektuplar. 27
Basından Nâzım Hikmet tartışması . 28-30
Mücadele postası 31

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2001/08 ● 24 Şubat 2001
Fiyatı: 150.000 TL
Sahibi ve Y. İşl. Md.: İbrahim GÜMÜŞ
EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yönetim Adresi:

Eksen Yayıncılık Laleli Cad. No: 52/5 İstanbul
Tel-Fax: 0 (212) 638 58 13
e-mail: kb1@turk.net
Web: <http://www.kizilbayrak.de>
<http://www.kizilbayrak.org>

Baskı: SERLER Matbaacılık
İSTANBUL
Tel: 0 (212) 880 40 75

Genel Dağıtım:
BİRYAY

Krizin faturasını kapitalistlere ödetelim

Türkiye'nin İMF'ye emanet kriz ekonomisi yine zorda. Bu son krizle birlikte, kimlerin gerçek kimlerin yalan söylediği de bir kez daha açığa çıktı. Sermaye hükümeti uygulanmakta olan İMF programını tek kurtuluş olarak sunarken, devrimciler, sadece yıkımı daha da derinleştireceğini söylüyordu. Uygulama boyunca yaşanan tüm krizler gibi, son büyük kriz de devrimcileri bir kez daha doğruladı. İşçi ve emekçilerin ekmeğinden çalarak, devrimci kanı akıtarak sağladıkları istikrar kendiliğinden bozuldu. Ne grev ve direnişler nedeniyle işçi sınıfı tarafından ve ne de yükselen eylemler nedeniyle devrimci hareket tarafından...

Kriz yönetim hükümeti ve sermaye sınıfı da programın kriz üreteceğini biliyor kuşkusuz. "Tek kurtuluş" propagandası, sadece krizlerin faturasını yüklemek istedikleri işçi ve emekçileri kandırmaya, oyalamaya dönüktü. Aynı şekilde, devrimcilerin uyarıları da işçi ve emekçilere dönüktü. Böyle olmaya da devam edecek.

Şimdi, yaşanmakta olan büyük krizin faturası da bir kez daha işçi sınıfı ve emekçilere çıkarılmak istenecek. Peki, zaten program tarafından fazlasıyla ezilmiş durumdaki işçi-emekçi kitleler bu yeni faturayı nasıl kaldıracak? Ya da, kaldırmak zorunda mı?

Artık kaldıracak halleri kalmadığını görmek hiç de zor değil. Bunu istikrar programının sahipleri de görüyor ve kaygılanıyorlar. Kuşkusuz işçi ve emekçiler de kendi perişanlıklarının farkında. Mesele, üzerindeki ağırlığı taşımakta zorlandığını farketmekte değil ama. Asıl mesele, o yükü taşımak zorunda olup olmadığını bilmekte. Türkiye işçi sınıfı, "istikrar" demagojisi ile ikna edildiği için değilse bile, yükü sırtından atmanın yol ve araçlarına sahip olmadığı için, yani gönüllü olarak değil, zorla götürdü bu yükü bugüne dek. Fakat zorun da bir sınırı var ve bu son krizle o sınırı çizildiği görülmelidir.

Bunun görüldüğü yerde ise devrimci-öncü işçilerin sınıfa karşı görev ve sorumlulukları önem kazanıyor.

Krizin faturasını bir kez daha yüklenmemenin tek yolu olan sınıf mücadelesini yükseltmenin yol ve araçlarıyla uğraşmak öncelikle onların görevidir çünkü.

Söz konusu görevleri bir kez daha sıralayacak olursak;

Sınıf devrimcileri cephesinden, kitlelere yönelik propaganda faaliyetinin, sendikal ihanete karşı mücadelenin vb. yoğunlaştırılması,

Saldırıları karşı yerel, bölgesel her türden eylemin ve eylemlerle dayanışmanın örgütlenmesi, desteklenmesi,

Birleşik-merkezi eylemler için taban örgütlenmelerinin hızlandırılması,

Bahar eylemlerinin güçlü tutulması,

Zindan direnişinin kazanımla sonuçlanmasına yönelik çabanın artırılması gerekmektedir.

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri Devrimci taktiğin sorunları

Devrimci taktik, devrimci taktiğin sorunları

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri

Devrimci taktiğin sorunları

Baskıya hazırlanıyor...

TKİP Kuruluş Kongresi Belgeleri Devrimci taktiğin sorunları

EKSEN YAYINCILIK

Siyasal istikrarsızlığın ekonomik temeli

“Devletin zirvesi”nde yaşanan ve bizzat Ecevit tarafından “devlet krizi” olarak tanımlanan gelişmeler, kapitalist ekonominin içyüzünü bir kez daha gözler önüne serdi. Ekonominin tüm sözde dengeleri altüst oldu. Borsa Kasım ayındakinden beter biçimde çöktü, bir anda milyarlarca dolarlık spekülâtif sermaye yurtdışına kaçtı. Yıllık faizler yüzölçümü, gecelik repolar binli rakamlarla ifade edilir hale geldi. Dolar bir milyona fırladı, hükümet ve devletin merkez bankası bunu resmen de teyid ederek, kaşla göz arasında yüzde 40'lara yaklaşan bir devalüasyonu gerçekleştirmiş oldu. Böylece işçi sınıfı ve emekçiler bir anda yüzde 40 yoksullaşırken, Türkiye'nin dış borçları da aynı ölçüde arttı. Ekonomik krizin yarattığı ağır faturanın işçi sınıfına ve emekçilere yeni bir saldırı programıyla ayrıca ödetirileceği de daha şimdiden açıkça dile getirilmektedir.

Türk burjuvazisi her zamanki arsızlığı ve pişkinliğiyle, ortaya çıkan durumdan hükümetin beceriksizliğini, devletin zirvesindeki didişmeyi sorumlu tutmaktadır. Sermaye sözcüleri bu didişmenin “siyasal istikrar”ı bozduğunu, “piyasaların güvenini” sarstığını, ekonomiyi tepe taklak eden krizin bundan doğduğunu ileri sürmektedirler. Devleti idare edenler arasındaki bir ağız dalaşımı “siyasal istikrar”ın bozulması ve ekonomik krizin nedeni olarak sunan bu iddia ilk bakışta son derece gülünç ve ciddiyetsiz görünmektedir. Fakat Türk burjuvazisinin bu türden iddiaları, yaşanmakta olan tüm iktisadi ve sosyal sorunların nedeni, döne döne patlak veren ekonomik krizlerin kaynağı olarak, hep de aynı ciddiyetle tekrarlaya geldiğini biliyoruz.

***

“Siyasal istikrar”, Türk burjuvazisi için denebilir ki en tılsımlı sözcüktür. Varlığı tüm sorunların çözüm olanağı, yokluğu tüm sorunların biricik kaynağı sayılan bir kavram olarak kullanılır bu. “Siyasal istikrar” işlerin iyi gitmesinin en temel koşulu, “siyasal istikrarsızlık” işlerin sarpa sarmasının en temel nedeni sayılır. İlki bütün iyiliklerin anası, ikincisi bütün kötülüklerin kaynağıdır. Ekonomiyle politika ilişkisini bilinçli bir tutumla tersyüz eden bu ele alış tarzı, burjuvazinin elinde, özellikle son 30 yıldır kitleleri aldatmanın ve yaşanan köklü sorunların sorumluluğundan sıyrılmamanın bir aracı ve argümanı olarak işlev görmüştür.

Türkiye kapitalizmi son 40 yıldır ağır ve çözümsüz yapısal sorunlar içinde debelenmekte, bunun çok yönlü sonuçları ise emekçilere sonu gelmeyen bir iktisadi-sosyal fatura olarak ödetirilmektedir. Bu sorunların biricik gerçek kaynağı Türkiye'nin kapitalist iktisadi düzenidir; doğal olarak sınıfsal-siyasal sorumluluğunu da doğrudan Türk burjuvazisi taşımaktadır. Ne var ki, bu son derece açık ve kesin bilimsel ve tarihsel gerçeğe rağmen, burjuvazi, “siyasal istikrar” tılsımlı sözcüğüyle sürekli olarak bundan sıyrılmaya çalışmıştır. Her seferinde sorumluluğu ya beceriksiz politikacılara, ya geçmişte “anarşi” bugünse “terör” olarak nitelediği

düzen karşıtı güçlere, ya da duruma göre her ikisine birden yıkma yoluna gitmiştir.

Buna göre; ‘70’li yıllardaki derin ve çok yönlü iktisadi-sosyal bunalımın ve bunun ürünü olan sosyal çalkantıların nedeni bir yandan beceriksiz politikacılar, öte yanda ise “toplumsal anarşi”, yani devrimci halk hareketiydi. 12 Eylül’de emperyalizmin ve sermayenin tam hizmetinde duruma müdahale eden faşist generaller de durumu tamitamina böyle ortaya koydular. Bu çerçevede, bir yandan devrimci halk hareketini ezip etkisizleştirirken, öte yandan yıpranmış politikacıları bir yana iterek, burjuva siyaset sahnesine kendi içinde ve kendilerine göre bir çeki düzen verdiler. Bunun adı bir kez daha “ülkede siyasal istikrarın sağlanması”ydı.

Ne var ki, askeri rejimle geçen yılların ardından, 12 Eylül’ün tüm kurum, düzenleme ve uygulamalarıyla yaşadığı, fakat biçimsel olarak artık geride kalmış görüldüğü bir dönemin hemen başında, burjuvazinin talebi bir kez daha “siyasal istikrar”dı. O günden bugüne hala da “siyasal istikrar”dır.

Bu kaba fakat kabalığı ölçüsünde kitlelerin önemli bir kesimini aldatmada hala da işlevsel olan manipülasyonun içyüzü en genel hatlarıyla şudur:

Yapısal bir kriz içinde debelenen ve dönemselsel olarak da sık sık soluğu kesilen kapitalist ekonominin sürekli bir biçimde ürettiği iktisadi ve sosyal faturayı işçi sınıfına ve emekçilere düzenli olarak ve engelsizce ödetebilmek bir zorunluluktur. Bunun için toplumsal muhalefet her yola başvurularak dizginlenilmeli ve düzenin kendi iç siyasal birliği ne pahasına olursa olsun mutlak biçimde korunmalıdır. Sermaye temsilcileri gündelik dilde ilkinde “ülkede huzur ve güvenin sağlanması”, ikincisine ise ülke sorunları üzerine “milli mutabakat” diyorlar.

“Siyasal istikrar”dan anladıkları kabaca budur. “Siyasal istikrar”ın döne döne bozulmasının ve burjuvazi için yeniden yeniden sağlanmasının karşılanması gereken bir ihtiyaç olarak belirmesinin izahı da buradadır. Yapısal ve çözümsüz sorunlarla karakterize olan ve sürekli kriz içinde debelenen bir ekonomi; bir yandan tüm engelleyici çabalara rağmen kitlelerin hoşnutsuzluğunu ve dolayısıyla mücadelesini beslemekte, öte yandan ise, gerek sorunların ağırlığı, gerekse bunun da şiddetlendirdiği iç çıkar mücadeleleriyle düzenin iç siyasal birliğini bozmaktadır. Böylece döne döne siyasal istikrarsızlık üretmektedir.

***

Türkiye’de son 14 aydır resmen yeni bir İMF programı uygulanmaktadır. Başından itibaren programın başarısı onun “kararlılık”la uygulanmasına, bu ise “siyasal istikrar” koşuluna bağlanmıştır.

“Siyasal istikrar”ın temel bir koşulunun işçi sınıfı ve emekçilerin dizginlenmesi ve devrimci hareketin acımasızca ezilmesi olduğunu ifade etmiş bulunuyoruz. Bunun için; kitlelerin başışıl tepkileri, uygulamayı etkileyecek sonuçlar yaratamadığı ölçüde

önemsenmemekte ve kanıksanmakta, fakat hak alma doğrultusunda gösterilen kararlılıklar ise acımasızca ezilmektedir. Emekçi hareketinin öncü kesimi olan devrimci güçlere sürekli bir baskı ve terörle nefes aldırılmamaya çalışan devlet, hareketi politik ve manevi bakımdan ezme ve çökertmek için de, F tipi türünden saldırı projelerini vahşi katliamlar pahasına gündeme getirmektedir. Zira “siyasal istikrar”ın ilk temel koşulunu bir parça olsun güvencelemenin başkaca bir yolu yoktur.

Fakat toplumsal muhalefeti şu veya bu yolla kontrol etmek yetmemektedir. Yine ifade ettiğimiz gibi, bunun burjuva yönetim ve siyaset sahnesinin iç birliği ve uyumuyla tamamlanması da gerekmektedir. Bunun sanıldığı kadar kolay olmadığını ise gelişmeler göstermektedir. Sayısız çıkar gruplarına bölünmüş bulunan; sürekli bir biçimde rantı bölüşme ve kendi kazancını çoğaltma kavgası içinde olan; bu didişmede kendine en avantajlı konumu sağlamak üzere, siyasette ve devlet yönetiminde etkili konumları ve karar mercilerini ele geçirme mücadelesi yürüten burjuva sınıfı bünyesinde barışçı bir uyum, esasen işin doğasına aykırıdır. Türkiye gibi sorunların ağır, kaynakların kıt, talana ve vurguna konu edilecek rantların ise bir hayli büyük olduğu bir ülkede, bunu sağlamak haydi haydi zordur. Türkiye’de ordunun kendine özgü rolü burada da ortaya çıkmakta, iç bölünme ve çatışmaların yarattığı sorunlar genellikle ordunun ağırlığı ile dengelenmekte, siyaset sahnesindeki periyodik dağınıklığa ordunun zoruyla çeki düzen verilmektedir.

Krizin derinliği, kitlelere ödetilen faturanın büyüklüğü, bunun kitlelerde yarattığı hoşnutsuzluğun gitgide daha çok hissedilen ağırlığı, rantların bölüşümü ile yağma ve talan üzerinden süren dış dış kavgaların şiddeti gibi olgular, yolsuzluklar, hırsızlıklar vb. üzerinden kendini dış vuran kokuşmuşluğun ağırlığı ve bunun iç kavgalarda bir silaha dönüştürülmesi ile de birleşince, ordu zoruyla döne döne yeniden sağlanan içbirliğin nispeten uzun süreli olarak korunması gerçekten zor olmaktadır. Düzen içi çatlaklar, çekişme ve çatışmalar, ne kadar zorla kontrol edilmeye ya da çeşitli dalaverelerle gizlenmeye, olduğundan önemsiz gösterilmeye çalışılırsa çalışılırsa, her seferinde bir yerinden patlak vermekte, kendini bir biçimde bütün açıklığı ile dışa vurmaktadır.

Böyle olunca, iç birlikteki her çatlama anında bir siyasal kriz faktörüne dönüşmekte; bu ise saldırı programının kararlılıkla uygulanacağına olan güveni sarsmakta, böylece “piyasalar altüst olmakta”, ve bu arada, borsaya, demek oluyor ki “sıcak para” olarak yaldızlanan spekülâtif sermayeye aşırı bağımlı durumdaki ekonominin nefesi de anında kesilmektedir.

Burada, görüntünün ve beylik iddianın aksine, hiç de siyasal kriz ekonomik krize yolaçmış ya da yolaçıyor değildir. Durum gerçekte bunun tam tersidir. Yani zaten krizde olan ekonominin bir parça soluklanması,

faturanın kitlelere düzenli olarak ödetilmesiyle ve bundan sonra da ödetileceğinin güvence altında olmasıyla, yani “siyasal istikrar”la olanaklıdır. İMF programının “kararlılıkla uygulanacağı”na döne döne yapılan vurgular tam da bunun içindir. Bununla her an kaçmak için tetikte bekleyen sermayeye güya güven verilmeye çalışılmaktadır. Ama biriken iç sorunlar, derinleşen çatlaklar, sürekli yıpranan bir hükümet, itibarsızlaşması ölçüsünde işlevsizleşen bir parlamento gerçeği karşısında, bu siyasal güven telkinleri yeterli olmadığını içindir ki, “piyasalara yeterli güven gelmemekte”, siyasal zaafiyet ifadesi her gelişme anında spekülâtif sermaye kaçışlarına neden olmakta, bu ise buna dayanan, demek oluyor ki kendi iç denge ve imkanlarından yoksun bulunan bir ekonomiyi bir anda allak bullak etmektedir.

Son krizin ilk günü yaşananları devletin zirvesindeki didişme ile izah edenler, iki gün sonra kriz daha ağır boyutlarda yinelenince, gecelik faizler 7.500’e ve dolar 1 milyon liraya fırlayınca, yelkenleri indirdiler ve krizin birikmiş sorunlardan patlak verdiğini, MGK’daki didişmenin buna yalnızca bir vesile olduğunu lütfen itiraf etmek zorunda kaldılar. Fakat bu zorunlu itiraf çok da boşuna değil. Burjuvazi bunun kendisini bile bir kez daha yeni bir saldırı fırsatına dönüştürmek hesabındadır. Bir yandan, mevcut hükümet günah keçisi yapılarak, mümkünse “teknokratlar hükümeti” adı altında bir ara rejim hükümetine geçiş denenecek. Bu şu aşamada olanaklı olmazsa eğer, “hükümetin beceriksizliğini onarmak” adına krizin ortaya çıkardığı ağır faturayı ek saldırı programlarıyla bir kez daha emekçilere ödetme yoluna gidilecek.

Gerçekleştirilen devalüasyonla emekçiler şimdiden ağır bir fatura ödemiş bulunmaktadırlar. Bunu yeni zamlar, yeni vergiler, özelleştirmeleri hızlandırmak adına yeni toplu tensikatlar, ortada enflasyon hedefi diye bir şey kalmadığı halde “hedeflenen enflasyon” üzerinden düşük ücretler, vb. izleyecektir.

Bunu kabul etmek ve buna katlanmak, işçi sınıfı ve emekçi kitleler için hiç de bir kader değildir. Kriz iktisadi ve siyasi nedenleriyle tümüyle burjuvazinin kendi krizidir, faturayı da burjuvazi ödemelidir. Dayatılan saldırı paketlerine karşı direniş ölçüsünde, bu direnişin başarısı ölçüsünde fatura sonuçta burjuvazinin kendisine kalacaktır.

Toplumu bu denli sarsan ve emekçilerin yaşamını bu denli doğrudan ve derinlemesine etkileyen gelişmelerin iç yüzünü emekçilere açıklayarak, “Kapitalist krizin faturasını kapitalistler ödesin!” şiarı ekseninde yeni bir sınıf ve kitle hareketliliği geliştirmek günün görevidir. Toplumun ilerici devrimci güçleri olarak, kendine yol arayan birikmiş tepkileri bahar döneminin imkanlarından da en iyi biçimde yararlanarak açığa çıkarmayı başarabilirsek eğer, bu doğrultuda önemli mesafeler katetmemiz çok da güç olmayacaktır.

“Devlet krizi” yeni bir mali çöküntü ve vurgun getirdi...

Ölümcül krizin sıklaşan nöbetleri

Kasım ayında yaşanan sarsıcı krizin üzerinden henüz üç ay ancak geçmişken yeni bir kriz patlak verdi. Devletin en üst zirvesinde yaşanan siyasal kriz çok geçmeden mali piyasalarda da sonuçlarını üretti. Milyarlarca dolar birkaç saat içerisinde Merkez Bankası kasasından uçup gitti. Borsa çöktü, faizler fırladı.

Bu kriz düzenin yaşadığı açmazın yalın bir ifadesidir. Ve elbette emekçilere çıkarılan faturanın katlanması ve İMF ile kurulan uşaklık ilişkisinin derinleşmesi anlamına gelmektedir.

“Devlet krizi”nin arkasında devletin tepesine dek uzanan kirli ilişkiler var

Mali piyasalardaki çöküş, MGK toplantısında yaşanan siyasal çatışma ile startını aldı. Cumhurbaşkanı ile hükümet arasında yaşanan tartışma sonrasında, hükümetin MGK toplantısını terketmesi mali krizi fitilledi. Düzenin iktisadi planda yeni bir çöküntü ile yüzyüze kalmasına yolaçan bu çatışma, bir üslup ve söz düellosuna indirildi. Ancak, devletin en üst platformunda yaşanan bu çatışmanın arkasında düzenin yaşadığı çürüme ve iflasın kendisi bulunuyordu. Düzenin akıl üreticileri ve medya kalemlerini yaşanan siyasal çatışmayı Sezer’in hastalığına, Ecevit’in aşırı sinirli yapısına vb., bağlıyorlar. Böylece gerçeklerin üzerini örtmeye çalışıyorlar.

Çatışmanın sinyalleri MGK toplantısından günler önce verilmeye başlanmıştı. Ve nihayet çatışma, Ecevit’in kendisine en yakın bakanlarına kadar dayanan yolsuzluk ve pislüğün Sezer tarafından değilme istenmesiyle patlak verdi.

Özellikle kamu bankalarının Ecevit’in bakanlarınca hortumlanmasının gizlenemez boyutlar kazanması üzerine, Sezer yetkisi dahilinde Devlet Denetleme Kurulu’nu (DDK) harekete geçirmişti. Kurul, kamu bankalarını ve bizzat Bankacılık Denetleme Üst Kurulu’nu denetlemekle görevlendirilmişti. DDK’nın ilk incelemeleri üzerine, Etibank’ın hortumcularından Dinç Bilgin ve emekli orgeneral Vural Beyazıt hakkında soruşturma açılmış, yurtdışına çıkma yasağı getirilmişti. Burjuva medyadan satır aralarından yansıdığı kadarıyla, Hüsamettin Özkan ile Dinç Bilgin arasında yakın bir çıkar ilişkisi bulunuyordu. DDK’nın kamu bankalarına yönelik incelemesi henüz sonuçlarına ulaşmadı, ancak bizzat Ecevit’in bakanlarınca hortumlandığı su götürmez olan bu bankaların hesapları değiştiğinde, soygunun boyutları ortaya çıkacaktı. İşte Sezer ile hükümet arasında ipleri koparan, bu pislüğün ortalığa saçılma tehlikesiydi.

Günler öncesinde burjuva medya üzerinden çekilmiş silahlar MGK toplantısında patladı. Ecevit hükümeti sonuçlarını göze alarak Sezer’e ağıttan

rest çekti. Böylelikle düzen açısından ne kadar vazgeçilmez olduğunu gösterdiği gibi, mali çöküntü ile yaratılan toz duman havası içerisinde tüm kirli ilişkiler bir yana itildi. Gelinek yerde mali kriz düzen açısından büyük bir sarsıntı yaratmış ve Ecevit hükümetinin pislikleri de hasıraltı edilmiş bulunuyor.

Krizin gösterdikleri

Yaşanan son kriz bir kez daha göstermiştir ki, Türkiye’nin kapitalist düzeni pamuk ipliğine bağlı dengeler üzerinde durmaktadır. En küçük sarsıntı yaşanan krizi derinleştirmekte, işçi-emekçilere ödettilen faturalarla alınan mesafeyi de boş

çıkartmaktadır. Ne pervasızlıkla uygulanan yıkım reçeteleri, ne de bu reçetelerin uygulanması karşılığında aktarılan milyarlarca dolarlık kaynak bu krizlerin önüne geçebilmektedir. En küçük sarsıntı, Merkez Bankası’nın kasalarını boşaltmakta, borsanın dibe vurmasına yol açmaktadır. Çünkü Türkiye kapitalizmi çürümüş ve mafyalaşmıştır.

İşçi ve emekçilerin iliklerine kadar soyulması ile elde edilen birikimler bizzat düzenin başındakiler tarafından iç edilmektedir. Bunun kendisi uluslararası mali sermaye için Türkiye kapitalizmini riskli kılmaktadır. Öyle ki, uluslararası mali sermayenin kıdemli sözcüleri Türkiye’yi Rusya’ya benzetmektedirler. Örneğin, son çöküntü üzerine yaptıkları açıklamalarda şu vurgu öne çıkmaktadır; “Türkiye’de Rusya’da olduğu gibi bir kara delik vardır. Siz yukarıdan istediğiniz kadar mali kaynak aktarın, bu alttan aynı anda boşalmaktadır.” Dolayısıyla, Ecevit hükümetinin kanlı operasyonlarla

İMF programını uygulamada gösterdiği “kararlılık”, İMF’nin direktiflerini harfiyen yerine getirmesi, uluslararası mali sermaye için Türkiye kapitalizmini bir risk alanı olmaktan çıkarmamaktadır. Sermaye iktidarının İMF programının önünde secdeye yatmasına karşın, uluslararası mali tekeller Türkiye’yi teğet geçmektedirler. Açılan büyük yağma alanlarına atlamakta tereddüt göstermekte, daha fazla ayrıcalık ve güvence talebinde bulunmaktadırlar. Bu nedenledir ki, devlet zirvesinde yaşanan siyasal krizin ardından büyük bir kaçışma yaşanmıştır. Sonuç borsalarda yaşanan çöküş ve derinleşen kriz olmuştur.

Uluslararası mali tekeller için Türkiye kapitalizmini riskli kılan öğelerin başında,

spekülasyon ve rantiyeciliğe dayalı yapısı gelmektedir. Üretim temelinden gittikçe uzaklaşan bir iktisadi yapı uluslararası mali piyasalar için büyük bir risk ögesi barındırmaktadır. Bu denizin bittiği yerde uluslararası mali sermayeye kaynak akışının kesileceği anlamına geldiği gibi, bütün bir sistemin çöküşüne de yol açabilecektir.

Bunun içindir ki, İMF programının en temel unsurlarından birini para politikası oluşturmaktadır. Para politikasının odağında, sabit döviz kuruna dayalı düşük faiz politikası bulunmaktadır. Söz konusu para politikasının bir buçuk yıllık sonucu, tekeli sermayenin ihracata dayalı üretim yapan orta ve alt kesiminin çöküşüyle beraber, sermayenin üst tabakalarının büyük oranda spekülasyona dayandırılmış kârlarındaki nispi bir azalma oldu. Son dönemde farklı bir içeriğe ve düzeye sahip olmakla beraber, tekeli sermayenin hemen tümünü kapsayan rahatsızlığın temel nedenini bu sonuçlar oluşturdu.

Ancak, tüm bu rahatsızlıklara karşın tekeli burjuvazinin çarklarını döndürebilmesi için İMF’nin aktaracağı kredilere ihtiyacı var. Çünkü spekülasyona dayalı vurgunların belli bir sınırı vardır. Bu nedenle İMF programının uygulanması için canhıraş bir çaba içerisinde oldukları.

Vurgunu gizleme telaşı daha büyük bir vurgun doğurdu

Yaşanan mali çöküntünün bir sonucu büyük vurgunlar olmuştur. Krizin ertesi günü, ülke tarihinin en büyük iç borçlanma ihalesi vardı. Tekeli burjuvazi için bu iç borçlanmanın faizi büyük bir önem taşıyordu. Yüksek faizle yapılacak bir iç borçlanma geçici de olsa bir soluklanma yaratacaktı. Mali çöküntüyle beraber milyarlarca doların uçması, faizleri de tırmandırdı. Krizin yaşanmadığı koşullarda yapılacak yüzde 40-50 faizle iç borçlanma, kriz sonrasında yüzde 144 gibi bir faiz

oranyla gerçekleşmiştir. Bu, tekelci burjuvazi adına tarihin en büyük vurgunlarından birisidir.

Ancak, burjuvazi için vurgunun sağladığı soluklanma kısmi ve geçicidir. Gerçekte daha büyük krizlerin yolunu düzlemektedir. Faiz oranlarının artışı beraberinde tekelci burjuvazinin orta ve alt kesimlerini (başka bir ifadeyle nakit ihtiyaçlarını banka kredileriyle sağlayan kesimlerini) seri iflaslarla yüzyüze getirecektir. Çünkü, sözkonusu kesimler yüksek faizlerle kredi kullanamayacakları gibi, bankaların daha önce verdikleri kredilerin ödenmesi yönünde yoğunlaştıracakları baskılara yanıt veremeyeceklerdir. Bu durum ise, bahsedilen sermaye kesimlerinin çöküşünün yanısıra, bankacılık alanında da krize yolaçacaktır. Dolayısıyla mevcut kriz daha da derinleşecektir.

Son krizin ortaya koyduğu bu tablo, önümüzdeki günlerde kredi dilimlerinin serbest bırakılması karşılığında İMF programının ağırlaştırılarak yeni bir kapsama ulaştırılacağına habercisidir. Bu kapsamdaki bir program ise, emperyalist tekellerin yağmasına açılacak yeni kaynaklar yanında, ayrıcalıkların arttırılması ve sömürü ve talanın önündeki tüm engellerin kaldırılmasını içerecektir. Önümüzdeki günlerde İMF programında yapılacak yeni rötuşları göreceğiz. Nasıl ki, Aralık ayında İMF'ye 10 milyar dolar karşılığında burjuva çevrelerde dahi kölelik olarak değerlendirilen ödünler verildiyse, yeni paket bu ödünleri birkaç kez katlayacaktır.

Fatura bir kez daha işçi ve emekçilere kesilecek!

Yaşanan bu krizin asıl faturası ise işçi ve emekçilere yüklenecektir. Uygulanmakta olan yıkım programı daha acımasız bir biçim alacaktır.

Uçan milyarlarca dolar, tekelci burjuvazinin kasasına akıttığı yeni vurgunlar, işçi ve emekçilerin yeni bir soygun dalgasına tabi tutulmasıyla karşılanacaktır. Bu, ücretlerin düşürülmesi, budanmaya çalışılan sosyal hakların ortadan kaldırılması, özelleştirme saldırısının hızlandırılması ve kapsamının genişletilmesi, yeni bir vergi soygunu vb. demektir. Bu o kadar açık ve reddedilemez bir gerçektir ki, tekelci burjuvazinin sözcüleri dahi faturanın halka çıkarılacağını açık bir biçimde ifade etmektedirler. Uçan uçmuştur, vurulan vurulmuştur, ama hükümet saldırı politikalarını uygulamadaki kararlılığını sürdürdüğünü açıktan beyan etmelidir. İşte tüm düzen cephesinin tek ağızdan söylediği sözler bunlardır. Fatura halka çıkarılacak, ama bunun için kavgalarınızı bir yana bırakın ve yıkım programının gereklerini derhal yerine getirin denilmektedir. Ecevit hükümeti de İMF'ye olduğu gibi tekelci burjuvaziye de ilk elden kararlılık mesajları vermiştir. Yıkım programının ivedilikle uygulanması, ne pahasına olursa olsun saldırı maddelerinin yaşama geçirilmesi ifade edilmiştir.

Her yeni gün yeni bir krizle sarsılan sermaye düzeni, varlığını sürdürebilmeyi İMF programını engelsizce uygulayabilmeye bağlamıştır. Ama buna rağmen kriz atlatılamamaktadır. Çünkü yaşanan yapısal bir krizdir. Düzen bu yapısal krizi atlatamayacağı gibi, krizin gün yüzüne vuran nöbetleri daha da sıklaşmaktadır. Bu ölüm döşeğindeki bir hastanın durumunu anımsatmaktadır. Dizginsiz bir faşist baskı rejimi altında uygulanan İMF programı bu nedenle çok kısa sürede iflas etmekte, hiçbir reçete düzeni yaşadığı ölümcül hastalıktan kurtaramamaktadır. Tüm güç gösterilerine karşın düzenin siyasal ve iktisadi planda yaşadığı acz ve çözümsüzlük bunun açıktan ifadesidir.

“Devlet krizi”nin dibinde çürümüş ekonomik düzen vardır

Cumhurbaşkanı-başbakan çatışmasının, MGK toplantısının başlamadan dağılmasına yol açan son etabı ve bu gelişmenin para piyasalarına etkisi haftanın ana gündem maddesi oldu.

İşin gösteri kısmını (sermayenin onursuz uşaklarının onur komedisini) bir yana bırakıp konunun özüne inerek, son gelişmelerin, burjuva iktisat ve siyasetinin geldiği nokta hakkında yeterince açık fikir verdiği görülecektir. Bu aynı gelişmelerin aynı netlikte ortaya çıkardığı bir başka gerçek de, burjuva iktisatçılara, siyasetçilere, akademisyenlere, yazarlara, çizerlere vb., böyle süreçlerde ne kadar önemli ve özel görevler yüklendiği ve bu şahısların bu görevlerine ne denli sıkı sarıldıklarıdır.

Bu baylar hafta boyunca, halkın (işçi ve emekçilerin) beynine iki fikri işlemek için didinip durdular, hala da didiniyorlar. Bunlardan ilki; “hukukçu” cumhurbaşkanının övgüsü/karnameci hükümetin yergisi üzerinden faşist 12 Eylül hukukunun sahiplenilmesi gereği idi. Cumhurbaşkanı nasıl da Ecevit'in önüne anayasa kitabı fırlatmıştı. Siz anayasayı bilmiyorsunuz, alın öğrenin demişti, vs., vs...

İkinci ve daha önemlisi, devletin zirvesindeki bu “kavga”nın ekonomik krize yol açtığı fikridir. Gerçi buna fikirden ziyade yalan demek daha uygun olacak, ancak, madem “pek ünlü” iktisatçılar böyle safsataları “fikir” olarak ortaya atmada ve savunmada sakınca görmüyorlar, biz de onların diliyle anlatmayı sürdürelim.

Bu yalanda temel dayanakları, kavganın borsa üzerindeki etkisidir. Böylesine gözle görülür bir dayanak üzerinden ve yanılmayı hedefledikleri kitlelerin bilgi yoksunluğu yüzünden, iktisat bilimini altüst edebileceklerini sanıyor olmalı ki, krizi köşkteki kavgayla başlatıp, yatıştırılmasıyla bitirebiliyorlar. Eh, ne de olsa boy gösterdikleri TV ekranları sadece kendilerine açıktır. Aynı takım oyuncularında oynanan bir maç gibi, birbirlerine pas vere vere yürüttükleri sözde tartışmaları, ortak fikirlerin propagandası ile sonuçlandırıyorlar. Ki, dinleyenler; “solcu”sundan sağcısına bu kadar titri büyük adam böyle dediğine göre demek ki böyledir, desinler.

Empoze etmeye çalıştıkları yalan, ya da aynı anlama gelmek üzere gizlemeye çalıştıkları gerçek nedir ve neden gizlenmek isteniyor? Gerçek; klasik burjuva iktisadının da Marks'tan öğrendiği ve haliyle inkar edemediği, iktisadi temelin önceliği ve belirleyiciliğidir. Güncel gelişme üzerinden ifade edersek; krize yol açan kavga değil, kavgayı körükleyen aşağıda(iktisadi temelde) derinleşen krizdir. Bugünkü siyasal krizin altında, İMF-TÜSİAD programıyla yıkımın eşğine kadar sürüklenmiş bir ekonomi vardır.

Bu kadar olsa gene iyi, programdan vazgeçer, uygulamayı durdurur, tahribatı onarır belki kurtulursunuz. Ama bu kadar değil. İMF-TÜSİAD programının da altında, boydan boya bir rant ekonomisi yatmaktadır. Çürüme, çeteleşme, yolsuzluk, hırsızlık her yana dal-budak sarmış durumdadır. En küçüğünden en büyüğüne kapitalist işletmeler, en sağcısından en solcusuna düzen partileri, en altından en üstüne devlet bürokrasisi, bu suç ekonomisine dahil durumdadır. Ve tabii mafya ve kontr-gerillanın suç örgütleri de. Bankalar operasyonu başta olmak üzere, son aylarda

ardardına düzenlenen operasyonlar bile bu pislği yeterince ortaya dökmüş bulunmaktadır. Böyle bir ekonomik yapıyı idare etme (hatta bir de, bu çürümeyi daha da derinleştirecek bir “istikrar” programını hayata geçirme) görevi yüklenmiş bir siyasal yapının krizlerden azade olmasını beklemek mümkün müdür?

İşte düzen sözcülerinin, son çalkanıyı fırsat bilerek üstünü örtmeye çalıştıkları gerçek, ekonomik yapıdaki bu çürüme/bu yıkım ve istikrar programında ulaşılan bu tıkanma noktasıdır. Ancak ekonomi denilen de, eninde sonunda günlük toplumsal yaşamın temeli olan üretim ve dağıtım ilişkileridir. Yani, tıkanıdığı nokta duragan değildir. Bir biçimde aşılacaktır. Kendiliğinden sonucu çöküştür. Ancak, ekonomi öyle kendiliğinden işlemez. Onun bir sahibi, bir de mirasçısı var. Birinden biri elbet krize çözüm bulacaktır. Yani kriz, yukarıdan, siyasal ilişkiler alanından bir müdahale ile eninde sonunda aşılacaktır.

Müdahalenin bir imkanı, düzenin kendi içinde bulup çıkaracağıdır. Bu, genel ifadesiyle, krizin faturasının bir kez daha işçi ve emekçilere yüklenmesi tabir edilen, zehire panzehir yöntemidir. Böylece yeni tıkanma/yeni krizlere doğru yol alınmaya, suç ekonomisinin bataklığı derinleştirilmeye devam edilir.

Krizden çıkışın ikinci imkanı ise devrimin, yani işçi sınıfı ve emekçilerin elindedir. Ve tek köklü-kalıcı çözüm de budur. Bu yozlaşmış, çürümüş, çeteleşmiş yapı, tüm iktisadi, sosyal, siyasal ve militer kurumlarıyla birlikte parçalanıp dağıtılır. Emperyalist soygun kurumlarıyla kölelik bağları koparılır. Emek-gücü sömürüsüne, soygun ve talana dayalı bu rant ekonomisinin çarkları kırılır. Tüm toplumsal üretim üretici gücün (işçi sınıfı ve emekçilerin) denetimine alınır. Sosyalist yeniden dağıtım örgütlenir...

Ne var ve ne yazık ki, Türkiye işçi sınıfı bugünkü krizin bu şekilde aşılmasının imkanlarını henüz yeterince biriktirebilmiş değildir. Dolayısıyla krizi aşmak yine düzenin kendisine kalmış durumdadır. Bunun işçi sınıfı ve emekçiler açısından anlamını ise yukarıda belirtmiş olduk. Onlara bugünkünden çok daha ağır bir fatura yüklenmek istenecek. Güçler ve imkanlar, hiç olmazsa, bu faturanın asıl sahiplerine döndürülmesi için birleştirilip yönlendirilmek zorundadır.

Kriz vesilesiyle işçi sınıfının önüne yine aynı temcit plavı sürülmekte: Krizi aşmak için fedakarlık. Hain sendika bürokratlarının, işçi sınıfı adına bu bayat yeme kaşık sallamaya pek hevesli oldukları ortadadır. Ne de olsa doldurdıkları kaşığı kendi ağızlarına değil, işçi ve emekçilerin ağzına dayamaktadırlar. Dolayısıyla da zehirlenecek olan kendileri değildir.

İşçi ve emekçiler, artık, “senin krizin beni ilgilendirmez, nasıl yarattıysan öyle kurtul” demeyi öğrenmelidirler. Çünkü onlar krizin kendisinden değil, asıl, aşılma yönteminden zarar görmektedirler. Yapılması gereken, örneğin, kriz nedeniyle düşen alım gücünün telafisi için ücretlerin artırılması talebini yükseltmektir. Önümüzde bunun için uygun fırsatlar da vardır. Örneğin devlet şimdiden, kamu TİS'leri üzerinden “kriz ve fedakarlık” nutuklarına başladığına göre, işçiler de şimdiden grev hazırlıklarına başlamalıdır. Yine, baharda ardardına kutlanacak olan mücadele yıldönümleri de, krizin faturasını kapitalistlere ödetmenin imkanlarına çevrilebilir, ve mutlaka çevrilmelidir de.

ABD saldırganlığının gerisinde sertleşen emperyalist rekabet var!

ABD bir kez daha Irak'ı bombaladı. '91'deki Körfez Savaşı sonrasında ABD Irak'a dönük saldırılarını rutin hale getirmişti. Saldırıları ya Irak'ın ABD'nin taciz ve kuşatmasına dönük çıkışlarını bastırabilmek, ya da iç ve dış siyasal ihtiyaçları üzerinden yapıyordu. Bu son saldırı da hemen hemen aynı nedenlere dayalıdır. Ancak gerek saldırının yöneldiği hedefler ve biçimi, gerekse uluslararası ilişkiler ve yoğunlaşan çelişkiler gözönüne alındığında, bu son bombardıman bazı özgünlüklere de sahiptir.

Öncelikle bombardıman uzun bir aradan sonra ilk kez Bağdat'a dönük olarak yapılmıştır. İkinci olarak, bombardımanın yapılacağına ilişkin AB ülkelerine, Rusya'ya ve bölge ülkelerine bilgi verilmemiştir. Bu, emperyalistler arasındaki çıkar çatışmaları, derinleşen rekabetle bağlantılıdır. Emperyalistler arasındaki çelişkilerin, kutuplaşma ve bloklaşmaları belirginleştirdiği bir tabloda, bu operasyon da anlamını bulmaktadır.

ABD rakiplerine meydan okuyor!

Emperyalistler arası ilişki ve çatışmaların genel tablosuna bakıldığında, ABD hegemonyasının sarsılmaya başladığı görülmektedir. AB'nin ABD hegemonyasını dengeleme çabalarının son dönemde, AGSK ile politik ve askeri sonuçlarını yaratmış olduğu biliniyor. AB attığı adımlarla, ABD'nin dünya çapındaki hegemonyasını kendi cephesinden dengelemeye, emperyalist hesapların yoğunlaştığı bölgelerde kendine etkinlik sahası açmaya çalışmaktadır. Bu nedenle birçok bölgede sık sık ABD ile karşı karşıya gelmekte ve ABD'nin etkinliğini sarsacak tutumlar içerisine girmektedir. Ancak bugüne kadar ekonomik planda sahip olduğu güce denk bir politik ve askeri kudret sergileyememiştir. ABD'nin Ortadoğu'daki rolünü sınırlayamamış, Kafkaslar'da pazar ve nüfuz alanlarını ABD'ye kaptırmış, kendi arka bahçesi Doğu Avrupa'da Kosova ve Bosna örneklerinde de görüldüğü gibi, ABD'siz herhangi bir adımı atma iradesi sergileyememiştir. Ama AB'nin ABD'yi politik ve askeri planda dengeleme çabaları yeni arayış ve biçimler altında devam etmektedir.

Diğer yandan, Rusya'nın Putin'le beraber dünyada

ve özelde Ortadoğu ve Kafkaslar'da ABD'ye karşı bir güç olarak çıkması ve eski etkinlik sahalarına el atması, ABD'ye AB ile politik ve askeri planda karşılaştırılmayacak bir rakip ortaya çıkarmıştır. Uzun süredir ABD karşısında bir güç odağı olarak kendisini ortaya koyan Çin'in Rusya ile kurduğu yakın ilişkiler ve bu ilişkilerin son dönemde stratejik ortaklık düzeyine ulaşması ise, bu odağı epeyce güçlendirmiştir. Daha önce ABD'nin engelsizce at koşturduğu birçok bölgede şimdi Rusya ve Çin bir çıban başı olarak durmakta, açıktan cephe almaktadırlar.

Bugün emperyalist ilişkiler tablosunda üçlü bir kutuplaşma sözkonusudur. Bu kutuplaşmanın bir yanında ABD, diğer yanında ise Rusya ve Çin bulunmaktadır. Diğer kutbu tutan AB ise henüz net bir politik irade sergileyememekte, ABD'nin belirlediği çerçeveye dışına çıkamamaktadır. Bu durum ABD ile Rusya ve Çin arasında yaşanan açık kutuplaşmada AB'yi arada kalan bir konuma sürüklemekte, diğer iki kutbu tutan güç odaklarınca sürdürülen mücadeleye yedeklenmeye çalışılmaktadır.

Son dönemde ABD'nin AB'yi yedeklemek amacıyla attığı temel adım "Ulusal Füze Savunma Kalkanı" (NMD) projesi olmuştur. ABD bu projeye Rusya ve Çin'in askeri tehdit gücünü sınırlamayı planlarken, AB'yi de bu savunma kalkanı içerisine almaya çalışmaktadır. NMD ile, Rusya ve Çin'in ABD ile ilişkilerini önemli ölçüde dengeleyen nükleer başlıklı füze sistemleri işlemez duruma gelecektir. Bu nedenle ABD'nin bu projesi Rusya ve Çin'in şiddetli protestolarıyla karşılanmış, ancak ABD projeden geri adım atmayacağını ilan etmiştir.

Rusya ve Çin, ABD'nin bu atağını karşı bir atakla yanıtlamak için çeşitli girişimlerde bulunmuşlar, AB'yi ABD'nin bu projesine karşı tutum almaya çağırılmışlardır. Bu girişimlerin en dikkate değer olanı ise Irak'ın bombalanmasından birkaç gün önce atılmıştır. Rusya, ABD'nin NMD projesine karşı, AB'ye alternatif bir füze savunma kalkanı projesi önerisinde bulunmuştur. Rusya böylece ABD ile AB arasındaki rekabetten yararlanmaya, AB'yi yanına alarak ABD'yi yalnızlaştırmaya çalışmaktadır.

Böyle bir süreçte gerçekleşen bombardıman, açık bir meydan okuma olarak değerlendirilebilir. Nitekim

bombardımanın hiçbir ülkeye haber verilmeden gerçekleşmesi karşısında AB ülkeleri telaşa kapılmışlardır. Ancak saldırganlığa karşı Rusya ve Çin düzeyinde tepkiyi gösterememişlerdir. Dolayısıyla ABD'nin açıktan meydan okuması kendi adına başarıya ulaşmıştır. ABD ve İngiltere, bundan sonra da bilgi vermeksizin bu tür operasyonları düzenleyeceklerini açıklamışlardır. AGSK ile ABD'nin politik hegemonyasını kendi lehine dengeleme çabasında olan AB, bombardıman karşısında çaresizliğini sergilemek dışında bir şey yapamamıştır.

Sözkonusu meydan okuma Rusya'nın karşı atağını yanıtlama amacına hizmet ettiği gibi, daha genel planda ABD'nin dünya çapındaki jandarmalığını sarsmaya dönük tüm girişimlere verilmiş açık bir yanıt olma özelliği taşımaktadır. Rusya bu mesajı aldığı bombardımanın hemen arkasından açıkça ifade etmiştir: "ABD dünyanın jandarması benim mesajı verdi!"

Neden Irak?

Silah tekellerinin bir piyonu olarak işbaşına getirilen Bush yönetiminin dünya ölçüsünde ABD'nin bugünkü konumunu korumak ve güçlendirmek amacı çerçevesinde gündeme getirdiği gerilim ve yeni bir silahlanma yarışı politikası, buna hizmet eden saldırgan dış politika çizgisi, Irak'ın bombalanması adımıyla açıkça ortaya konulmuştur.

"Ortadoğu barışı"nın çökmesiyle birlikte, ABD'nin bölge üzerindeki egemenliğini ve denetimini güçlendirmek, diğer emperyalist güç odaklarına bu çerçevede mesaj vermek önem kazanmıştır. Irak, ABD'nin "dünya jandarmalığı" misyonunun bir sembolü haline geldiği içindir ki, ilk hedef olmuştur.

Zira, ABD'nin tüm saldırılara karşın, Saddam rejimini zayıflatmak ve güçten düşürmek mümkün olamamıştır. Mali ve askeri olarak ABD'den büyük bir destek gören Iraklı muhalif gruplar herhangi bir etkinlik sağlayamamışlardır. Irak'a uygulanan ambargo ise büyük ölçüde delinmiş ve etkisini yitirmiştir.

ABD'nin bölgedeki en sadık taşeronu Türkiye de ambargoyu delen ülkelerden biridir. ABD Irak'a yönelik saldırılarda bizzat İncirlik Üssü'nü kullanmakta, böylece Irak'la ilişkilerinde Türkiye'yi glemeyi de hedeflemektedir.

Sonuç olarak, bugün Irak'ın bombalanması, ABD'nin dünya çapında ve bölgede otoritesini güçlendirmeye yönelik atağın ilk halkasını oluşturmaktadır.

Bu bombardımanla beraber yeni bir "Saddam'ı devirme" planı da yürürlüğe konulmuştur. Bombardımanla aynı günlerde Iraklı muhalif gruplar ABD'de toplanmış, yeni bir eylem planı hazırlanmıştır. ABD sözkonusu gruplara ilk kez mali ve askeri destek sunacağını açıklamıştır.

Tüm bu olgular, önümüzdeki dönemin gerek dünya, gerekse bulunduğumuz bölge açısından sıcak gelişmelere sahne olacağını göstermektedir. Tüm emperyalist odaklar bölgedeki taşeronların da kullanıldığı yoğun bir mücadele içerisine gireceklerdir. Böyle bir mücadelenin bölgenin emekçi halklarına getireceği ise sadece yıkım, kıırım ve katliam olacaktır. Bölgede bu gerici kamplaşma ve çatışmaya karşı halkların kardeşliğine dayalı bir anti-emperyalist mücadele cephesi açmak büyük bir önem taşımaktadır.

Bush yönetiminin ilk icraatı**Bağdat'a emperyalist saldırı**

Ocak '91'de Irak, emperyalist ülkeler ve bir kısım uşakları tarafından Kuveyt'i "kurtarmak" adı altında tahrip edildi. Yüzbinlerce Iraklı hayatını kaybetti. Bu pervasız saldırı CNN televizyonu aracılığıyla naklen yayınlanarak dünyaya izlettirildi.

Bu saldırıdan sonra emperyalistler Irak'ta uçuşa yasak bölgeler oluşturdular. 36. paralelin kuzeyinde Kürtler'i "korumak", 33. paralelin güneyinde Şiileri "korumak" gerekçesiyle bu bölgelerde Irak uçaklarının uçuşu yasaklandı. ABD ve İngiliz uçakları ise rutin bir şekilde Irak'ı bombalamaya devam etti. Kuzey'i bombalayan uçaklar Adana İncirlik Üssü'nden kalkıyordu. Bu saldırılara ek olarak Irak'a ekonomik ambargo uygulandı. Bu ambargodan dolayı yüzbinlerce Iraklı çocuk besin ve ilaç yetersizliğinden öldü.

Çatırdayan emperyalist ittifak

'91'de "uyumlu" olan emperyalist ittifak '98'deki "Çöl tilkisi" saldırısında çatırdadı. Ve ABD ezeli kuyrukçusu İngiltere dışında destek bulamadı. Geçtiğimiz Cuma günü Irak'a yapılan haydut saldırı ise artık açıkça ifade edilen tepkilerle karşılandı. Çin ve Rusya'nın tepkisinin yanısıra en sert tepki Fransa'dan geldi. '98'de "uçuşa yasak bölge" uygulamasından çekilen Fransa, Irak'a uygulanan ekonomik ambargonun kalkmasını talep etti. Fransız Dışişleri bakanı saldırının hukuki dayanağı olmadığını belirtti ve "uzun zamandır bu tür bombardımanın meşru temeli olmadığına inanıyoruz" açıklamasını yaptı. Kanada, İsrail ve Polonya dışında saldırıyı destekleyen ülke çıkmadı.

Ekonomik alanda değişik emperyalist mihraklar arasında rekabetin giderek keskinleştiği biliniyor. Ekonomik alandaki çıkar çatışmaları politik ve askeri alanda da yansımalarını buluyor. "Soğuk savaş" döneminde zorunlu olarak ortak hareket eden emperyalist güçler, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın yıkılışıyla birlikte, aralarındaki çelişkilerin üstünü örten temel etkenden kurtuldular. Emperyalist mihraklar arası çelişki ve çatışmalar açık ifadeler kazanmaya başladı.

Hala dünyanın en güçlü haydutu olan Amerikan emperyalizminin artık diğer emperyalist güçleri peşine takıp saldırı yapma dönemi kapanmıştır.

Uşak Türkiye'nin titrek tepkisi

Saldırının ertesi günü açıklama yapan Ecevit, emperyalizmin bu sadık uşağı, saldırıdan haberdar edilmemelerinden dolayı "rahatsızlığımı" dile getirdi. Dahası, efendisine Irak politikasını gözden geçirme "çağrısı" yaptı. Ancak, İMF reçetelerini virgölüne kadar uygulayan bir hükümetin Irak konusunda farklı tavır koyması, emperyalist ağababasından ayrı politika izlemesi ne kadar mümkün?

Irak'a dönük ambargonun delinmesi ve gittikçe işlevsizleşmesi (ki saldırının nedenlerinden biridir) Türkiye egemenlerini de harekete geçirdi. Henüz emperyalistlerin tam paylaşmadığı Irak pazarından pay kapma çabasına girdiler. Son olarak Bağdat'a giden TBMM heyeti dört gün boyunca temaslarda bulundu. Gezi boyunca, Türk firmalarının Irak'ta etkin olması ve iki ülke arasındaki ilişkilerin

geliştirilmesi üzerinde duruldu.

Ancak efendinin Türkiye'ye ilişkin planı, Saddam'a karşı yürüteceği bozguncu eylemlerde "Irak Ulusal Konseyi"ne (INC) lojistik destek sunmasıdır. Ayrıca bir uşak olarak haddini bilmesi ve ABD'ye rağmen belli planları hayata geçirmek gibi heveslere kapılmaması gerekmektedir. ABD Irak'a yönelik son saldırı ile bu konuda da uyarıda bulunmuştur.

Keşif uçuşu adı altında

İncirlik'ten kalkan uçakların Irak'ı bombalaması sonucu '98'den bu yana 300 insanın ölmesi ve çok sayıda insanın yaralanmasına sesini çıkaramayan Türk devleti, son saldırıyla beraber başbakanı aracılığıyla ABD'ye mesaj gönderiyor ve "barışçı" çözüm talep edebiliyor. Saddam rejimini devirme planı çerçevesinde yer alan Kuzey Kürdistan konusunda efendi-uşak arası görüş ayrılığı, bu talebin gündeme getirilmesinde önemli bir rol oynuyor. Ama ABD bir efendinin küstahlığı ve pervasızlığı ile İncirlik'ten kaldırdığı uçaklarla Irak'a yönelik saldırısını sürdürüyor.

Sözde Irak muhalefeti ihanet batağında

ABD'de üslenen Irak Ulusal Konseyi (INC) bombardımanı hararetle destekledi. Saddam yönetiminden kurtulma umutlarını emperyalizme bağlayan bu uşak takımı, Bağdat bombalanırken Pentagon'da efendileriyle toplantı yapıyordu. Dünya halklarının düşmanı bu haydut devlet tarafından silahlandırılan ve finanse edilen, atacağı her adım CIA tarafından yönlendirilen INC, Saddam diktatörlüğünün yerine ABD uşaklığını üstlenecek kendi diktatörlüğünü geçirme hayalleri kuruyor. Türkiye'nin bu iğrenç planın hayata geçebilmesi için lojistik destek sunabilecek tek ülke olduğunu söyleyen CIA, Türk devletinin bu destekten kaçınmaması gerektiğinin altını çiziyor.

INC türü muhaliflerin Irak emekçilerine

sunabilecekleri tek şey, kendi katilleri olan ABD emperyalizmine köleliktir. Piyonluktan öte bir iradeleri olmayan bu hainlerin, Irak halkını dikta rejiminden kurtaracakları iddiası ikiyüzlü bir yalandır.

Kosova'daki UÇK'nın ulusal baskıya karşı mücadele adına emperyalistlere sırtını dayaması, ardından Yugoslavya'ya yönelen saldırı ve tahrip edilen Kosova gerçeği, emperyalizmin nasıl bir "kurtarıcı" olduğunu tüm çözülemediği gibi, ek olarak emperyalist ülkelerin işgali eklenmiştir. İşgalci askerlerin tecavüz ve cinayetleri gizlenememektedir. Yine Sırbistan'da muhalif kitleler aldatılarak, ABD desteğiyle Miloseviç devrilmiştir. Kendi halkını katleden haydutlara uşaklık eden yeni onursuz yönetim, şimdi ihanetini kitlelerden gizlemeye çalışmakta, bağımsızlığına düşkün Sırp halkına emperyalistlerden aldığı yardımı açıklama cesareti gösterememektedir.

***

Bağdat'ın bombalanması ABD emperyalizminin haydutluğunun yeni bir örneği olmuştur. Emperyalist odaklar Irak halkını düşündükleri için değil, ABD'nin Ortadoğu'ya dönük hesaplarından dolayı tepki göstermişlerdir. Türk burjuvazisi de aynı ikiyüzlü tutum içindedir. '91'de "bir koyup üç-beş almak" adına saldırıya tam destek veren iktidar, şimdi Irak konusunda kendi gerici çıkarları doğrultusunda politika değişikliği talep etmektedir. Aynı şekilde Arap devletleri de aynı ikiyüzlülükle saldırıya tepkilerini dile getirmek zorunda kalmışlardır. Ama emperyalizme uşaklığa devam etmektedirler.

Bu saldırıya karşı en samimi tepki Ortadoğu emekçilerinin anti-emperyalist tepkisi olmuştur. Emperyalist saldırganlığın önüne geçmek ancak bölgedeki emekçi halkların ortak mücadelesiyle mümkün olabilir. Başını yiğit Filistin halkının çektiği bu mücadelenin gelişip güçleneceğinden kuşku duyulmamalıdır.

TEKEL'in özelleştirilmesi ve tütün üreticisinin yıkımı demek olan

“Tütün reformu” yasalaşıyor!

“Tütün reformu” ile gündemleşecek bir diğer saldırı, TEKEL'in parçalanarak özelleştirilmesidir.

TEKEL, TÜPRAŞ ve TEAŞ'tan sonra Türkiye'nin 3. büyük işletmesidir. Ülkenin her yanındaki işletmelerinde yaklaşık 40 bin işçi ve kamu emekçisi çalışmaktadır. 2000 yılı kârı 70 trilyondur. Toplam vergi ve fonların %5'ini tek başına karşılamaktadır. Gene tarımsal ürün ihracatının %5'ini TEKEL yapmıştır. TEKEL şimdi uluslararası tekellerin istek ve telkinleri doğrultusunda parçalanıp özelleştirilmek istenmektedir.

Türkiye pazarını ele geçirmek isteyen sigara ve içki tekelleri yeni fabrikalar kurmakta, kendi ürünlerinin tüketimini teşvik için milyarlarca liralık reklam ve promosyon kampanyaları yürütmektedirler.

TEKEL bunlar için pazarda en büyük rakiptir. Sigara ve alkollü içki tüketiminin %70'ini tek başına karşılamaktadır.

Dolayısıyla ortadan kaldırılması gerekmektedir.

İş bir kez daha sermayenin saldırılarına karşı mücadelenin devrimci bir politika ekseninden yoksun olmasına gelip dayanmaktadır. Dolayısıyla her alanda olduğu gibi TEKEL'in özelleştirilmesi ve tütün tarımının yıkıma uğratılmasına karşı da asıl görev partili güçlere düşmektedir.

Emperyalizmin topyekün saldırısına karşı sınıfın ve emekçilerin birleşik, politik mücadelesi yaratılmalıdır. Bunu

başarabilmenin yolu, partili güçlerin sınıfa ve kitlelere dönük politik müdahalesinin düzeyinin her alanda yükseltilmesinden geçmektedir

Giderek daha fazla zorlanmakla birlikte, sermaye hükümeti IMF programının gerektirdiği saldırılardan vazgeçmiyor. Şimdi de uluslararası sigara tekellerinin gönlünü hoş edebilmek için gözünü tütün üretim sektörüne ve TEKEL'e dikti. Tütün üretimini kısımladığı kadar kısmayı ve TEKEL'i parçalayıp özelleştirmeyi planlıyor.

Hükümetin konuyla ilgili çabalarının arkasında elbette ki uluslararası sigara ve tütün tekellerinin Türkiye'ye ilişkin planları var. Bu planların kapsamının ne olduğunu konuyla yakından ilgilenen birinin ağzından aktaralım:

“Devlet tekeli kalkarken, çok uluslu tekeller onun yerini alacak. IMF'in bu konudaki ısrarının arkasında çok uluslu tekellerin baskısı olduğunu düşünüyoruz. Dünyada tütün ve sigara üretimi düşüyor. Ancak ABD ve Batı'daki sigara karşıtı kampanyalarla pazar alanları daralıyor. Böylece dünyanın önde gelen sigara şirketleri bütün dünyadaki üretimi ve dağılımı kontrol etmeye çalışıyorlar. Türkiye'de tekel zaten kısmen kalktı ve

kısmen özelleştirme yaşanıyor. İki firmanın Torbalı'da fabrikaları var. Piyasanın yüzde 30'unu kontrol ediyorlar. Şimdi geri kalan yüzde 70'ni de kontrol etmek istiyorlar. Türkiye'nin kaliteli tütünü olan Oriental tipi tütün üretimine tamamen hakim olmak istiyorlar.

“Devlet tekelinin kalkıp, piyasanın yabancı sigara tekellerinin kontrolüne geçmesini istemiyoruz. Türkiye'de 14 şirket tütün alımı yapıyor. Bunlar iki yabancı şirketin sözünün dışına çıkmıyor. Bu yüzden devlet bilinçli bir üretim planlaması yaparak belirleyici rol üstlenmeli.” (Tütün Ekspertleri Derneği yöneticisi Faruk Gülpınar)

Her şey bu kadar açık ve net. Pazarları daralan sigara tekelleri, bunu, bağımlı ülkelerdeki tütün üretimini yıkıma uğratarak ve bu ülkelerin pazarını tümüyle ele geçirerek telafi etmeye çalışıyorlar. Bu çerçevede de Türkiye ile hayli uzun bir zamandır ilgileniyorlar. Çünkü hem genç bir nüfusa sahip, hem de sigara içme alışkanlığı hayli yaygın. Üstelik bu alışkanlığının önüne geçecek herhangi bir ciddi çaba ve yasal düzenleme de sözkonusu değil.

Hükümetin gündeme getirmeye hazırlandığı “tütün reformu”, birbirine sıkı sıkıya bağlı iki farklı saldırı anlamına geliyor.

Tütün ekim alanları daraltılacak ve destekleme alımları kaldırılacak

Bunlardan birincisi tütün üretimini yıkıma uğratılmasıdır.

Türkiye'de tütün yetiştirilen işletme sayısı yaklaşık 500 bindir. Aileleriyle birlikte düşündüğümüzde, 2-2.5 milyon insan geçimini bu yolla sağlamaktadır. Bunların büyük bir kısmı ise küçük üretici köylü işletmeleridir. İşledikleri toprak büyüklüğü 5-6 dönümü geçmemektedir.

1998 rakamlarına göre Türkiye'de, ağırlıklı olarak Ege, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu'da, toplam 250-270 bin hektar alanda tütün tarımı

yapılmakta ve her yıl 200-250 bin ton tütün üretilmektedir.

Türkiye'de tütün üretimi bir plan ve programdan yoksun olarak geliştirilmiştir. İktidara gelen partiler yoksul köylü yığınlarını denetim altında tutabilmek ve onlardan bir oy deposu olarak faydalanabilmek amacıyla yıllar boyunca tütün üretimini plansız bir biçimde teşvik etmişlerdir.

Bunun sonucunda tütün ekim alanları gereğinden fazla genişlemiş, kalite düşmüş, üretim sigara üretiminde kullanılan ve ihraç edilen miktarın bir hayli üstüne çıkmıştır. Kullanılmadığı ve satılmadığı için TEKEL depolarında bekletilen binlerce ton tütünün zaman zaman yakılması gündeme gelmiştir.

Şimdi sermaye devleti tümüyle kendisinden kaynaklanan bu durumun faturasını yoksul köylü yığınlarına kesmeye hazırlanmaktadır. Çünkü emir bu kez büyük yerdendir. İMF tütüne devlet desteğinin (sübvansiyon) kalkmasını ve tütünün serbest piyasa koşullarına bırakılmasını istemektedir. Ecevit hükümeti “ek niyet mektubu”nda tütün desteğinin kaldırılmasını sağlayacak yasayı Ocak sonuna kadar meclisten geçirme sözünü vermiş, fakat henüz bunu başaramamıştır. Şimdi bu yasanın Şubat sonuna kadar mecliste görüşülüp kabul edilmesi planlanmaktadır.

Bu yasanın meclisten geçmesi ve devlet desteğinin kalkması, yüzbinlerce tütün üreticisi için gerçek bir yıkımdır. Zira geçmişte üretim artışı nasıl plansız programsız bir şekilde teşvik edildiyse, devlet desteğinin kaldırılması da plansız programsız bir biçimde ve sadece emperyalist tekellerin dayatmaları sonucunda gündeme getirilmektedir. Toprağı başka ürünü üretmeye uygun olmayan ya da olsa bile başka birşey ekip yetiştirmeyi bilmeyen özellikle de Kürdistan'daki tütün üreticileri gerçek bir sefaletin içine itileceklerdir.

TEKEL parçalanıp satılacak, tümüyle tasfiye edilecektir

“Tütün reformu” ile gündemleşecek bir diğer saldırı, TEKEL'in parçalanarak özelleştirilmesidir.

TEKEL, TÜPRAŞ ve TEAŞ'tan sonra Türkiye'nin 3. büyük işletmesidir. Ülkenin her yanındaki işletmelerinde yaklaşık 40 bin işçi ve kamu emekçisi çalışmaktadır. 2000 yılı kârı 70 trilyondur. Toplam vergi ve fonların %5'ini tek başına karşılamaktadır. Gene tarımsal ürün ihracatının %5'ini TEKEL yapmıştır. TEKEL şimdi uluslararası tekellerin istek ve telkinleri doğrultusunda parçalanıp özelleştirilmek istenmektedir.

Türkiye pazarını ele geçirmek isteyen sigara ve içki tekelleri yeni fabrikalar kurmakta, kendi ürünlerinin tüketimini teşvik için milyarlarca liralık reklam ve promosyon kampanyaları yürütmektedirler. TEKEL bunlar için pazarda en büyük rakiptir. Sigara ve alkollü içki tüketiminin %70'ini tek başına karşılamaktadır. Dolayısıyla ortadan kaldırılması gerekmektedir.

TEKEL'i tasfiye çabasının bir diğer önemli nedeni, üretimde hemen tümüyle yerli tütüne dayanmasıdır. Öyle ki, Türkiye'de tütün tarımının ve yüzbinlerce tütün üreticisinin TEKEL sayesinde ayakta durduğunu söylemek abartma olmayacaktır. Böylece TEKEL, uluslararası sigara tekellerinin olduğu kadar tütün üretim ve ticareti yapan tekellerin de hedef tahtasındadır.

“TEKEL'i tasfiyeye dönük uygulamalar bugün hız kazanmış olsa da başlangıcı eskidir. Şimdiye kadar TEKEL işletmelerinde çalışan binlerce işçi çeşitli bahanelerle işten atıldı. Harcamaların kısılması gerekçesiyle bazı bölgelerde yaprak tütün işleyen işletmeler kapatıldı ya da kapasiteleri azaltıldı. Geçimini TEKEL işletmelerinde çalışarak sağlayan mevsimlik işçilere tüm vaatlere rağmen kadro verilmediği gibi sayıları yıldan yıla azaltıldı. Öte yandan birçok işletmede taşeron çalıştırmaya ağırlık verildi. Birçok işletmede ihtiyaç olmasına rağmen hemen hiçbir yatırım yapılmadı. Hükümetin tütün baş fiyatlarını düşük tutması sonucunda TEKEL son yıllarda kaliteli tütün alımı yapamaz oldu. Dolayısıyla kurumun ihracatı azaldı, mali sorunlar ortaya çıktı. Keyfi yönetimle kurumun işleyişi bilinçli olarak kösteklendi.” (Kızıl Bayrak, Sayı:45, 2 Aralık 2000)

Bugün işte bu temel üzerinden TEKEL'in özelleştirilmesi gündemdedir. Bunun için ortaya atılan “yeniden yapılandırma planı”na göre kurum önce 4 parçaya (yaprak tütün alımı, yaprak tütün işlenmesi, sigara üretimi ve alkollü içki üretimi) ayrılacak ve parçalar halinde satılacaktır.

Saldırıya karşı direniş cephesinde de belli bir hareketlenme başlamıştır. Biraz geç kalınmış olsa da, hem TEKEL işçileri hem de tütün üreticileri, sermayenin yeni tütün politikasının kendilerine dönük bir yıkım saldırısı olduğunun farkına varmışlardır. Bu konudaki duyarlılık giderek artmaktadır.

TEKEL işçisi saldırıya karşı direniş hazırlıyor

Kuşkusuz bu konuda TEKEL işçisi bir adım öndedir. Geçen yıl Kasım ayında Cevizli TEKEL yemekhanesinin taşeronlaştırılmasına karşı tüm ülkede başlatılan ve bundan bir ay kadar önce işverenin geri adım atmasıyla sonuçlanan yemek

boykotu eylemi de bunu yeterli açıklıkta göstermektedir. TEKEL işçisi mücadele ettiği takdirde kazanabileceğini somut olarak görmüştür ve bundan güç almaktadır.

Başta Cevizli olmak üzere birçok TEKEL işletmesinde işçiler özelleştirmeye karşı direnme kararlılıklarını her vesileyle ilan etmektedirler.

“Tüm emekçi cephesini kapsayacak bir mücadeleyle özelleştirme püskürtülebilir. Telekom'da, enerjide, THY'de, TEKEL'de, her yerde birleşmek zorundayız”. Bu sözler Cevizli TEKEL'de çalışan bir işçiye ait. TEKEL Rakı Fabrikası baştemsilcisi ise şunları söylüyor: *“Bir rakı işçisi olarak kendimizi Telekom, THY işçisinden ayırmıyoruz. Aynı sorunu yaşadığımız işçi arkadaşlarla gücümüzü birleştirmemiz gerekiyor.”*

Benzeri görüşlerin ifade edildiği birçok örnek vardır. Bu da bize, TEKEL'deki işçilerin azımsanmayacak bir kesiminin, soruna hiç de kendileriyle ve kendi işyerleriyle sınırlı bir şekilde bakmadıklarını göstermektedir. Bu da kuşkusuz özelleştirme karşıtı mücadelenin TEKEL'deki ayağı açısından önemli bir avantaj anlamına gelmektedir.

Tütün üreticisinin saldırıya karşı duyarlılığı artıyor

Küçük üreticilerin geçmişte mücadele deneyimine sahip bir kesimini oluşturmakla birlikte, tütün üreticilerinin saldırıya karşı henüz hazır olduğunu söylemek mümkün değildir. Ancak bu cephede de giderek artan bir duyarlılık gözlenmektedir. Kapıyı çalan yıkımın bir hayli çaplı ve aynı ölçüde de somut olması, birçok bölgede tütün üreticilerini tutum almaya zorlamaktadır. Konuyla ilgili toplantılar ve örgütlenme çabaları her geçen gün yoğunlaşmaktadır.

Bunlardan en dikkate değer olanı geçen hafta Adıyaman'da yapılan geniş katılımlı toplantıdır. Tek Gıda-İş, Ziraat Mühendisleri Odası, KİGEM, Türk Tarım-Orman Gıda-Sen, Tütün Eksperleri Derneği, Tütün Platformu, Sigara Sağlık Ulusal Komitesi, Tüketici Hakları Derneği ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin ortaklaşa düzenledikleri toplantıya yaklaşık 3 bin tütün üreticisi ve TEKEL işçisi katılmıştır.

Burada konuşmalar yapan sendikacıların ve diğer kurumların temsilcilerinin söylediklerinin arkasında ne kadar durabileceğini zaman gösterecek. Bunun ötesinde, toplantının asıl önemli yanı, buraya

katılan işçilerin ve tütün üreticilerin İMF ve sermayeye karşı ortaya koydukları tepki ve mücadele kararlılığıdır. Burjuva partileri temsilen toplantıya katılan milletvekilleri, salondakilerin “Kahrolsun İMF!” sloganları yüzünden doğru dürüst konuşamamış, “Şalter incek bu iş bitecek!” şiarı da gene salondakiler tarafından sahiplenilmiştir. Salona “Yabancı tekellere geçit yok!” ya da “TEKEL bağımsızlık bayrağımızdır!” türünden pankartların asılması da, belli bir bilinç açıklığını yansıtması bakımından anlamlıdır.

Eksik olan devrimci politika ve devrimci önderlik

Bütün bunlar sermayenin saldırısına karşı hem sınıf cephesinden hem de tütün üreticileri cephesinden belli mücadele imkanlarının giderek ortaya çıkmakta olduğunu göstermektedir. Saldırı somutlaştıkça bunların daha bir yaygınlaşıp olgunlaşacağı da açıktır.

Fakat mücadele edecek bir takım güçlerin ortaya çıkması ile mücadelenin başarılı bir şekilde örgütlenip yürütülmesi aynı şey değildir. Saldırının hedef tahtasındaki yığınların tepkisi ve mücadele eğilimi tek başına başarının güvencesi olamaz. Mücadelenin başarısı, onu yürütecek güçlerin ortaya çıkmasının yanısıra, doğru bir önderlik ve doğru bir mücadele hattının ortaya konulabilmesine bağlıdır. Kısacası asıl mesele, ortaya çıkan olanakların nasıl değerlendirileceği sorusunda düğümlenmektedir. Reformist partilerin ve özelleştirmeye karşı olduklarını açıklayan, bu doğrultuda çeşitli platformlarda yer alan kurum ve sendikaların ortaya çıkan olanakları gerektiği gibi değerlendiremeyecekleri ise açıktır. Şimdiye kadar farklı sektörlerde ortaya çıkan “özelleştirmeye karşı platform”ların deneyimleri bu konuda fazlasıyla derslerle doludur.

Bu tür girişimlerin yaptıkları iş kuşkusuz küçümsenmemelidir. Tersine, benzerlerinin her bölge ve sektörde kurulup yaygınlaştırılması, güçlendirilmesi için çaba da sarfedilmelidir. Bundan kaçınmamak gerekir. Nihayetinde bunlar sınıfın ve yığınların birleşik mücadelesinin örgütlenmesinde birer birikim ve deneyimin ifadesidirler. Fakat sermayenin saldırısının tümüyle politik içerikli olduğu koşullarda, bunların yapabileceklerinin belli bir sınırı vardır. Ne reformist partiler ve ne de “özelleştirme karşıtı platform”, “tütün platformu” gibi yapılanmalar işçi ve emekçilerin sermayeye karşı mücadelesine önderlik edecek bakışa ve yeteneğe sahip değildirlere.

Sonuç olarak, iş bir kez daha sermayenin saldırılarına karşı mücadelenin devrimci bir politika ekseninden yoksun olmasına gelip dayanmaktadır. Dolayısıyla her alanda olduğu gibi TEKEL'in özelleştirilmesi ve tütün tarımının yıkıma uğratılmasına karşı da asıl görev partili güçlere düşmektedir. Emperyalizmin topyekün saldırısına karşı sınıfın ve emekçilerin birleşik, politik mücadelesi yaratılmalıdır. Bunu başarabilmenin yolu, partili güçlerin sınıfa ve kitlelere dönük politik müdahalesinin düzeyinin her alanda yükseltilmesinden geçmektedir.

İMF ve sosyal yıkım saldırısı konulu panele bine yakın işçi ve emekçi katıldı...

Kocaeli'nde 18 Mart'ta işçi mitingi var!..

İMF programının uygulamaları tam hızla sürerken, buna karşı tepkiler de yükselmeye başlıyor. Bu tepkilerin geldiği bir bölge de, programdan en çok zarar gören bölgelerden biri olan Kocaeli'dir. Programın uygulamalarıyla şimdiden onbinlerce işçi işsiz kalmış, ücretsiz izne çıkarılmış; yüzbinlerce işçiye "beklenen enflasyon" oranı ya da daha da kötüsü sıfır zam dayatılmış durumdadır. Ayrıca yeni özelleştirmeler sonucu onbinlerce işçinin işsizler ordusu saflarında yerini alması beklenmektedir. Tüpraş ve Petkim özelleştirmeleri gerçekleşirse, Petrol-İş'in bölgede bitmesi gündeme gelebilecek.

Kocaeli Sendikalar Birliği'nin eylem kararı

İşte bu tablo, Kocaeli Sendikalar Birliği'nin genişletilmiş işyeri temsilciler toplantısında eylem kararları almasına neden oldu. Bu arada Kartuşsan'da (karton üretiminde tek tek konumunda bir işletme) 10'lu günlerini yaşayan grev sürüyor. Önümüzdeki günlerde bölge yeni gelişmelere gebe gibi görünüyor.

Süreçle ilgili çarpıcı bir durumsa şu: Gerek kamu emekçileri sendikalarının, gerekse işçi sendikalarının genel merkezleri ve konfederasyonlar, Kocaeli Sendikalar Birliği'nin 18 Şubat panel ve 18 Mart miting eylemlerinden rahatsızlık duyduklarını bildirmiş, ya da belli etmişlerdir. Sendikal bürokrasinin dışında hareket olanağı olmayanların buna rağmen eylem kararı almasını, tabanda mayalanan mücadele isteği ve basıncı çerçevesinde kavramak gerekir. Kaçınılmaz gözükün hareketliliği kontrol altında tutmak isteğinin de bunda belli bir payı var.

18 Şubat'ta panel

Kocaeli Sendikalar Birliği'nin organize ettiği panele Prof. Dr. İzzettin Önder, Prof. Dr. Ali Güzel ve Av. Murat Özveri katıldı. Beklenenin aksine katılımın işçi yoğunluklu olduğu panelde, kamu emekçileri cephesinden de yoğun olarak Eğitim-Sen'liler vardı.

Panelde konuşan Prof. Dr. Ali Güzel, Yeni Dünya Düzeni'nde egemenliğin uluslararası finans kurumlarının ve şirketlerin eline geçtiğini vurguladı. Dünyada şimdiye kadar uygulanan 237 İMF programının hiçbirinin emekçilerin sorunlarını çözmediğini; bu programların Arjantin, Endonezya, Malezya, G. Kore gibi ülkelerde sürekli yeni krizler yarattığını, işsizlik ve reel ücretlerde düşüş yaşandığını söyledi. Ülkemizde de programın aynı sonuçlara ulaşmasının kaçınılmaz olduğunu belirtti.

Prof. Dr. İzzettin Önder; İMF programlarının kapitalist

gelişmenin doğal sonucu olduğunu belirterek; "İMF'yi kovsak sorun bitecek mi? Hayır! Bu nedenle olayı düşünürken devrimci düşünmeliyiz. Büyük canavar makinesinin istediği gibi düşünmüyoruz. Sorun sistem sorunudur. Devlet kimin? Hukuk kimin? sorgulanması gerekir. Sendikalar ücret sendikacılığı yapıyor. Sınıf bilinciyle hareket etmeli oysa. Ücret mücadelesi elbette yapılmalı, ama kapitalizme karşı mücadeleyle birlikte ele alınmalı. İlerde sınıf sendikacılığı da yetmeyecek, sistem sendikacılığı yapılacak" dedi.

Av. Murat Özver ise, bölgedeki birçok sendikanın avukatı olarak ilginç olaylara değindi. "Grevlerin yasaklandığı günümüzde grev yoksa toplu sözleşme de yoktur; devlet toplu sözleşme özerkliğini yok ediyor" dedi. "Lastik grevi yasaklandığında Sabancı işçilerin çok maaş aldıkları ile ilgili ilan verdi. İşçiler buna karşı halka bordrolarını dağıtınca yargılandı" diyen Murat Özveri, sendikaların %51 sendikası olduğunu, bunu patronun da istediğini söyledi. Sendika %53-54'e geldiğinde adam çıkarıldığını, böyle bir durumda da grevlerin etkili olmadığını söyledi. Taşeronlaştırmanın yarattığı olumsuzluklara değinen Murat Özveri, buna Sabancı'nın bir fabrikasından örnek verdi.

Sabancı'nın bir fabrikasında, 7 yıl boyunca çalışmış bulunan taşeron işçileri, zam istediklerini söyleyerek patronla konuşuyorlar. Patron işçilerin isimlerinin olduğu bir çizelge çıkararak, bu koşullarda çalışmak isteyenlerin(+), istemeyenlerin (-) koymasını ister. Hepsini (-) koyar ve direnişe geçer. Pazartesi günü geldiklerinde 17. maddeden çıkarıldıklarını görürler.

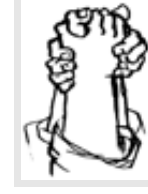
Av. Özveri, patronların bu kadar rahat davranmasını işçilerin birlik olamamasına bağladı. Şu veciz söz ile bunu anlattı: Ağaç baltaya demiş ki; Sen beni kesemezdin, ama neyleyeyim sapın benden.

Prof. Ali Güzel, demokratik istemlerin sınıf çıkarlılarıyla birleştirilmesi gerektiğini vurgulayarak; örneğin F tipine yeterince karşı çıkılmadı; halbuki bir insan cezaevinde de olsa insan onuruna yakışır bir şekilde yaşamak durumunda; tutukluların hayatları devletin sorumluluğundadır ve devlet bunu gözetmek zorundadır, dedi.

Prof. İzzettin Önder; "Programdan kaynaklanan borç bizim hepimizin diyorlar. Borç bizim değil! Gitsin Koçlar, Sabancılar ödesin. İşveren korkmuyor bizden, bütün bunları bu yüzden yapıyor. Bilinçlerin değişmediğini düşünüyor. Kapitalizmin içinde bunlar diyor. Bunun değişmesi lazım çünkü sorun sistem sorunu" dedi.

Soruların ardından panel bitirildi. Panele gösterilen ilgi ve önümüzdeki sürecin yakıcı sorunları, 18 Mart mitinginin güçlü geçeceğine bir işaret sayılmalıdır.

Kocaeli'den bir emekçi

Sınıftan kısa kısa...

Düzici'nde sözleşme imzalandı

Genel-İş Adana 6 No'lu Bölge Şubesi 16 Şubat'ta Osmaniye'nin Düzici İlçe Belediyesi ile sözleşme imzaladı. Genel-İş yaptığı yazılı açıklamada, 205 işçiyi kapsayan sözleşmeyle asgari ücret sınırında olan ücretlerde %50, sosyal haklarda da %100'lük artış sağlandığını belirtti.

Çankaya Belediyesi'nde iş bırakma eylemi

Genel-İş'e bağlı Çankaya Belediyesi'nde çalışan temizlik işçileri 3 aydır alamadıkları ücretler için bir günlük iş bırakma eylemi yaptı. 20 Şubat Salı günü çöpleri toplamayan işçiler akşama doğru eyleme son verdi. Tüm Bel-Sen üyesi kamu emekçileri ise işçilere destek vermek amacıyla tüm birimlerde yemek boykotu yaptı. Çankaya Şubesi Sekreteri Galip Oral, "Amacımız halkı zor duruma düşürmek değil. Taleplerimiz gerçekleşinceye kadar eylemlerimize devam edeceğiz" dedi. Tüm Bel-Sen tarafından ise, "Sınıf dayanışması bir zorunluluktur. Tüm Bel-Sen ve Genel-İş birlikte hareket edecektir" şeklinde açıklama yapıldı.

Divriği maden işçilerinden özelleştirme karşıtı yürüyüş

Türkiye'nin ikinci büyük maden cevher işletme yataklarından Divriği Maden İşletmeleri'nde çalışan yaklaşık 200 işçi, maden yataklarının özelleştirme kapsamına alınmasını protesto etti. Cevher-İş Sendikasına bağlı 200 işçi, "Madenler halkındır satılamaz!", "Özelleştirmeye hayır!" yazılı pankartlarla yürüdü.

Kateks işçileri sendikalaşmayı başardılar

Urfa'da sendikaya üye oldukları için işten atılan Kateks işçileri, mahkemeye başvurarak, patronun yasadışı işçi çalıştırdığını tespit ettirdiler. Bunun üzerine Kateks işvereni sendikayı kabul etmek durumunda kaldı.

Kozluk Belediyesi'nde işçilerin oturma eylemi devam ediyor!

Belediye-İş'e bağlı Batman Kozluk Belediyesi'ndeki 170 işçi, 11 aydır maaşlarını alamadıkları için 19 Şubat'tan beri oturma eylemindeler. Türk-İş Bölge Temsilcisi Ramazan Ulaş "Belediye işçileri aileleriyle birlikte perişan olmuş durumda. Türk-İş Diyarbakır şubeleri olarak Kozluk Belediyesi işçilerinin bu haklı çalışmama eylemini destekliyoruz" dedi.

Adana Gazi Taşımacılık'ta toplu işten atmaya karşı direniş

Son dönemde giderek artan işten çıkarmalara bir yenisi daha eklendi. Adana Gazi Taşımacılık'ta çalışan 27 işçinin işlerine son verildi. Gazi Taşımacılık'ta toplam 40 işçi çalışmaktadır. Bunların 27'si sendikalı, diğerleri işverenin işe aldığı kendi yakınlarıdır. İşçilerin kimi on, kimi yirmi yıldır bu işyerinde çalışıyorlar. Ağır çalışma koşullarının yanında, işçilerin hiç bir sosyal hakları yok.

İşçiler, 19 Şubat Pazartesi günü işyerinde toplanarak, sonuna kadar direneceklerini açıkladılar. Kapitalist işveren bu direnişi kırmak için işten attıklarının yerine başka işçileri getirip çalıştırıyor.

İMF, tüm politikalarıyla Türkiye'yi bir sömürü cenneti yapmak istiyor. Kapitalistler mevcut örgütlü mevizilere saldırıyor ve sendikalaşma çabalarına işten atmalarla karşılık veriyor. Adana'daki Gazi Taşımacılık'ta çalışan 27 işçi de, sendika üyesi oldukları gerekçesiyle işlerinden çıkarıldılar. İşveren "eğer çalışmak istiyorsanız sendikadan istifa edin ya da şu boş kağıdı imzalayın" diyerek işçileri boyun eğmeye çağırıyor. İşçilerin direnişi ise sürüyor.

Kızıl Bayrak/Adana

Herkese sağlığa ve ihtiyaca uygun ucuz konut!

Kurtköy Canbaztepe'de gecekondu arazisi üzerine kirli rant hesapları

Pendik bölgesinde açılan havaalanı ile birlikte çeşitli bahanelerle yıkılmak istenen kondular sorunu şu günlerde yeni bir boyut kazanmış durumdadır.

Pendik bölgesinde Kurtköy Canbaztepe'de bulunan toplam 900 civarında gecekondu için, bizzat Pendik Belediyesi'nin inisiyatifinde projeler hazırlanmış durumda. 55 hane hazine arazisi gösterilerek, burada İSKİ'nin su deposu projesi hayata geçirilmeye çalışılıyor. Kalan kondular içinse toplu konut projeleri hazırlanmış durumda. Geriye kalan tek şey ise, sessizce, tereyağından kıl çeker gibi bu işi (yıkımı) gerçekleştirip, bu bölgeyi rant alanına dönüştürmektir.

Gecekondu sakinlerinin nerede ve nasıl yaşayacağına gelince, bu soru(n)lar her zaman olduğu gibi, Pendik Belediyesinin ya da devletin hiç umurunda değildir. Çünkü 900 hanede oturan insanlar (kundaktaki bebeğinden en yaşlı insanına kadar) devletin arazisini işgal etmiş oluyor ve devlet cephesinden birinci dereceden suçlu sayılıyorlar. Ama bu aynı bölgeye su ve elektrik hattını, okulu, park alanlarını inşa eden devletin kendisi değil midir? Ve aynı zamanda bu insanlar burada ikamet ettiği günden bu güne kadar, çöp vergisinden tutun da ödemesi gereken tüm vergileri ödeyen insanlar değiller mi? Bu da demek oluyor ki, devlet işine geldiği zaman yasadışı konumlanma olduğu halde yasal muameleler yapabiliyor. İşine gelmediği zamansa, buradaki gecekonducuların devlet arazisi olduğunu söyleyerek, bir anda insanları yok sayabiliyor.

Yıllardır yerleşim alanlarına müdahale etmeyen devlet, şimdi neden müdahale (yıkım)

yoluna gidiyor? Havaalanı bölgesi olduğundan beri arazilerin değerinde %100'lere, hatta %200'lere varan artışlar oldu. Ve devlet, sermayeye peşkeş çekmek için bundan iyi bir gerekçe bulamazdı herhalde. Daha önceleri müdahaleler (yıkım) olduğu zaman, devletin kıyafetini giyen küçük asalaklar rüşvet yoluyla bunu geçiştirmişlerdi.

Şimdi Pendik Belediyesi tarafından inşaatı düşünülen yaşanılabilir konutlara gelince, buralarda gecekondu sahiplerinin oturamayacağı açık, aldığı asgari ücretle bir aileyi zor bela ayakta tutmaya çalışan işçinin, emekçinin milyarlarca lira değerindeki bu toplu konutlarda oturması mümkün değil. Bu da buralarda oturacakların zenginler olması anlamına geliyor.

Sonuç olarak karşımıza çıkan tablo, devletin, yıllardan beri azgın bir sömürü ve kölece yaşamaya mahkum kıldığı işçi ve emekçilerin (yani çalışan ve sömürülen çoğunluğun) çıkarlarını değil, bir avuç asalağın çıkarlarını savduğunu gösterir.

Ama halkın bunu bilmesi, sorunun çözümü anlamına gelmiyor. Bu sorunun çözümü, saldırının toplumsal ve sınıfsal zeminlere dayandığının bilincinde olmak ve buna karşı pratik çaba ve tutum almakla olanaklıdır. Bu da, halkın tek silahı olan örgütlü gücünü hayata geçirerek, kendisi üzerinde oynanan oyunları boşa çıkarmasından geçiyor.

Herkese sağlığa ve ihtiyaca uygun ucuz konut!

**İnsanca yaşama hakkımız engellenemez!
Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz!**

Kurtköy'den bir işçi

İZELMAN işçilerinden DİSK'in 34. yılı kutlaması

Daha önceki yıllarda İzmir'de DİSK'e bağlı sendikalarca ortaklaşa kutlanan DİSK'in kuruluş yıldönümü, bu yıl sadece Genel-İş 3 No'lu şube tarafından kutlandı. İzelman işçilerinin DİSK Genel-İş 3 No'lu şubede örgütlenmesi üzerine yaşanan sorunlardan dolayı, bu yıl kuruluş yıldönümü etkinlikleri ortaklaşa yapılamadı.

İzelman işçileri tarafından gerçekleştirilen DİSK'in 34. yıldönümü etkinliğine yaklaşık 800 kişi katıldı. 17 Şubat günü saat 18:30'da başlayan gecede, salonda "İşsizliğe, pahalılığa, zamma, zulme son!", "İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!", "Örgütsüz halk köle halktır!", "Geçici işçiler daimi kadroya geçirilmelidir!", "Angaryaya-taşeronlaştırmaya ve özelleştirmeye hayır!" pankartları asıldı.

İşçi sınıfı mücadelesinde şehit düşenler anısına

yapılan saygı duruşunun ardından, ilk konuşmayı Genel-İş 3 No'lu Şube Sekreteri Yusuf Gencer yaptı. DİSK'in kısa tarihçesinden bahseden Gencer, 34. kuruluş yıldönümünün diğer illerde kutlanmadığını belirtti. Sırasıyla Nakliyat-İş Genel Başkanı Ali Rıza Küçükosmanoğlu ve ÇHD Şube Başkanı Av. Mustafa Ufacık söz alarak birer konuşma yaptılar.

İzelman işçilerinin kendi süreçleriyle ilgili konuşmalar yaptığı ve yine çocuk işçilerin şiirler okunduğu gecede, çeşitli müzik gruplarının verdiği konserden sonra etkinlik bitirildi. Gecede ayrıca, "Yaşasın örgütlü mücadelemiz!", "İnadına sendika inadına özgürlük!", "Kahrolsun sarı sendikacılar!", "İzelman işçisi engellenemez!" sloganları atıldı.

Kızıl Bayrak/İzmir

Kamu emekçilerinden kısa kısa...

KESK'ten G-20 toplantısına tepki

KESK Genel Başkanı Sami Evren, İstanbul'da gerçekleşen G-20 toplantısına tepki göstererek "Bugün ülkemizde G-20 toplantısı var. Bu toplantıyla ödeyeceğimiz bedelin, verilecek tavizlerin sayısı ve kapsamı belirlenecek. Alınan bütün kararlar ise yine İMF ve Dünya Bankası tarafından uygulatılacak. Bu küresel saldırının bir parçasıdır" dedi.

Evren ayrıca, Emek Platformu'nun 1 Aralık'ta yaptığı iş bırakma eyleminden sonra 7681 adli soruşturma, 64 bin 308 idari soruşturma açıldığını, 73 kamu emekçisinin sürgün edildiğini, buna karşı yapılan protestolarda Dersim'de polislin kitleye saldırdığını, bu saldırılara KESK ve toplumsal muhalefet dinamiklerinin göz yummayacağını, en sert yanıtın verileceğini belirtti.

Eğitim emekçileri soruşturma terörünü protesto etti

Eğitim-Sen İstanbul 5 No'lu Şubesi 20 Şubat günü, Maltepe Meydanı'nda saat 12.30'da bir basın açıklaması yaparak, 1 Aralık sonrası yapılan adli ve idari soruşturmaları protesto etti. Açıklamada, "Baskılar bizi yıldırılmaz!", "Yaşasın örgütlü mücadelemiz!" sloganları atıldı. Şube Başkanı Ali Rıza Aydın, Maltepe ilçesinde idari soruşturmalara ek olarak adli soruşturma sürecini tamamlamak üzere ön incelemenin başlatıldığını belirtti. Ayrıca yetkililerin KESK'i muhatap almaları gerekirken tek tek üyelere yönelik ceza ve baskılara başvurularının kabul edilemez bir tutum olduğunu söyledi.

SES'ten ücret eşitsizliklerine karşı basın açıklaması

SES İstanbul şubelerine bağlı kamu emekçileri 20 Şubat günü, SHÇEK İstanbul İl Müdürlüğü önünde basın açıklaması yaptı. Açıklamada ücret adaletsizliğinin ortadan kaldırılması ve emekçilerin birliğini parçalama çalışmasına son verilmesi istendi. SES Bakırköy Şube Başkanı Leyla Koç, burada yaptığı konuşmada, SHÇEK'teki çalışmanın ekip olarak yürütüldüğü, bakıcı annelerin ve idare hizmetlerinde çalışanların varolan haklardan yararlanmadığını, ücret dengesizliğinin çalışma yaşamındaki iş barışını bozduğunu, herkesin bu haktan yararlanması ve eşitsizliğin giderilmesi gerektiğini söyledi.

Tüm Bel-Sen üyeleri TİS hakkı için eylem yaptılar

Tüm Bel-Sen İstanbul 1 No'lu Şube üyesi belediye emekçileri, toplu sözleşme hakkı için 21 Şubat günü Bakırköy Özgürlük Meydanı'nda eylem yaptılar. Bakırköy Belediyesi İşyeri Baştemsilcisi Kamil Ergün, "Gerekirse kapı kapı dolaşarak başkanı şikayet edeceğiz. Tüm demokratik haklarımızı kullanacağız, buna üretimden gelen gücümüz de dahildir" dedi.

Diyarbakır Baro Başkanı Mustafa Özer:

Diyarbakır erken kararıyor

(Neşe Düzel/Radikal/19 Subat '01)

Güneydoğu' da tam işler düzeliyor derken gene ortalık karışmaya başladı. Gaffar Okkan öldürüldü. Ardından Silopi'de iki HADEP yöneticisi ortadan kayboldu. Size, önce izninizle Diyarbakır halkının düşüncesini sormak istiyorum. Diyarbakırlılar Okkan'ı kimin öldürdüğünü düşünüyorlar? Bir belge, bir bilgi sormuyorum. İnsanların kendi aralarındaki konuşmalarını soruyorum.

Saldırı olduktan hemen beş, on dakika sonra Türkiye'deki bütün televizyonlar hep beraber bir adres gösterdiler,

'Hizbullah' dediler. Fakat sade vatandaş ikna olmadı, başından beri kuşkuyla baktı bu resmi açıklamalara ve gösterilen adrese. Vatandaş, 'Bu Hizbullah işi değil' diyor.

Halk, bu cinayetin arkasında kimin olduğunu düşünüyor peki?

Bu cinayetin kesinlikle, böyle bir suikasttan yarar sağlayan, çıkar bekleyen güçler tarafından işlendiğini düşünüyor halk. Bu bölgede on beş yıl bir şiddet yaşandı. Bu şiddet iki yıldan beri bitti ve bölge biraz rahatladı. Şimdi eski şiddet ortamından kim istifade ediyorsa, bu şiddetten kim besleniyorsa halkın bu cinayetin arkasında olduğunu düşündüğü 'güçler' de onlardır. Bunu 'derin devlet' veya 'kontrgerilla' veya 'devlet destekli güçler' diye nasıl nitelendirirseniz nitelendirin.

Diyarbakırlılar, Gaffar Okkan'ın ölümünden sonra yeniden eski günlere dönüleceğine dair bir endişe taşımaya başladılar mı?

Okkan öldürüldüğü andan itibaren bu endişeyi taşımaya başladılar. Gaffar Okkan bu sistemin dışında biri değildi, ama mantalite açısından 80 yıllık cumhuriyetin bölgeye gönderdiği devlet görevlilerinden farklı bir pratik sergiledi. Vatandaşla devlet arasındaki mesafeyi kısalttı. 'Vatandaş devletten korkmalıdır' düşüncesini kaldıran bir tavır sergiledi. Onun için halk ona 'baba' dedi, kendini ona çok yakın hissetti. Çok rahatlıkla gidip bir polisi şikâyet etme cesaretini halka veren Gaffar Okkan'ın kendisiydi. Onun döneminde polisler gerçekten sade bir vatandaş gibi yaşamak zorunda kaldılar.

Daha önce böyle yaşamıyorlar mıydı?

Yoo. Lokantaya gider yemek yer, çeker gider. Vatandaş da 'polistir ne yapalım' der. Gaffar Okkan ise Emniyet teşkilatını sürekli vatandaşın hizmetinde tutmaya çalışan bir mantaliteye sahipti. Bu yüzden de 'kahraman' oldu.

Peki bu cinayetten sonra Diyarbakır'daki yaşam biçiminde değişiklikler oldu mu?

Değişiklikler o kadar somut ki... Gaffar beyin öldürülmesinden önce insanlar, bölgeye barış ve huzur ortamının geleceği konusunda öyle umutlulardı ki, can güvenliği endişeleri yoktu. Sabahın üçünde sokaklarda çok rahat gezebiliyorlardı. Ama şimdi hayat erken bitiyor. Diyarbakır erken kararıyor. Herkes gene can güvenliğinden endişe duyuyor. İnsanlar 'eski günler geri mi geliyor' diye tedirgin ve kuşku dolu bir bekleyiş içinde.

Size Okkan niye öldürüldü?

Şiddet ortamında Türkiye'den, uyuşturucu ve diğer kaçaklıklar karşılığında 160 milyar dolarlık karapara geçiyor. Bu paranın 60 milyarının Türkiye'de kaldığı söyleniyor. Ve tabii, gayrimeşru işler savaş ortamında

çok daha rahat yapılabilir. Barış ortamında ise bu rant kesiliyor. Çünkü barış ortamı burada hukukun yerleşmesi, karanlık ilişkiler ağının bitmesi anlamına geliyor. Bu yüzden 'birilerinin', bölgede belirsizlik ortamının doğmasından çıkarları var. Ayrıca Gaffar Okkan üç yıldır Diyarbakır'daydı. Çizdiği profille, insanlara barış ve huzur umudu veriyordu. Şiddetin bir tarafı da zaten iki yıldır sınır ötesine çekilmişti ve şiddet uygulamayacağını beyan etmişti. Ve böylece bölgede şiddet duruldu.

Peki polisin halka karşı tavrında Okkan'dan sonra bir değişiklik oldu mu? Yoksa eskisi gibi mi davranıyorlar?

Geçen yıl Diyarbakır'da Nevroz 100 bin insanla kutlandı, hiçbir olay da çıkmadı. Ama bugün insanlar yine coplanmaya başladı. Bu eskiden yoktu. Kaybolan iki HADEP'liyle ilgili bir basın açıklaması yapılmak isteniyor ve buna müsaade edilmiyor. Bir de Okkan döneminde polis halkın huzurunu temin etmek için 24 saat vazife başındaydı. Bundan da tabii bazı Emniyet mensupları biraz rahatsızdı. Bu yüzden teşkilat tarafından pek fazla sevilmediğini söylerler Okkan'ın.

Gaffar Okkan'ın öldürülmesinden hemen 24 saat sonra iki HADEP'li yöneticinin kaybolmasını nasıl açıklıyorsunuz?

1999 seçimlerinde Şırnak'ta HADEP'in ne bir teşkilatı, ne de bir adayı vardı. Kimsenin HADEP'in adını ağzına alamaya cesaret edemediği bir ortamda partinin aldığı oy oranı ise yüzde 28 oldu. Ve HADEP, Şırnak'ta ve ilçelerinde teşkilatlanmak istedi. HADEP merkezi, Şırnak'ın ilçesi Silopi'de partiyi açmak için geçen eylül ayında yedi kişilik atama yaptı. Zaten ne olduysa bu atamalardan sonra oldu. HADEP Silopi İlçe Başkanı olan Serdar Tanış jandarma birimleri tarafından ölümle tehdit edildi. Babası Şuayıp Tanış, oğlunu HADEP'i açmaktan vazgeçirmesi için Şırnak ve Silopi jandarma komutanlıklarına çağırıldı. Kendisine 'Oğlun bu işten vazgeçmediği ve jandarmaya 25 Ocak'a kadar gelmediği takdirde ölecek' denildi. Zaten baba ve oğulun o dönemde ilgili yerlere, Başbakanlığa ve savcılığa 'Tehdit ediliyor, can güvenliğimizi sağlayın' diye yazılı başvuruları da var. Serdar Tanış ve Ebubekir Deniz, 25 Ocak günü kendilerini çağırılan Silopi Jandarma Komutanlığı'na gittiler ve işte gidiş o gidiş. O günden beri kendilerinden hiçbir haber yok.

Halk, iki HADEP'linin kaybolmasını nasıl değerlendiriyor? Bu konuda neler konuşuluyor halkın arasında? Faili meçhuller yeniden başlayacak endişesi var mı?

Böyle bir endişe başladı. 'Çark yine dönmeye mi başlıyor' diye kuşkuluyor halk. Siirt'te bir Kasaplar Deresi var. Oraya şiddet döneminde bir sürü ceset

atıldığı ve üstlerinin kepçeyle kapatıldıkları yönünde görgüye dayalı iddialar var. Kendinden emin olan bir devlet mekanizması gider orayı açar. Faili meçhuller, yargısız infazlar iki yıl öncesine kadar bizim yaşamımızın bir parçasıydı. Tekrar bir parçası haline geleceğinin sinyalleri veriliyor şimdi. Musa Anter, Vedat Aydın, Yusuf Ekinci, Medet Serhat'ın ölümleri bireysel olaylar değildir. Bu bir sistem olayıdır. Susurluk'u, Gladio'yu çözmeyen yönetim, bölgedeki hukuk ve demokrasi dışı güçleri de çözemez. Susurluk'ta ondört sanığın yargılanıp ceza almış olmasıyla Susurluk aydınlanmış olmadı.

Kaybolan iki HADEP yöneticisi en son Silopi'de jandarma karakoluna girerken görüldü. Jandarma bu gerçeği, iki kişinin kaybolmasından altı gün sonra kabul etti. Jandarmanın bunu açıklamak için altı gün beklemesini nasıl açıklıyorsunuz?

İki yöneticiyi jandarmaya arabasıyla götüren kişi Ömer Sansur. Onları nizamiyede bırakıyor ve o sırada yoldan geçen İsa Kanat ve Hamit Belge de onları jandarmadan içeri girerken görüyorlar ve selamlaşıyorlar. Bu kişiler, 'jandarmaya girdiklerine biz şahidiz' diye savcılığa gidip ifade verdiler. Savcılık da , jandarmaya 'Elimde ifadeler var. Sizin hakkınızda tahkikat açmak durumundayım' dedikten sonra, Jandarma onların geldiklerini kabullendi. O güne kadar 'Hayır kesinlikle gelmediler' diyen jandarma, 'Evet geldiler ama yarım saat sonra biz serbest bıraktık kendilerini' diye açıklama yaptı.

(...)

Okkan cinayeti ve iki kayıptan sonra, 'Birileri yeniden savaşı kıskırtmak istiyor' düşüncesini besleyecek başka gelişmeler oldu mu?

Gaffar Okkan'ın yerine getirilen müdürün yapısı kuşku verici. Şiddet taraftarı bir mantalitesi var. Bölge tanyoru onu. Burada daha önce Terörle Mücadele'de çalışıyordu.

Mahir Kaynak, aslında Hizbullah diye bir örgüt olmadığını, bunun aşiret reisleriyle koruculardan oluşmuş bir grup olduğunu ve bu yapının barışa direndiğini söylüyor. Sizce Hizbullah nedir?

Mahir Kaynak hedef sapırtıyor. Hizbullah denilen örgütün kendi başına olmadığı görüşüne ben de katılıyorum, evet bunun içerisinde feodal güçler, ağalar ve korucular olabilir ama önemli olan bunları yönlendiren gücün kim olduğudur. Ne ağa, ne de korucu böyle bir gücü yönlendiremez. Feodal güç ancak böyle bir yapı içinde kullanılabilir. O, yönetici olamaz. O zaman bu yapıyı kullanan güç kim?

Sizce kim?

Bakın Hizbullah, halkın deyimiyle Hizbulkontra'dır. Derin devlet mutlak surette bu işin içindedir. Ve, bu örgüt İstanbul'da Velioğlu operasyonu ile birlikte bir yıl önce çöktü. Çünkü artık ihtiyaç kalmadı ona. Onu üreten güç onu tüketti. Okkan'a yönelik saldırı zaten bu yüzden bir milattır. Şimdi eğer bir Hizbullah varsa, o 1991'de yeşermiş eski Hizbullah değildir, çok daha güçlü ve farklı bir Hizbullah'tır, farklı bir yapılanmadır. Çünkü itirafçı sanıklar tarafından da artık örgütün ne milis ne de sempatican düzeyinde bir gücünün olmadığı söyleniyordu. Bu yüzden de halk daha ilk andan itibaren Okkan cinayetinin Hizbullah tarafından işlenmediğini biliyordu.

İTÜ ısınıyor, İTÜ'lü öğrencilerin yüreği de ısınıyor...

İTÜ'de boykot var!

İTÜ'de yemek fiyatları iki dönem arasında yine arttı. İlk dönem 600 bin lira, geçen sene aynı dönem 400 bin lira olan yemek fiyatları, ikinci döneme başlarken önce 750 bin lira oldu. Rektörlüğün açıklamasına göre, 1 Mart'tan itibaren jetonlu yemek 1 milyon liraya çıkartılırken, kartlı yemek 750 bin lirada kalacak. Elbette bu fiyat farkının nereden kaynaklandığına ilişkin herhangi bir açıklama yapılmadı. Bu gecikme ise, Maslak dışındaki kampüslerde manyetik geçiş sisteminin ancak yetiyecek olmasından kaynaklanıyor.

Yemekhanede kartlı turnike sistemine geçiş, İş Bankası'nın İTÜ'yü tekeline alma adımlarının bir yenisi olarak başlatıldı. Buna göre öğrenciler yemek paralarını önceden peşin olarak banka kartlarına yükleyecekler ve yemek alınan yere kurulmuş turnikelerden bu manyetik kartlarla geçecekler. Örneğin pratik olarak kartına 5 ya da 10 milyon lira yükleyecek binlerce öğrenci, İş Bankası'na milyarlarca varan bir peşin para rantı sağlayacak. Ayrıca bu uygulama, esas olarak "üniversite bankacılığı" şeklinde, İTÜ'nün özelleştirilmesinin hız kazanması anlamına da gelecek.

"Üniversite bankacılığı" kavramı ilk olarak, Garanti Bankası'nın Boğaziçi Üniversitesi'ni tekeline alması olarak başlamıştı. Şimdi de, yıllardır yavaş yavaş İTÜ'yü tekeline almaya başlayan İş Bankası'nın bu işe hız vermesi anlamını taşıyor, bu uygulama. Önce harçlarımızı İş Bankası'na yatırmaya başladık. Bu dönem harçlarımızı bir gün bile geç yatıranlara %80 (yanlış okumadınız yüzde seksen) faiz uygulandı. Sonra kimlik kartlarımız, İş Bankası'na yatırdığımız 30 milyon lira karşılığında giriş kapılarındaki turnikelerden geçebileceğimiz manyetik kartlara dönüştürüldü. Şimdi, yemek yemeye bile aynı bankanın kartlarıyla girebileceğiz ancak. Çünkü rektörlüğün açıklamasına göre, kısa bir süre içinde jeton uygulaması tümüyle kaldırılacak. Kartlı geçişlerde, örneğin yemekhaneden verilen bu yemekle doymazsanız, ikinci geçiş için 3 milyon lira ödemek durumundasınız. Tabii arkadaşınıza yemek ısmarlamak da yasak. Yani, İş Bankası neye izin veriyorsa öyle yemek yiyebileceksiniz.

Boykotun ayak sesleri

İTÜ'nün özelleştirilmesi, İş Bankası'nın tekeli altına alınması, bu kapsamda yemekhanenin de özelleştirilmesi süreci, görüldüğü üzere köleşme süreciyle beraber işliyor.

İşte tüm bunlara karşı odağına yemek zammının alındığı bir yemek boykotu başlattık. Dönemin ilk günü olan 19 Şubat Pazartesi günü, önceden bir hazırlığımız olmadığı ve karar da almamış olmamıza rağmen, insanları yemek yememeye davet ettik. Tüm devrimci, demokrat ve ilerici sol eğilimli öğrenciler olarak yaptığımız ortak davetimizin karşılığı, çıkan tabldot sayısının üçte birine düşmesi oldu.

Aynı akşam geniş bir toplantı yaptık. Toplantıya, bu yemek zammına karşı imzalı dilekçeleriyle birlikte topluca rektörlüğe yürüyüp rektörle görüşen Eğitim-Sen 6 No'lu Üniversiteler Şubesi yönetiminden de bir arkadaş katıldı ve oluşturmuş buldukları araştırma komisyonundan bahsetti. Bu komisyona öğrenciler arasından da gönüllü arkadaşlar kattık. Bir yandan, ertesi günden itibaren 4 günlük (hafta sonuna kadar) uyarı boykotu yapmaya karar verdik. Diğer yandan ise,

oluşturacağımız dilekçelerle zamanını sonradan kararlaştıracağımız bir yürüyüş yapmaya karar verdik.

Görev dağılımı yaptık, alternatif masa için para topladık ve toplantıyı bitirdik. Artık ertesi gün resmen başlayacağımız boykote hazırдық.

Ve BOYKOT!...

20 Şubat Salı günü yemek saatinden saatler önce görev almış arkadaşların malzemeleri getirmesiyle kaşarlı-salamlı-domatesli sandviç hazırlamaya başladık. Etrafı afişlerimizle donattık. Hazırladığımız imzasız bildirimimizi yemek saati boyunca dağıttık. Yemekhane binasına girişten yemekhanenin olduğu kata çıkan dört merdivende üçerli beşerli durarak, yemeğe çıkan insanları boykote çağırdık. Yapılan zammın geri alınması için desteklerini istedik, üniversiteye gelmiş bireyler olarak kendi tepkilerini koymaya ve alternatif yemek standımızdan yemeye çağırdık. Birçoğu geri döndü ve boykote katıldı. Diğer günler ortalama olarak 4 bin civarında çıkan tabldot sayısı, boykotun ilk günü 1100'e düştü. Üstelik boykotu kırabilmek için çevik kuvvet de toplu olarak yemek yemeye gelmişti!

İkinci gün, yemek standımızı biraz daha geliştirerek, aynı sandviçin yanında (fiyata dahil) meyve suyu da vermeye başladık. Ayrıca hazırlamış olduğumuz dilekçe örneklerini imzaya açtık. İnsanları artık yemek yememeleri yanında dilekçeleri de imzalamaya çağırdık. Bu öğle arası boyunca 300'ün üzerinde dilekçe toplamayı başardık.

Ama bu tabii henüz küçük bir başlangıçtı. İkinci gün tabldot sayısı 1040'a kadar düştü. Çoğunluk yanımızda olmasına rağmen, yine de İTÜ'nün çok daha fazla bir potansiyeli olduğunu biliyoruz. Zira yemek yiyeceklerin yarısından fazlasını burslu öğrenciler oluşturuyor. Ki bu yemek bursu üç yıl önceki yemek boykotunun kazanımıdır. O boykotun talepleri arasında yeralan "yaygın yemek bursu" kazanımıyla birlikte, yemek bursu alanların sayısı katlanarak çoğalmıştır. Yine rektör Sağlamer'in çeteci kirli çarklarından nasiplenen ve normalde yemek yemeye gelmeyen hocalar, sırf boykotu kırmak için boykotun başından itibaren yemek yemeye gelmektedirler.

Üçüncü gün mönümüze fiyatı sabit tutarak (250 bin lira) elmayı da dahil ettik. Bu yazı yayına hazırlandığı sırada kaç tabldot çıktığının

bilgisi henüz öğrenilememişti, ancak sayının gittikçe düştüğünü hissedebiliyorduk. Yine de yemek yemekte ısrar eden insanlara bir forumla, "boykotu kırmaktaki ısrarlı ve kararlı çabanızdan ötürü rektör sizinle gurur duyuyor" dedik. Bu arada dilekçeler elden ele yayılmaya başlanmış, boykotun üçüncü günü (dilekçelerin ikinci günü) itibarıyla 1000 dilekçeye yaklaşmıştır. Üçüncü günün sonunda yapılan toplantıda ertesi gün fakültelere de afiş, bildiri, dilekçeler ve sınıf konuşmalarıyla yayılmasına gidilmesine (bunun için temsilciler seçtik) ve sonucuna göre yapacaklarımızı kararlaştırmaya karar verdik.

İTÜ'nün özelleştirilmesine direneceğiz!

İTÜ'lü öğrenciler olarak, İTÜ'nün özelleştirilmesine, tekellerin boyunduruğuna girmesine ve köleştilmesine geçit vermeyeceğiz. Şimdiye kadar çok mevzi kaybettik. Ancak kazanmanın tek yolu ve umudu mücadeledir. Teslimiyet ruhu yavaş yavaş yıkılıyor. Bu boykotun bir önemi de buradan geliyor. İTÜ öğrencisi uzun zamandan sonra yığınsal bir eylem yapıyor ve mücadeleye ısınıyor.

Evet, İTÜ ısınıyor. İTÜ'lü öğrencilerin yüreği de ısınıyor.

Ekim Gençliği/İTÜ

İTÜ'deki yemek boykotunda dağıtılan imzasız ortak bildiriden...

Yemek zammına karşı harçlıklarımızı savunalım!

Okulumuz tatil olur olmaz üniversite yönetimi "fırsat"ı değerlendirip yemeklere zam yapma kararı aldı. Bundan böyle yemek, jetonla 1 MİLYON TL'ye, kart uygulaması ile 750 BİN TL'ye yenilebilecek. (İşçi ve memur maaşlarına yaklaşık %20 zam yapıldığı, Aralık ayı itibarıyla enflasyonun %40 olarak gerçekleştiği bir dönemde Haziran 2000'den bugüne yemeğe yapılan zam oranı %150'dir.)

Kart uygulamasına geçmenin nedeni nedir? Her gün bankaya 750 BİN TL yatırmayacak öğrenci ve çalışandan peşin para yatırmaları yoluyla elde edilecek tatlı karlar olabilir mi mesela?! Uzun vadede "gelir" elde etmeye yönelik "kurnazca" bir uygulama...

(...)

Devlet Memurları Yiyecek Yardım Yönetmeliği'ne göre yemek maliyetlerinin hesabı sadece yiyecek alım bedelleri üzerinden yapılır. İşçilik giderleri, yakıt ve su gibi giderler **Katma Bütçe**'den karşılandığından yemek maliyetine dahil edilmez. Sadece öğrenci harçları ve işçilerden alınan işe bedelleri ile yemek masrafları karşılanabilir. Bu demek oluyor ki, bizlerden alınan paralarla yemek masrafı zaten karşılanıyor. Dolayısıyla üniversite, yemeği ücretsiz dahi sunabilir.

(...)

Ne var ki, ne üniversiteler birer ticarethane ne de bizler müşteriyiz! Üniversite yönetiminin yemek zammı ve kartlı sistem uygulamasıyla meşrulaştırmaya ve kalıcı hale getirmeye çalıştığı **soygunlara** yüksek sesle **HAYIR** diyor ve okuldaki tüm öğrenci arkadaşlarımızı ve üniversite emekçilerini zamlı yemekleri **BOYKOT ETMEYE** çağırıyoruz.

20 Şubat 2001 Salı günü 4 günlük uyarı boykotuna başlıyoruz!

Katliamların hesabını sormak için Ulucanlar davasına katılalım!

Ulucanlar katliamının ardından katliama karar veren, bilfiil katılan tek bir katliamcı bile yargılanmazken ve bu tür bir yargılamanın önü de tümünden kapatılırken; katliamdan geçirilen devrimci tutsaklar hakkında yüzlerce yıllık cezalar içeren bir dava açılmıştı. Böylelikle katliamcı devlet, hem katliam sorumluluğundan sıyrılmaya çalışmış, hem de öldüremediği devrimci tutsakları yüzlerce yıla mahkûm etmek gibi bir arsızlığa soyunmuştu.

Bu amaçla hazırlanan, iğrenç olduğu kadar gülünç de olan bir senaryoyla dava görülmeye başlandı. Bugüne kadar üç duruşma gerçekleşti. 22 Şubat '00'de gerçekleşen ilk duruşmada; dosya, görevsizlik kararı verilerek, DGM'ye gönderildi. Ardından DGM de, kendi görev alanı dışında olduğunu belirterek, dosyayı gerisin geri Ağır Ceza'ya gönderdi.

Gerçekleşen son duruşmada ise, avukatların iddianame ile birlikte reddi-hakim talebinde bulunması sonucu, davadan 5. Ağır Ceza hakimi çekildi ve dosya 7. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gitti. Önümüzdeki hafta Ulucanlar davası 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Dava boyunca, devrimci tutsaklar mahkemeye çıkarılmadığı gibi, çıkarılan az sayıdaki tutsak da her seferinde mahkeme salonunda kıyasıya dövüldü. Dışarıda ise üç mahkeme boyunca yoğun bir terör estirildi. Ancak tüm bu terör karşısında kararlılık ve direniş ruhu öne çıktı.

İlk duruşmada, yüzlerce kişinin Ankara girişinde tutulmasına, onlarca kişinin

ise istasyonlarda gözaltına alınmasına rağmen, beşyüzün üzerinde insan adliyenin önünde katliama karşı öfkelerini haykırdı.

İkinci duruşmada, devletin adliyenin önüne yürümeyi engellemeye dönük saldırısı sonucu, Ankara sokaklarında saatlerce süren çatışmalar yaşandı. Bu öfkenin ve kararlılığın, devletten hesap sorma bilincinin bir ifadesiydi.

5 Aralık'ta gerçekleşen 3. ve son duruşmada ise, Ölüm Orucu Direnişi'nin gücü ve etkisi ile birlikte, kitle, Kızılay'dan adliyenin önüne kadar yürüdü. Mahkeme sonrasında 4 bine yakın insanla yeniden Kızılay'a yüründü. Katliama karşı öfkenin, F tipi cezaevlerine karşı öfkeyle içiçe geçmesinin en somut örneği yaşandı o gün Ankara'da.

Ulucanlar davasının 4. duruşması, 19 Aralık katliamı sonrasında ve buna rağmen direnişin tüm kararlılığıyla sürdüğü bir süreçte yapılıyor. 19 Aralık katliamı Ulucanlar'ın genelleşmiş ve dozajı arttırılmış halinden başka bir şey değildir. 19 Aralık katliamına kadar Ulucanlar katliamına karış tutum, hep yeni katliamların önüne geçebilmenin bir dayanağı ve olanağı olarak ele alındı. Eylemler bu temelde örgütlendi. Artık Ulucanlar davası, hem yaşanan tüm katliamların hesabını sormak, hem de yeni katliamlara dur demek için bir arena olmak durumundadır.

Bu bilinç ve sorumlulukla, Ulucanlar davasına katılımı örgütleyelim, katliamların hesabını sormak için alanlara çıkalım!

Tutsak yakınları:

“Bir kez daha gördük ki anlaşmaya yanaşmayan tutuklular değil devlettir...”

Biz aileler bir hafta önce Ankara'ya Adalet Bakanlığı'na gitmiş ve önce Adalet Bakanlığı müsteşarı ve daha sonra da İHD Genel Merkez aracılığı ile Adalet Bakanlığı ile görüşmüştük. Bu görüşme sonucunda bakanlık biz ailelere bir heyet oluşturup içerideki tutuklu ve hükümlü temsilcileriyle görüşebileceğimizi, ancak görüşmenin kurum adına değil bireysel aile inisiyatifi olarak yapabileceğimizi söylemişti. Biz aileler buna orada karar veremeyeceğimizi, ancak İstanbul'a dönüp diğer ailelerle görüştüğümüzden sonra kendilerine cevap vereceğimizi bildirip İstanbul'a dönmüştük.

Değerlendirmeler sonucu biz beş aile bir heyet oluşturarak Edirne F Tipi Hapishanesine giderek temsilcilerden Şadi Özpolat, Aydın Hanbayat, Hasan Selim Açı, Hacı Demirkaya ve Yunus Aydemir ile görüştük. Temsilcilerle görüşmelerimiz sonucu çıkan sonuç şudur. Aynen aktarıyoruz.

“Bu bir görüşme değildir. Tutuklular bunu çözüme dönük bir görüşme olarak görmediklerini, ancak çözüme yetkili, çözüm gücü olan ve tutuklulara güven veren bir heyet ile görüşeceklerini belirttiler. Bunun dışında nabız yoklama amacıyla yapılan girişimler, tutuklular tarafından kamuoyunu ve aileleri aldatmak ve yanlış anlamalara yol açacak manevralar olarak değerlendirilmektedir. Tutsaklar temel insan hak ve taleplerini karşılayacak güven verici bir çözüme karşı değillerdir. Ancak bunun, belirtildiği gibi, yetkili ve gerçekten çözüm isteyen bir heyet ile gerçekleştirilebileceğinde ısrarlıdır.”

Biz aileler tutukluların bu düşüncelerine aynen katılıyoruz. Biz çözüm mercii olmadığımızı biliyorduk. Bugüne kadar yapılan kamuoyu aldatmalarına karşı doğru olanın ortaya çıkartılması da gerekiyordu. Bir kez daha gördük ki anlaşmaya yanaşmayan tutuklular değil devlettir. Sorunun çözümü için bir an önce devletin yetkili bir heyet oluşturmasını ve ayrıca gözlemci ve teyit edici bir heyetin tutuklularla görüşmesi gerektiğine inanıyoruz.

Serpil Damar, İdris Yıldız, Selma Kaan, Berran Yıldırım, Şeyho Demir

Zindan direnişiyle dayanışma eyleminde tutuklanan öğrencilerin duruşması yapıldı...

“Bu abluka dağıtılacak!”

11 Ocak günü yapılan Beyazıt eyleminde, çevreden ve eylem sırasında gözaltına alınanların duruşması 22 Şubat'ta yapıldı. Toplumsal muhalefeti susturmak için o dönem sermaye devleti azgın terörünü öğrenciler üzerine de çevirmişti ve gözaltına alınan biri bayan 7 öğrenci sudan sebeplerle tutuklanmıştı. Ardından, haklarında kamu malına zarar, polise mukavemet ve “katil devlet hesap verecek” sloganı atarak devletin manevi kişiliğini zedeledikler iddiasıyla dava açılmıştı.

Kamu malına zarar davasından dolayı tutuklu yargılanan öğrencilerin ilk duruşması alkışlar eşliğinde başladı. Saat 10.00 civarı başlaması gereken duruşmaya çeşitli üniversitelerden ellinin üzerinde öğrenci katıldı. Tutsak öğrencileri beklerken adliye koridoruna yığılan yapan çevik kuvvet ve sivil polisler dikkat çekiyordu.

İlk önce Bayrampaşa Özel Tıp Cezaevi'ndeki erkek tutsaklar getirildi. Merdivenlerden inerlerken alkışlar başladı ve tutsak öğrenciler zafer işaretleri yaparak koridordan geçirildiler. Öğrencilerden bir kısmının açlık grevi nedeniyle halsiz oldukları gözlemlendi. Fakat zafer işaretleri yaparak morallerinin ne kadar yüksek olduğunu gösterdiler. Erkek öğrencilerden yaklaşık 10 dakika sonra Bakırköy Tutukevi'nde kalan bayan tutsak getirildi. Yine alkışlarla karşılandı.

Bir saat süren duruşma sonrasında, tahliye haberi geldi. Duruşma salonundan çıkan tutsaklar yeniden alkışlarla karşılandı. Tutsakların adliyeden çıkarılmasından sonra adliyenin çıkışına doğru sloganlar eşliğinde yüründü. Kapıya kadar “Çetelere kıyak öğrenciye dayak!”, “Bu abluka dağıtılacak!”, “İçerde dışarda hücreleri parçala!”, “Yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz!” sloganları atıldı. Daha sonra adliyenin çıkışından Laleli'ye kadar öğrenciler sivil polislerce takip edildiler.

Ekim Gençliği/İstanbul

İzmir Hücre Karşıtı Platform'dan Cumartesi eylemi

İzmir Hücre Karşıtı Platform tarafından gelenekselleştiren Cumartesi eylemleri, bu hafta da yine Konak Sümerbank önünde saat 13.30'da yapıldı.

300'e yakın kitlenin katıldığı eylem yapılan saygı duruşuyla başladı. Oturma bölümünde hücrelerden yazılan şiirlerin okunduğu eylemde, basın metnini Platform adına İHD şube sekreteri Mihriban Dilşen okudu. 306 devrimci tutsağın Ölüm Orucu'nda, 1656'sının Süresiz Açlık Grevi'nde olduğu; TTB verilerine göre bunlardan 12'sinin sağlık durumunun kritik olduğu; “Zorla besleme” yolunun işkenceye ve sakatlıklara yol açtığı; direnişçilerin vasiyetlerini bitirdiği sırada, Adalet Bakanlığı tarafından yeni bir genelge çıkarıldığı; bu genelgeye göre hapisanelerin özelleştirildiği ve parası olmayan tutsağın açlığa mahkum edildiği belirtildi.

Yine Uşak Cezaevi'ne Baro yetkililerinin alınmadığı, Buca Cezaevi'nde ise sürekli “yeni bir operasyon gerginliği”nin yaratılmakta olduğu açıklandı. Kayıplara da değinilen basın metninde, kayıplara, F Tipi tecrit hapishaneleri ile ülkede yaratılmak istenen karanlık geleceğe hayır diyen herkesi geleceğe, özgürlüklere, insan onuruna, yaşama sahip çıkmaya çağırıyoruz, denildi.

Kızıl Bayrak/İzmir

Yeni zindan genelgesi: F tipi işkenceye yasal kılıf...

Yeni zindan genelgesi de devrimci tutsakların direnişi ile parçalanacak!

F tipi cezaevlerinin yapımının hızlandığı evrede, devlet, F tiplerini meşrulaştırmak amacıyla çabalarını yoğunlaştırmıştı. Bu çabaların odağında, F tiplerini insan haklarına uygun hale getirmek, ortak yaşam alanlarını tutsakların kullanımına açmak amacıyla çeşitli yasal düzenlemelerin yapılacağına ilişkin yalanlar bulunuyordu. Direniş başladığında ise devlet, direnişin gücü karşısında, yasal düzenlemeleri ve iç yönetmelikleri çıkarmadan F tiplerinin açılmayacağı sözünü vermiş, katliama zemin hazırlamak amacıyla ustalıkla bir manevra içerisine girmişti.

Ölüm Orucu'nun ilerleyen evresinde direnişi kırmak ve F tiplerini hayata geçirmek amacıyla gerçekleştirilen operasyonla, F tipi cezaevlerine nakiller gerçekleştirildi. Bizzat JİTEM tarafından cezaevleri idare edilmeye başlandı. F tiplerinin nasıl yönetildiğine dair hiçbir resmi açıklama yapılmazken, "gizli yönetmelikler"den bahsediliyordu.

Devrimci tutsakların F tipi cezaevlerinde karşı karşıya kaldıkları uygulamaları bir kez daha hatırlatalım; tek ve 3 kişilik hücrelerde kalıyorlar. Aile görüşü (akrabalık belgelendiği koşullarda) haftada belirlenen gün ve saat içerisinde yarım saat, avukat görüşü haftada bir 18 dakika olarak yapılıyor. İçeriye idarenin belirlediği sayıda giyecek alınıyor. Sakıncalı olduğu gerekçesiyle kitap ve dergiler verilmiyor. Ancak sınırlı sayıda ders kitabı ve roman veriliyor. Mektuplara el konuluyor. Sayım ve arama bahanesiyle işkence yapılıyor. Dışardan ailelerin getirdikleri hiçbir şey alınmıyor ve ihtiyaçların kantinden fahiş fiyatlarla alınması dışında bir seçenek bırakılmıyor. Hücrelerde kullanılan aydınlatma dışındaki elektrik parası ise tutsaklardan isteniyor.

Geçtiğimiz günlerde çıkarılan genelgeye baktığımızda ise, tüm maddelerinin F tiplerinde zaten fiilen uygulanmakta olduğunu görüyoruz. Genelgenin amacı, şu ana kadar F tiplerinde varolan uygulamaları yasal dayanağa kavuşturmak ve halen koğu sistemini varolduğu cezaevlerini de tümünden F tipi işleyişine çevirmektir.

Genelgenin maddeleri özetle şöyle:

* Tutsaklara verilen işe bedeli günlük 1.500.000 TL'a çıkarılıyor. Bu bedel nakit olarak ödenmeyecek, cezaevi mutfağında pişirilen yemekler verilecek. Pişirilmeye müsait gıda maddeleri kantinde satılmayacak.

* Tutsaklara verilecek giysilere sınırlama getiriliyor: 1 palto ve mont, 2 takım elbise, 1 eşofman, 4 gömlek, 2 kazak, 2 pijama, 2 pantolon, 1 spor

ayakkabısı, 1 kışlık ayakkabı, 1 iskarpin, 3 tişört, 2 kravat, 1 kemer ve sınırsız iç çamaşırı.

Bu listenin şu ana kadar F tiplerine alınan giyisilerin listesinden farkı yok. F tipleri dışındaki cezaevlerinde bu haftadan itibaren yiyecek alımı yasaklandı ve bir daha giysi alınmayacağı açıklandı. Örneğin Gebze Cezaevi'nde bu hafta tüm ailelere genelge duyuruldu. Haftaya hiçbir şey getirmemeleri istendi. Ayrıca genelgeye göre; normal arama sırasında idarenin fazla gördüğü eşya, giysi vb.'ne el konulacak. Bu giysi sınırlaması tek tipleşmenin bir adımı olarak düşünülüyor.

* "Sakıncalı" bulunan kitap ve dergilerin verilmeyeceği söyleniyor. Bu kural şu an F tipi cezaevlerinde fazlasıyla uygulanıyor. En "sakıncasız" kitaplar bile içeriye alınmıyor. Diğer cezaevlerine gelince, örneğin Gebze Cezaevi'nde şu ana kadar tutsaklara sosyalist basın veriliyorken, genelgeye dayanılarak, bu haftadan itibaren "toplattığı" gerekçesiyle gazetelerin verilmesi yasaklanmış bulunuyor.

* Merkezi radyo yayını yapılan cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere radyo-teyp-wolkmen verilmeyeceği belirtiliyor. F tiplerinde tutsaklara genellikle Süper FM, Türk Sanat Müziği vb. dinletilerek, müzik psikolojik işkence yöntemi olarak kullanılıyor.

* Eşya, giysi, tüp, ocak, buzdolabı vb.'nin 15 Şubat-28 Şubat tarihleri arasında idare tarafından teslim alınıp, ziyaretçilere iade edileceği belirtiliyor. Örneğin Gebze Cezaevi'nde devrimci tutsakların ellerindeki malzemeleri bir an önce vermeleri talep ediliyor. Bu, önümüzdeki günlerde bu cezaevinde yeni bir saldırının gerekçesine dönüşebilir.

Ek olarak genelgede; istenirse televizyon, buzdolabı, ısıtıcı vb. eşyaların kantinden alınabileceği belirtiliyor. Tabii ki fahiş fiyatlarla...

* Hücrelere elektrik sayacının takılmasıyla birlikte, aydınlatma dışındaki elektrik giderlerinin tutsaklardan alınacağı belirtiliyor. Bu konuda ilk girişim geçtiğimiz hafta Edirne F Tipi Cezaevi'nde yaşandı. Tutsakları aydınlatma elektriği kesilerek cezalandırdılar. Bu kural F tiplerinin de ticarethaneye dönüştüğünün göstergelerinden biri.

Bu genelge, F tipi cezaevlerindeki tüm uygulamaları meşrulaştırmayı, mevcut işleyişe yasal dayanak oluşturmayı ve diğer cezaevlerini "F tipleştirme"yi amaçlıyor.

Ancak bu plan da hiçbir şekilde tutmayacaktır. Devrimci tutsakların Ölüm Orucu direnişi F tipleriyle birlikte genelgeleri de parçalayacaktır.

Burdur Cezaevi'nde kol kesip, tecavüz edenler değil, devrimci tutsaklar hakkında dava açıldı...

Katliamcılardan hesabı devrimin adaleti soracak!

Ulucanlar katliamının sonrasında, Burdur Cezaevi'nde de "mahkemeye gitmedikleri" gerekçesiyle ve "devlet hakimiyetinin ve otoritesinin sağlanması" amacıyla bir vahşet operasyonu gerçekleştirilmişti. Dozerler, bombalar, kepçelerle gerçekleştirilen operasyon sonucu Veli Saçılık'ın kolu koparılmış, Azime Arzu Torun'a tecavüz edilmiş ve toplam 61 tutsak yaralanmıştı.

Tutsaklar operasyona ilişkin yaptıkları suç duyurusuyla, operasyonu yöneten Burdur Valisi Kaya Uyar'ın yargılanmasını talep ettiler. Tescilli faşist İçişleri Bakanı Tantan, "bu hususta hiçbir somut olay ve kanıt gösterilmediği" gerekçesiyle soruşturmaya izin vermedi. Valinin operasyonda sorumluluğu olmadığını, operasyonu yürütenin İl jandarma Alay Komutanı Albay Ali Sait Erduran olduğu ve operasyonun "Jandarma Görev ve Teşkilat Yasası" ile "Cezaevinde İsyana Karşı Müdahale Planı" çerçevesinde yapıldığı söyledi.

Bu ülkede öyle bir faşist rejim hüküm sürmektedir ki, bir tutsağın kolunun koparılması çöpe atıldığı, bir bayan tutsağa tecavüz edildiği, onlarca insanın yaralandığı bir vahşet operasyonu hakkında göstermelik bir dava bile açılmıyor. Kontra merkezlerde planlanıp uygulanan bir kanlı katliam girişimi tam bir utanmazlık ve pervasızlıkla savunuluyor. Çürümüş ve kokmuş bir düzenin çeteleşmiş ve bir cinayet şebekesine dönüşmüş devleti gerçeğini bundan daha iyi ne anlatabilir ki?

Nitekim, tıpkı Ulucanlar'da olduğu gibi, Burdur'da da devrimci tutsaklara dava açıldı. 61 tutsak hakkında güvenlik görevlilerine mukavemet etmekten 7.5 yıl hapis ve devlet malına zarar vermektен 30 milyar lira tazminat isteniyor. Böylece katliamcılar faşist kimliklerini bir kez daha tüm çıplaklığıyla sergiliyorlar.

Katliamcılar neyin arkasına sığınurlarsa sınırsızlar, insanlığın vicdanında çoktan mahkum olmuşlardır. Hesabını da devrimin adaletiyle ödeyeceklerdir.

Ermenek Cezaevi'nde hücre uygulaması ve sistematik baskı

Devlet; 19 Aralık günü yaptığı katliamın hemen ertesi gününden itibaren başlayarak hayata geçirdiği uygulamalarla baskıcı, işkenceci yüzünü göstermeye devam ediyor. Bizleri katliamdan sonra F tipi hapishanelere götürmediler ama buradaki uygulamaların F tipindeki uygulamalardan hiçbir farkı yok.

Şu anda tamamen tecrit edilmiş durumdayız. Özellikle 1. müdür Sami Koçak, 2. müdürler Yılmaz ve Ramazan'ın tahrik ve tehdit edici tutumları devam ediyor. Bu tehdit ve tahrik edici davranışlar özellikle sayımlarda fiili saldırılara dönüşüyor. Zaman zaman bu saldırılarda yaralanan arkadaşlarımız vardır. Bunun için savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur. Hücrelerimiz basılarak zorla hücrelerden alınarak, başka hücrelere götürülmekteyiz ve bu keyfi uygulamaları kabul etmeyen arkadaşlarımıza şiddet uygulanmaktadır. Görüşe zorla götürülmekteyiz ve götürülürken Ölüm Orucu'nda olan arkadaşlarımız şiddet uygulanmaktadır. Hücreler olur olmaz bahanelerle basılmaktadır.

Sabah sayımlarında ÖO'daki arkadaşlarımız hiçe sayılarak pencere demirlerine vurulmaktadır. Bu durum özellikle ÖO'daki arkadaşları çok rahatsız etmektedir. Bu tutum tamamen işkenceye dönüşmüştür. Burada hücreler bitirilmeden atıldığımız için, hücre işkencesine bir de soğuk, nem, pislik eklenmektedir.

Özellikle yeni bitirilen hücreler tamamen çamur ve çimento içindedir. Açlık grevine ara veren arkadaşlarımıza nohut ve kuru fasulye gibi yiyecekler verilerek yenilmesi istenilmektedir. Elimizde tüp, ısıtıcı gibi araçlar olmadığından, diyetlerimizi kendimizin yapmamızın olanağı da yoktur. Bu konudaki uyarılarımız hiçbir biçimde dikkate alınmamıştır. Dış kantin ihtiyaçlarımızı kısıp keyiflerine göre davranmaktadırlar. Tek bir firmayla teklif üzeri alışveriş yaptıklarından, ihtiyaçlarımızın büyük kısmı yok diye karşılammamakta, gelen eşyalar ise kalitesiz ve sağlıksız ürünler olmakta ve etiketi üzerinden alınmaktadır.

Yasal olarak çıkan sosyalist basın verilmemekte, günlük basını okumamızda da engel çıkmaktadır. Bugüne kadar hücre arkadaşlarımızın dışında diğer arkadaşlarla görüşme şansımız olmamıştır. Havalandırma saatleri kısa tutulmakta, ışıktan ve güneşten yararlanmamız engellenmektedir. Bunların dışında tecrit amaçlı bir çok uygulama devam etmektedir.

Burada can güvenliğimiz yoktur. Devletin bu topyekün yok etme saldırısına karşı direnişimiz sürmektedir. Açlık grevleri çeşitli biçimlerde devam ederken, 8 arkadaşımız da ÖO'dadır. Can güvenliğimizden ve bütünü yaşananlardan devlet ve cezaevi ideresi sorumludur.

Ermenek Cezaevi'ndeki tüm devrimci tutsaklar

Dünyada güncel durum/2

Toplumsal kutuplaşma

Her düzeyde toplumsal eşitsizliklerin ürkütücü boyutları

Parti programının “Kapitalizm” bölümünün 6. maddesi, kapitalizmin özsel bir karakteri ve temel bir yasası olan toplumsal kutuplaşma sorununu dile getirmektedir:

“6) Üretici güçlerin gelişmesinin toplumsal servette yarattığı her artış, kapitalist sınıfın daha da zenginleşmesine, çalışan kitlelerin ise nispi ya da mutlak olarak yoksullaşmasına yolaçar. Toplumsal zenginliğin artışına toplumsal eşitsizliklerin artışı eşlik eder. Servet-sefalet kutuplaşması gitgide büyür, sermaye sınıfı ile emekçiler arasındaki uçurum derinleşir.” (TKİP Programı, Kapitalizm, I. Bölüm/6. madde, s.17)

Burada kapitalizmin özsel karakterine ilişkin olarak dile getirilen temel olgular, şu son birkaç yıldır küresel kapitalizmin en göze çarpan gerçekleri olarak en çok tartışılan sorunlar olmaktadır. Emperyalist küreselleşme politikalarına karşı muhalefet ve mücadele platformlarında döne döne küresel kapitalizmin toplumsal eşitsizliği aşırı ölçülere vardırması bulunması üzerinde durulmakta, dikkatler ve tepkiler bu olgularda yoğunlaşmaktadır.

Dünya ölçüsünde toplumsal eşitsizliklerin her alanda vardığı düzey, servet-sefalet kutuplaşmasının aldığı boyut, insanı gerçekten dehşete düşürecek ölçülere varmış bulunmaktadır. Bu eşitsizlikler her düzeydedir; yani her ülkenin kendi içinde olduğu kadar, ülkeler ve bölgeler arasındadır da. Gelişmiş emperyalist ülkelerle emperyalizme bağımlı ülkeler arasında olduğu kadar, dünyanın belli bölgeleri, örneğin Avrupa ile Afrika kıtası arasındadır da. Toplumların kendi içinde servet-sefalet kutuplaşması, gitgide derinleşen bir gelir dağılımı uçurumu, son 20 yıldır, ki bu azgın bir neo-liberal saldırı ile tanımlanan bir dönemdir, dünya ölçüsünde büyük boyutlara ulaşmıştır. Bu, yoksul ve bağımlı ülkeler için olduğu kadar, zengin emperyalist ülkeler için de açık bir olgudur.

Bu alandaki durumları zaten yeterince açık olduğu için, yoksul bağımlı ülkeleri bir yana koyalım. Bugün kapitalist dünyanın en gelişmiş ve güçlü ülkelerinde, örneğin Almanya’da ya da ABD’de, Fransa’da ya da İngiltere’de de gelir dağılımı uçurumu sürekli büyümektedir. Resmi istatistikler bile bu büyümeyi çarpıcı rakamlarla kaydetmektedir. ‘80’li yıllara damgasını vuran neo-liberal saldırı politikaları, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa’nın yıkılışının ardından adeta dizginlerinden boşaldı. Gerçek ücretlerde düşüşten sosyal hakların gaspına, işsizlikten enflasyona kadar tüm bu etkenler, çalışan kitlelerin yoksullaşması, gelir dağılımının daha da bozulması, toplumsal eşitsizliklerin her alanda artması anlamına gelmektedir. Toplumsal eşitsizlikteki artışın gerçek boyutlarını doğru saptayabilmek için, tüm bunları bir de buna eşlik eden emek üretkenliğindeki ve dolayısıyla üretimdeki artış ile birlikte düşünmek gerekir. Üretkenlik ve zenginlik artarken işçi sınıfının ve emekçilerin yoksullaşması, toplumsal eşitsizlikteki artışın boyutlarını göstermektedir. Bu konuda bir fikir edinebilmek için, konuya ilişkin bir incelemeden bazı çarpıcı rakamlarla şöyle:

“... 1979-1995 yıllarında ABD’de en zengin

%20’nin geliri %26 arttığı halde, nüfusun en yoksul %20’sinin geliri aynı dönemde %9 oranında geriledi (Le Mond Diplomatique, Ağustos 1997). Bu sonuncu ülkede işsizlik sigortası işçilerin sadece %35’ini kapsıyor... İngiltere’de 1979-1992 arasında en zengin %10’un geliri %62 oranında artarken, en yoksul %10’un geliri %17 oranında azaldı. Aynı dönemde yoksulluk sınırının altında yaşayanların oranı da %9’dan %25’e yükseldi (Le Mond Diplomatique, Ağustos 1997). Ücretler o kadar aşındırılmış durumda ki, artık Güney Kore firmaları bu ülkeye yerleşiyor... Emek-sermaye ilişkisinin de nasıl işçi sınıfının aleyhine döndüğü de hatırlanmaya değer. 1972-1992 arasında Amerikan işçisinin verimliliği ortalama %30’dan fazla arttığı halde, ortalama reel ücretler %13 oranında geriledi. ‘Dördüncü Dünya Savaşı’nın sonuçları hakkında fikir sahibi olmak isteyenler Avrupa Topluluğu’nda (AT) on sekizbuçuk milyon işsiz, elli milyon yoksul yaşadığını hatırlamalıdır...” (Fikret Başkaya, “Sermayenin Küreselleşmesi veya Neo-liberalizmin Vahşeti”, Özgür Üniversite Forumu, Küreselleşme sayısı, 04/97, s.22)

Bu rakamlar, Reagan döneminin ABD işçi sınıfı ve Thatcher döneminin İngiltere işçi sınıfı için ne anlama geldiğini açıklıkla gösteriyor. Toplumsal kutuplaşmayı artıran bu neo-liberal saldırının ‘89 yıkılışını çok öncelendiğini, fakat yıkılışın bu saldırıya yeni boyutlar kazandırdığını burada gözönünde tutmak durumundayız.

İnsanlığın önüne yeni ufuklar açtığı ileri sürülen “küreselleşmiş dünya”da günümüzün sosyal eşitsizlikler tablosu gerçekten çarpıcıdır. 1996 rakamlarına göre, dünya nüfusunun en zengin yüzde 20’si dünya gelirinin yüzde 85’ine el koyuyor. Dünya nüfusunun en zengin yüzde 20’lik dilimi ile en yoksul yüzde 20’lik dilimi arasındaki gelir farkı otuz küsur yıl önce 30’a 1 iken, şimdilerde 80’e 1’e ulaşmıştır. Şu günlerde basında yer alan bir kaynakta şu bilgi yer almaktadır: “200 yıl önce yoksullar ile zenginler arasındaki fark 1/1.5 iken, bu oran 1960’da 1/20, 1980’de 1/46, 1990’da 1/60 ve 1997’de 1/74’e yükselmiştir.” (Eskişehir-Bilecik Tabibler Odası incelemesi, Evrensel, 31 Aralık ‘00 -Red.). Burada ikiyüz yıllık zaman dilimi içinde (ki bu yaklaşık olarak sanayi devrimi sonrası tarihi dönem demektir) kendini çarpıcı bir biçimde gösteren eğilime dikkat ediniz; bu rakamlarda, net bir biçimde, zenginlik-yoksulluk kutuplaşmasının bütün tarihi dönem boyunca bir eğilim olarak kendini nasıl ortaya koyduğunu, kapitalizmin özüne ilişkin yasallığının tartışmasız varlığını görürsünüz.

Bir yanda 227 kişi öte yanda ikibuçuk milyar insan!

Aynı olguyu başka düzeylerde gösteren daha çarpıcı rakamlar da var. Dünyanın en zengin üç adamının toplam serveti, bugün 48 ülkenin toplam yıllık ulusal gelirine eşittir. Öte yandan, dünyanın en zengin 227 kişisinin serveti, dünya nüfusunun yüzde 45’ini (kimi kaynaklara göre yüzde 47’sini) oluşturan 2.5 milyar insanın yıllık gelirine eşittir. Bu rakamlara daha dikkatli, daha yakından bakın; bir yanda yalnızca 227 kişi ve öte yanda tam ikibuçuk milyar insan, yani neredeyse insanlığın yarısı! Bu gerçekten dehşet

vericidir, ama küresel kapitalizmin en temel gerçeklerinden de biridir. Bu 227 kişi kuşkusuz ki emperyalist dünyanın en büyük çokuluslu tekelleriyle bağlantılıdır ve bu tekeller milyarlarca insanın yaşamını doğrudan etkileyen bir küresel etkinlik içerisindedirler. Bu muazzam servet birikimi tam da küresel sömürü ve yağmanın olanaklarıyla sağlanmaktadır. Demek istiyorum ki, burada biz küresel kapitalizmin küresel düzeyde servet ve sefalet üreten, servet-sefalet kutuplaşmasını sürekli büyüten dinamiği/yasallığı ile yüzyüzeyiz. Bunu, programımızın teorik bölümünün 6. maddesinin küresel düzeyde izdüşümü olarak da anlayabiliriz. Kaldı ki aynı bölümün bir başka maddesinde, bu olguya emperyalist küreselleşme sorunu üzerinden ayrıca işaret edilmektedir:

“Kapitalizmin sürmekte olan uluslararasılaşma süreci, derin çelişkiler, çarpıklıklar ve çözümsüzlüklerle birarada gitmektedir. Emperyalist küreselleşme, sınıflar, ülkeler ve bölgeler arası derin eşitsizlikleri keskinleştirmekte, yıkıcı ve felaketsiz sonuçlara yolaçmaktadır...” (TKİP Programı, Emperyalizm ve Dünya Devrim Süreci, I. Bölüm/25. madde, s.24-25)

Tekniğin gelişmesi ve emek üretkenliğinin yeni düzeylerde artmasıyla birlikte, bugün dünya çapında zenginlik görülmemiş boyutlara ulaşmış durumdadır. İnsanlık hiçbir zaman bu kadar ileri boyutlarda bir zenginlik biriktirmemişti, bu düzeyde bir teknik gelişmeyi ve sonuçlarını hayal bile edememişti. Engels, *Anti-Dühring*’de, ki bu daha 19. yüzyılın son çeyreği (somut olarak 1878 yılı) demektir, o günün birikmiş zenginliğine vurgu yaparak, insanlığın artık sınıfları ortadan kaldıracak bir tarihi aşamaya, bunu olanaklı kılacak bir iktisadi gelişme düzeyine ulaştığını söylemişti.

Oysa bugünün üretim düzeyi ve birikmiş zenginliği, o günlerle hiçbir biçimde karşılaştırılmayacak muazzam ölçülere ulaşmış bulunmaktadır. Ama tüm bu zenginlik birikimine rağmen, bugün dünyamızda bir milyara yakın insan işsizlik kıskacında, üç milyar insan günde iki dolardan az bir gelirle, 1.3 milyarı ise günde bir dolardan bile az bir gelirle, yani mutlak yoksulluk sınırlarının altında yaşıyor. 800 milyon insan yetersiz besleniyor ve her yıl 20 ila 30 milyon arası insan açlıktan ölüyor. 880 milyon insan okuma-yazma bile bilmiyor, 1.9 milyar insanın sağlığa uygun içme ve kullanma suyundan mahrum olduğu tespit ediliyor. Beş yaşın altındaki her 1000 çocuktan 297’si, yani neredeyse her üç çocuktan biri, gıda yetersizliği, hastalık ve bakımsızlık gibi nedenlerle ölüyor. 250 milyon çocuk çocukluğunu yaşayıp temel eğitim göreceğine kölece koşullarda çalıştırılıp en iğrenç biçimlerde sömürülüyor, vb., vb...

Özel mülkiyet tekelinin ve kâr mantığının tüm insanlığa faturası

Bugünün dünyasında muazzam bir zenginlik birikimi var. Tüm sosyal ve kültürel ihtiyaçları karşılayacak, her alandaki sosyal sorunları bir anda misliyle çözecek düzeyde bir üretim düzeyi, servet ve kaynak birikimi var. Buna rağmen dünyamız yoksulluğu, sefaleti, işsizliği, cehaleti, kültürel yoksunluğu yaşıyorsa, elbette bunun temel önemde bir

anın korkunç boyutları

H. Fırat

(7 Ocak '01 tarihli bir konferansın kayıtlarıdır...)

nedeni var. Bu, tüm bu üretim gücü ve zenginlik birikimi üzerindeki kapitalist özel mülkiyet tekelden başka bir şey değildir. Biriktirilen tüm olanaklara rağmen insanlığı bugün kasıp kavuran sosyal sorunların çözümünün önündeki biricik engel, kapitalist özel mülkiyet düzenidir. Bütün sorun budur ve buradadır.

Bazı araştırmalar, dünyadaki açlığı ve temel sağlık sorunlarını asgari düzeyde çözmek için gereken para 13 milyar dolardır diyorlar. Ama dünya kapitalizmi yalnızca AB ülkelerinde yılda 13 milyar doları salt parfüme harcıyor. Yani tümüyle yararsız bir lüks kullanım maddesi olan parfüm üretimi durdurulsa ve buna israf edilen kaynaklar insanlık için kullanılsa, örneğin dünyadaki açlığı ve temel sağlık sorunlarını asgari düzeyde olsun gidermek olanaklı olacak. Bilmem kaç milyar dolar olsa, dünyada yılda şu kadar milyon çocuk bakımsızlıktan ölmeyecek, ama yalnızca ABD'de kedi-köpek mamasına 17 milyar dolar harcadığı söyleniyor. Aynı ülkede insanların zayıflamak için her yıl 5 milyar dolar harcadığı tespit ediliyor. Daha önce sözünü ettiğim bir incelemeden okuyorum: "*Bugün dünyada 800 milyon insan yeterli ölçüde beslenemez durumdadır. Bu insanların beslenebilmeleri için her yıl 40 milyon ton hububat yeterli iken, zengin ülkeler hayvanlarını beslemek için her yıl 540 milyon ton hububat tüketmektedir.*" (Eskişehir-Bilecek Tabibler Odası incelemesi, Evrensel, 31 Aralık '00 -Red).

Ama tüm bu akıl dışı durumların gerisinde muhakkak ki bir mantık var; bu kapitalizmin kâr mantığıdır, kâra dayalı işleyiş mantığıdır. Toplumun (dünya ölçüsünde alındığında insanlığın) maddi ve kültürel ihtiyaçlarının en ileri düzeyde karşılanması kapitalizmi ilgilendirmez, bu onun sorunu ya da hareket noktası değildir. Onun hareket noktası bu değil, fakat kâr ve dolayısıyla sermaye birikimidir. İhtiyaçların şu veya bu düzeyde karşılanması, kapitalizm için kârın güvencelenmesine bağlı bir sonuçtur yalnızca.

Parfüm ya da kedi-köpek mamasının üretimi kârlı bir pazar olduğu için ve kârlı bir pazar olarak kaldığı sürece, kapitalizm bundan elbette vazgeçmez. Ama bir milyar insana iş sağlamak, ya da 800 milyon insanın karnını doyurmak kapitalizm için kârlı bir iş olmadığı ölçüde de, muazzam insan yığınlarını tüketen sosyal felaketler olarak süregider. Aynı şekilde 40 milyon ton hububatla yoksul ülke insanlarını beslemek kapitalist tekeller için kârlı bir iş değildir, ama zengin ülkelerde hayvanları beslemek için her yıl 540 milyon ton hububat tüketmek pekala kârlı bir iştir. Besin tekelleri bu tercihi hayvan sevgisinden değil, fakat tam da son derece kârlı bir pazar olan et ve sütlü mamül üretiminden dolayı böyle yapmaktadırlar.

Buradan, tüm bu söylenenlerden, bir kez daha partimizin programına dönebiliriz:

"*Günümüzde üretimin toplumsallaşması çok ileri düzeylere varmış, ortaya tüm insanlığı refah ve mutluluk içerisinde yaşatabilecek muazzam bir servet birikimi ve üretim kapasitesi çıkmıştır. Fakat bu zenginlik ve üretim araçları üzerinde bir avuç çokuluslu tekel şahsında sürmekte olan özel mülkiyet, insanlığın ezici bölümünün bugünkü perişanlık içerisinde tükenmesinin nedenidir. Bu evrensel çelişki çözümünü proleter dünya devriminde bulur.*" (TKİP Programı, Emperyalizm ve Dünya Devrim Süreci, I. Bölüm/27. madde, s.25)

Bugünün dünyasında milyarlarca insanın karşı karşıya bulunduğu maddi ve kültürel sorunları çözecek, yaşamakta olduğu derin acıları dindirecek olanaklar fazlasıyla var. Ama gelin görün ki, bunlar üzerinde de kapitalist özel mülkiyet tekeli var. Buna dayalı bir toplum düzeni ise, sosyal sorunları çözmek ve sosyal acıları dindirmek değil, yalnızca kâr, dahası aşırı kâr peşinde koşar ve tam da bu şaşmaz yasa nedeniyle, insanlığın sorunlarını çözmek bir yana, bu sorunları bizzat yaratır ve katmerleştirir.

Partimizin programı, "*Kapitalizm*"e ilişkin bölümünün daha girişinde, üretim araçları üzerindeki kapitalist özel mülkiyet tekeli ve bunun ücretli emeğin sermayeye bağımlılığının temeli olduğunu saptamanın hemen ardından, bunu şu temel gerçekliğe bağlar: "*Ücretli emeğin sermayeye bu bağımlılığı ve onun tarafından sistematik sömürsü, kapitalist toplum düzeninin temelidir; proleter ve yarı-proleter kitlelerin yaşadığı her türlü yoksulluğun, baskının, köleleşmenin, horlanmanın, cehaletin, gelecek güvensizliğinin, fiziki ve moral dejenerasyonun asıl kaynağıdır.*" demektedir (TKİP Programı, Kapitalizm, I. Bölüm/2. madde, 2. paragraf)

Sadece her kapitalist toplumun kendi içinde değil, fakat küreselleşmiş kapitalist dünyanın genelinde bu böyledir.

Seattle protestosu ABD'de gerçekleşti...

Sosyal kutuplaşmanın, gelir dağılımı uçurumunun en ağır, en çarpıcı örneklerinden biri, bizzat Amerikan toplumdur. Dünyanın en güçlü ekonomisidir ABD ekonomisi, ve sosyal kutuplaşma bu ekonomide işlerin bir parça iyi gittiği şu son yıllarda bile artarak sürüyor.

Uzun yıllardır ilk kez Amerika'da klasik iki parti dışındaki üçüncü bir parti, Yeşiller Partisi %3 oy aldı. ABD'de, tekellerin toplumun beynine, demek oluyor ki politik tercihlerine etkili bir biçimde nüfuz ettiği bir ortamda, sol temalar kullanan bir partinin %3 oy alması sanıldığından da önemli bir işarettir.

Seattle protestosu Amerika'da gerçekleşti, bunu unutmayalım. Emperyalist medya ortaya çıkan toplumsal tepkiyi çarpıtmak, onun belirgin sınıfsal karakterini gözlerden gizlemek için, salt küçük-burjuva ilerici otonom grupların çatışmalarını verdi, bunları bilerek öne çıkardı. Oysa asıl protesto tam da işçilerden, işçi örgütlerinden geliyordu. Seattle'da 40-50 bin işçi yürüdü ve bunların ezici bir bölümü kuşku yok ki Amerikan işçileriydi. Bu, Amerika'nın hiç değilse yakın tarihinde görülmemiş bir şey. Amerikan emperyalizminin küreselleşmecî politikalarını hedef alan bir eylem bu ve bu çapta bir sosyal hareketlilik yakın dönem Amerikan tarihinde yaşanmamıştır.

Bunu yaşatan ne peki? Bunu yaşatan, nispeten toparlandığı bir dönemde, işlerin bir parça iyi gittiği bir dönemde bile Amerikan kapitalizminin kendi çalışan nüfusuna çıkardığı sosyal faturadan başka ne olabilir ki? Neo-liberal politikaları şirin göstermek için şu sıra Türkiye'de de bazı yazarlar tarafından kullanılan beylik propaganda argümanlarını biliyorsunuz; Clinton dönemi Amerika için en parlak dönem oldu, ekonominin en iyi gittiği, işsizliğin azaldığı, sosyal bir takım hakların verildiği bir dönem oldu diyor gerici burjuva

propagandası. İşsizliği bir parça hafiflemiş olması dışında bu propaganda tümüyle masaldan ibaret. Ekonominin iyi gittiği bir durumda işsizlik bir parça hafifler elbette. Öteki büyük emperyalist ülkelerde işsizlik artarken ABD'de işsizlik artışının biraz durduğu, hatta bir parça azaldığı bir gerçeklik olabilir. Bu şartıcı bir yan taşımaz ve bir sosyal kazanım gibi de algılanamaz, böyle sunulamaz. Ekonomide durumun bir parça iyiye gittiği, üretimin canlandığı yerde tabii ki işsizlik biraz azalır. Ama bu pekala sömürü oranının artması ve yaşam koşullarının ağırlaşması pahasına da olabilir, ki ABD bu açıdan öteki emperyalist ülkelerden bir farklılık sergilemiş değildir şu son yıllarda.

ABD'de de, tüm öteki emperyalist ülkelerde olduğu gibi, şu son yıllarda çalışan sınıfın yoksullaşması, yoksulluk sınırının altında yaşayanların oranında artış, evsizlerin, demek oluyor ki sokakta yaşayanların, toplumdan dışlanmışların sayısında artış eğilimi sürdü ve bunlara sosyal hakların gaspı eşlik etti. Fikret Başkaya'nın incelemesinden daha önce aktardığım olguları hatırlayalım. Amerikan işçi sınıfı içinde tepki yaratan, Seattle gibi bir yerde onbinlerce Amerikan işçisinin yürümesini olanaklı kılan bundan başka nedir ki? Tam da Clinton döneminde uluslararası çapta yankı yaratan bir dizi greve yol açan bundan başka nedir ki? Demokrat Parti'nin solundaki bir partinin %3 oy desteğini almasının gerisinde de bu var, ki bu Amerikan seçimlerinin büyük bir krize dönüşmesinde temel bir etken sayılmalıdır. Bu oylar her zamanki gibi Demokrat Parti'ye verilseydi, herhalde son başkanlık seçimini krizsiz-tartışmasız Al Gore kazanırdı.

Şuraya gelmek istiyorum. Partimizin programının "*Kapitalizm*"e ilişkin altıncı maddesinde dile getirilen temel gerçekliğin, bugün her toplumun kendi içinde ve dünya çapında, tam da programımızda ifade edilen açıklık ve sadelikte yaşandığını görüyoruz. Oysa programımızdaki bu düşünce, özünde 150 yıllık bir metindeki, *Komünist Manifesto*'daki düşüncenin tamamına kendisidir. Biz kuşkusuz gerçekliğe bugünün kapitalizmi üzerinden bakıyoruz. Ama öte yandan temel önemde bir noktaya da vurgu yapıyoruz; kapitalizmin özü ve temel yasallıkları değişmemiştir, kapitalizm bugün de temelde aynı yasalara tabi, aynı mekanizmalarla işliyor ve bunlar aynı temel sosyal sonuçları üretiyor.

Söz konusu maddeyi yeniden okuyorum: "*Üretici güçlerin gelişmesinin toplumsal servette yarattığı her artış, kapitalist sınıfın daha da zenginleşmesine, çalışan kitlelerin ise nispi ya da mutlak olarak yoksullaşmasına yolaçar. Toplumsal zenginliğin artışına toplumsal eşitsizliklerin artışı eşlik eder. Servet-sefalet kutuplaşması gitgide büyür, sermaye sınıfı ile emekçiler arasındaki uçurum derinleşir.*"

Bu uçurum derinleştiği içindir ki, Seattlelar yaşanıyor Amerika'da. ABD'yi, sosyal çelişki ve çatışma bakımından bu en rahat ve en denetimli ülkeyi, sınıf hareketinin en örgütsüz ve savunmasız, örgütlü işçilerin ise tekellerin tam hizmetindeki sendikalar tarafından en çok denetlenilebildiği bu ülkeyi kasten örnek veriyorum. Artık siz varın dünyayın geri kalan bölümünü tahmin edin demek için bu örneği seçmiş oluyorum.

(Devam edecek...)

Yaşasın 8 Mart! Yaşasın emekçi kadınların uluslararası mücadele günü!

Toplumsal hayatın tüm alanlarında kadın-erkek eşitliği!

8 Mart sınıfsal ve cinsel çifte ezilmişliğimize karşı kavga günüdür!

Kardeşler!

8 Mart ne bir anma, ne de sıradan bir kutlama günüdür. 8 Mart, biz işçi ve emekçi kadınların uluslararası mücadele günüdür. 8 Mart, sermaye köleliğine, emekçi kadının bu kölelikten kaynaklanan sınıfsal ve cinsel çifte ezilmesine karşı kavgayı yükseltme günüdür! Tıpkı 1 Mayıs'larda olduğu gibi, 8 Mart'larda da, mücadele tarihimizden aldığımız derslerle daha da ileri atılmak ve yaşadığımız günün taleplerini yükseltmek için alanlara çıkarız. Sorunlarımız da taleplerimiz de yıldan yıla, ülkeden ülkeye değişebilir. Fakat çektiğimiz acılar, ödediğimiz bedeller ve özlediğimiz gelecek hep aynıdır.

Büyük bedeller ödeyerek bugünlere geldik!..

Evet... Çok küçük isteklerimiz için bile büyük bedeller ödedik.

8 saatlik işgünü, eşit işe eşit ücret ve oy hakkı isteklerimiz için yıllarca mücadele ettik, yüzlerce şehit verdik. Bundan 144 yıl önce, 1857 Mart'ında, Amerika'nın New York kentindeki dokuma işçisi 40 bin kadın, 18 saate varan işgününe ve dayanılmaz ağırlıktaki çalışma koşullarına karşı baş kaldırdı, açtı bu günlere uzanan mücadelenin yolunu. Sonra, takvimlerin 8 Mart 1886'yı gösterdiği gün, yine Amerika'da ve yine kadın işçilerin elindeydi aynı isyan bayrağı. Bayrakların üzerinde, "Eşit işe eşit ücret!", "8 saatlik işgünü!" ve "Kadınlara da oy hakkı!" şarları yazılıydı.

O dönemin kapitalistlerinin bu isteklere yanıtı, şimdilerde olduğu gibi, yine azgın bir saldırı ve aşağılık bir katliam girişimi oldu. Polis, grevci işçilerle dolu bir fabrikayı ateşe verdi. Ortalığı kan gölüne döndürdüler. Onlarca kardeşimizi katlettiler.

Ve biz, bize yapılanları da, şehitlerimizi de hiç unutmadık...

Hiç unutulmasınlar diye söz verdik onlara:

Her 8 Mart'ta, uğruna öldüğümüz talepler için alanlarda olacağız! Grev nöbetinizi devraldık, yüzünüzü kara çıkarmayacağız!

1910 yılında, 8 Mart'ı, Dünya Emekçi Kadınlar Günü ilan ettik. Birleştik, savaştık ve 1857'nin taleplerini bir bir koparıp aldık burjuvalardan, onlar adına toplumu yöneten iktidarlardan. Oy hakkını da, 8 saatlik işgünü hakkını da, sendika hakkını da...

Büyük bedellerle elde ettiklerimiz şimdilerde bir bir gaspediliyor!...

Fakat kardeşler!..

Bunca bedellere malolan bu haklardan bugün ne kadar elimizde kalmıştır? Bugün kaç işyerinde 100-150 yıl öncesinin talebi olan 8 saatlik işgünü uygulanmaktadır? Özellikle kadın işçinin yoğun olarak çalıştırıldığı tekstil, gıda ve hizmet sektörlerinde iş saatleri, çoktandır ve tümüyle patronun

ihityacına göre belirleniyor. Düşünün ki, bugün Avrupa'da işçi sınıfı "7 saatlik işgünü, 35 saatlik çalışma haftası" mücadelesini bile geride bırakarak, yer yer "6 saatlik işgünü, 30 saatlik çalışma haftası" talebini yükseltiyor! Bizde ise henüz 8 saatlik işgünü bile uygulanmıyor. Örgütlenme hakkı dersiniz, Türkiye'de bu "devlete karşı işlenmiş suç" muamelesi görüyor. Sendikalaşan her işçiyi önce patron işten atarak cezalandırıyor, ardından da patronların devleti, polis copu, mahkeme kapısı ile. Eğer direnmeye, hak aramaya devam ederseniz, sırada daha bir de F tipi hücreler var. Kayıplarımız sadece 8 saatlik iş günü ve örgütlenme hakkı ile de sınırlı değil. Mezarda emeklilik yasası ile sosyal güvenlik hakkımızın bir bacağı kesildi. Şimdi, sigorta kurumlarının tasfiyesiyle kafasını koparmaya çalışıyorlar. Globalizm adı altında, uluslararası düzeyde örgütlenen büyük sermaye grupları, işçi sınıfı ve emekçilere karşı bu tür saldırıları dünya çapında yürütüyorlar. Ülkemizde de, uygulanmakta olan IMF-TÜSİAD yıkım programı ile, elimizde kalan son hak kırıntıları da parça parça çekilip alınmakta. Bunun bu şekilde

Zindanlarda katledilenler, hücrelerde yokedilmek istenenler evlatlarımız, mücadele yoldaşlarımızdır!

Bizi köleleştirebilmenin yolunu da, kurtuluş umudumuzu, yani devrimi boğmakta görüyorlar. Hapishanelerdeki devrimcileri en vahşi katliamlarla ortadan kaldırmaya kalkışıyorlar. Zindanları evlatlarımıza manevi ve fiziki mezar haline getirmek istiyorlar. Evet, evlatlarımızı... Çünkü devrimciler, kapitalist barbarlık düzenini ortadan kaldırarak sınıfsal ve toplumsal kurtuluşun yolunu açmaya çalışan işçi ve emekçi çocuklarıdır.

İşbaşındaki hükümetin başı Ecevit'in, cezaevi sorununu çözemezsek IMF programını gerektiği gibi uygulayamayız sözü var orta yerde. Bu söz söylendiğinden beri zindanlarda iki büyük katliam gerçekleştirildi. İlkinde 10, ikincisinde 28 devrimci katledildi. Bayrampaşa Cezaevi'nde kadın devrimciler diri diri yakıldı. Bunları asla unutamayız. IMF-TÜSİAD programının yıkımından kurtulmak mı istiyoruz? Sermaye uşağı ve IMF memuru Ecevit'in ettiği o meşum söz üzerine iyi düşünmeliyiz. Öncelikle hücreleri parçalamak için devrimci tutsaklara sahip çıkmalıyız

Sınıfımızın kadın ve erkek mensupları olarak birleşelim, direnelim ve kazanalım!

Kadın işçi ve emekçiler olarak; cinsel ezilmişliğimizden gelen sorunlara ilişkin istemlerimizi, sınıfımızın ve emekçilerin aşağıda bazıları sıralanmış acil ve güncel istemleriyle birleştirerek savunalım!

Yaklaşan 8 Mart'ta bu istemler uğruna mücadeleyi yükseltelim, sokaklara ve alanlara çıkalım!

- Sınırsız söz, basın, örgütlenme, gösteri ve toplanma özgürlüğü!

- Sıkıyönetim, Olağanüstü Hal, Anti-terör, İller İdaresi vb. tüm faşist yasalar iptal edilsin!

- DGM'ler kapatılsın, faşist 12 Eylül anayasası kaldırılsın!

- Hücreler yıkılsın, siyasal tutsaklara özgürlük!

- IMF-TÜSİAD yıkım programı durdurulsun!

- 7 saatlik işgünü, 35 saatlik çalışma haftası!

- Herkese iş, tüm

çalışanlara iş güvencesi!

- Tüm çalışanlara grevli

toplu sözleşmeli sendika hakkı!

- Tüm çalışanlar için genel

sigorta (işsizlik, sağlık, kaza, yaşlılık vb.)!

- İnsanca yaşamaya yetecek,

vergiden muaf asgari ücret!

- Tüm çalışanlara parasız

eğitim ve sağlık hizmeti!

- Herkese sağlığa ve

ihityaca uygun ucuz konut!

- Toplumsal hayatın tüm alanlarında kadın-erkek eşitliği!

- Eşit işe eşit ücret!

- Kadın işçilerin kadın, ana ve çocuk sağlığına zararlı işlerde çalıştırılması yasağı. Doğumdan önce ve sonra 3'er aylık ücretli izin, tıbbi bakım ve yardım. Kadınların çalıştığı tüm işyerlerinde kreş ve emzirme odaları!

- Cinsel baskı ve tacize son, kadının metalaştırılmasına hayır!

Uluslararası Kadınlar Günü

“Kadınlar politikaya çekilmeksizin, yığınlar politikaya katılamaz”

V. İ. Lenin

Bolşevizm’de ve Rus Ekim Devrimi’nde başta gelen, temel olan şey, tam da kapitalizm koşullarında en çok ezilmiş olanların politikaya katılmalarıdır. Onlar, monarşi koşullarında da, burjuva-demokratik cumhuriyetlerde de, kapitalistlerce aşağılandılar, aldatıldılar ve soyuldular. Toprakta, fabrikada ve işletmede özel mülkiyet ayakta kaldığı sürece, halk emeğinin kapitalistlerce bu ezilmesi, bu aldatılması, bu soyulması kaçınılmazdı.

Bolşevizmin özü, Sovyet iktidarının özü, burjuva demokrasisinin yalanlarını ve ikiyüzlülüğünü ortaya koymak, toprakta, fabrika ve işletmede özel mülkiyeti ortadan kaldırmak ve bütün devlet iktidarını emekçi ve sömürülen yığınların ellerinde toplamaktır. Onlar, bu yığınlar, politikayı, yani yeni toplumun kurulması işini kendi ellerine alıyorlar. Bu güç bir iştir, yığınlar kapitalizm tarafından sindirilmişler ve aşağılanmışlardır; ama ücretli kölelikten, kapitalist uşaklıktan kurtulmanın başka bir yolu yoktur ve olamaz.

Ama kadınlar politikaya çekilmeksizin, yığınlar politikaya katılamaz. Çünkü insan soyunun kadın yarısı, kapitalizm koşullarında iki kat ezilmiştir. İşçi ve köylü kadınlar sermaye tarafından ezilirler ve bunun dışında en demokratik burjuva cumhuriyetlerde bile, birincisi, hak eşitlikleri olmadan kalırlar; ikicisi - ve esas önemli olan budur - en kaba, en ağır, insanı en çok körelten işte, mutfaktaki ayrıntılarla ve bir bütün olarak aile yönetiminin ayrıntılarıyla ezildikleri için, “ev köleliği” içinde kalırlar, “ev köleleri” olarak kalırlar.

Bolşevik, sovyetik devrim, kadının ezilmesinin ve eşitsizliğinin köklerine baltayı, şimdiye kadar yeryüzünde hiçbir partinin ve hiçbir devrimin göze almadığı bir şekilde derinlemesine vurdu. Bizde, Sovyet Rusya’da, kadın ile erkek arasındaki yasal eşitsizlikten bir iz bile kalmadı. Evlilik ve aile hukukundaki özellikle laçka, bayağı, ikiyüzlü eşitsizlik, çocuğa ilişkin eşitsizlik, sovyet iktidarı tarafından tamamiyle ortadan kaldırıldı. Bu, kadının özgürleşmesi için yalnızca ilk adımdır. Ama burjuva, ve en demokratik bir tek cumhuriyet bile, bu ilk adımı olsun atmayı göze almamıştır. Bunu “kutsal özel mülkiyet” karşısındaki korku yüzünden göze almamışlardır.

İkinci ve en önemli adım, toprakta, fabrikada ve işletmede özel mülkiyetin kaldırılmasıdır. Kadının tam ve gerçekten kurtulması için, “ev

köleliği”nden kurtulması için yol, kadının ev ekonomisinin küçük ayrıntılarından toplumsallaştırılmış büyük ev ekonomisine geçmesiyle ve yalnızca böylelikle açılır.

Bu geçiş güçtür; çünkü burada sözkonusu olan, pek derinlere kök salmış, alışılmış, katılaşmış, kemikleşmiş bir “düzen”in (gerçekte bir “düzen”in değil, korkunç ve barbarca bir durumun) değiştirilmesidir. Ama bu geçiş başladı, iş ele alındı, yeni yola girdik.

Ve uluslararası kadınlar gününde dünyanın bütün ülkelerindeki sayısız kadın işçi toplantılarından, işitilmedik ölçüde ağır ve güç, ama büyük, dünya tarihi çapında büyük ve gerçek kurtuluş hareketini başlatmış olan Sovyet Rusya’ya selamlar uçurulacak. Kudurmuş ve çoğu zaman canavarca burjuva gericiлик karşısında cesareti yitirmemek için cesur seslenişler yankılanacak. Bir burjuva ülke ne kadar “özgür” ya da “demokratik” ise, kapitalistler çetesi işçilerin

devrimine karşı o kadar çok azıtır ve kudurur; bunun bir örneği demokratik Kuzey Amerika Birleşik Devletleri cumhuriyetidir. Ancak işçi artık kitlesel olarak uyanmıştır. Emperyalist savaş, Amerika ve Avrupa’da olduğu gibi geri kalmış Asya’da da, uyuklayan, dalgın, uyusuk yığınları kesinlikle sarsıp uyandırdı.

Buz, dünyanın bütün köşelerinde ve bucaklarında kırıldı.

Halkların emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluşu, kadın ve erkek işçilerin sermayenin boyunduruğundan kurtuluşu durdurulamaz biçimde ilerliyor. Bu eseri milyonlarca ve onmilyonlarca kadın ve erkek işçi, kadın ve erkek köylü ileriye taşıyacaktır. Ve bundan ötürüdür ki, emeğin sermayenin boyunduruğundan kurtulması eseri bütün dünyada zafere ulaşacaktır.

4 Mart 1921*(Kadın Sorunu Üzerine, İnter yayımları, sayfa, 63-65)*

Kadın işçilerin gözüyle 8 Mart...

Aymasan işyeri temsilcisi ile 8 Mart üzerine konuştuk:

“Sistem insana değer vermiyor, kadına ise hiç vermiyor..”

Dünya Emekçi Kadınlar Günü sizce ne ifade ediyor?

- 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, sistemin dediği gibi burjuva kadınların değil, emekçi kadınlarıdır. Sistem 8 Mart’ın içeriğini boşaltıp sıradan bir gün olarak göstermeye çalışıyor. Biz 8 Mart’ın tarihini biliyoruz. Çalışma yaşamının iyileştirilmesi için verilen bedeller sonucu kazanılmış bir mücadele günüdür. Sistemse Anneler Günü gibi bir şey olarak gösteriyor.

Bildiğiniz gibi geçmişte sendikal faaliyet yaşadık ve işyerinde direnişler oldu, bu direnişlerde kadınlar hep ön saflardaydı. İnsanlar “kadınların sorumluluğu yok, onun için rahat mücadele edebiliyorlar” diyorlar. Bence böyle değil. Çünkü şu anda çalışan bayan arkadaşlarımızın birçoğunun kocası işten atılmış durumda. Evin tüm yükü şimdi kadın arkadaşlarda, ona rağmen herkes mücadeleciler. Kadınların mücadele etmesinde özellikle öncü işçilere büyük sorumluluklar düşüyor.

Kapitalist sistemde kadının yeri ve değeri nedir?

- Sistem sadece kadınlara değil, emekçilerin hiçbir kesimine değer vermiyor. Kadınlar, emeklerinin sömürülmesinin yanı sıra cinsel olarak da sömürülüyor, köleliğe mahkûm ediliyorlar. Geçenlerde bir arkadaşımızın karısı işten atıldı. Arkadaşın çalışması gerekiyordu, fakat hamile olduğu için çalışmadı ve kendisi işten ayrılmak zorunda kaldı. Ailece yoksulluğa terkedildiler. Sistem insana değer vermiyor, kadına ise hiç vermiyor. Yani kadına iki kere düşmandır.

8 Mart’ta bir etkinliğiniz olacak mı, hazırlığınız var mı?

- İşçi arkadaşlarla aramızda bir etkinlik planladık. 3

Mart Cumartesi günü Kartal Hasan Ali Yücel Kültür Merkezi’nde yapacağımız etkinliğimiz çok profesyonelce değil ama, yine de fabrikamızdaki işçi arkadaşları ve çevremizdeki emekçileri biraraya getirmek, sınıf dayanışmasını göstermek için böyle bir şey düşündük. Şu anda etkinliğin hazırlığını yapıyoruz. Tuzla Deri-İş’le yapmayı planlamıştık, fakat Tuzla’nın kendi planı olması nedeniyle yapamayabiliriz.

Bir nokta daha var; bir salon etkinliği yapacağız fakat amacımız 8 Mart’ı salonlara kapatmak değil, dediğim gibi emekçilerin biraraya gelmesi için yapıyoruz. 8 Mart’ın nasıl kazanıldığını ve anlamına uygun kutlanması gerektiğini biliyoruz.

Sizce kadınlar bu sorunlarını nasıl yenecek?

- Çok kısa cevap vereyim. Her türlü sorunu yenmenin yolu örgütlenip mücadele etmekten geçer. Özcesi, kadın olmadan devrim olmaz, devrim olmadan kadın kurtulmaz.

Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

- Saldırıların yoğun olarak yaşandığı bir süreç. Hem ekonomik hem siyasal saldırıları yoğun bir biçimde yaşıyoruz. Ama özellikle hücre tipi cezaevi uygulamasına değinmek istiyorum. Temel olarak içerde ve dışarda her türlü örgütlülüğün dağıtılması hedefleniyor. Devlet, devrimcileri emekçilere terörist olarak tanıtıyor. Ne yazık ki emekçilerin bir kısmı bu propagandanın etkisi altında kalıyor. Cezaevi sorununun diğer sorunlar gibi emperyalizmden kaynaklı olduğunu göremiyor. Bunları kavratmak biz öncü işçilerin görevi. Tabanda yapacağımız örgütlülükle, ortak olarak tüm saldırılara karşı mücadele etmeliyiz.

Bir eğitim emekçisi ile 8 Mart üzerine...

Saygınlığı da, eşitliği de, özgürlüğü de getirecek olan mücadelenin gücüdür

Bir kez daha; saygınlığı da, eşitliği de, özgürlüğü de getirecek olan mücadelenin gücüdür. Fakat sonucu belirleyen bu mücadelenin kime karşı yürütüldüğüdür. Bence, kadına ikinci sınıf vatandaşlığı dayatan, sömürsünü katmerleştiren sisteme karşı yürütülen mücadele her iki cinsten işçi ve emekçilerin özgürleşmesinin tek geçerli yoludur. Burada erkeğin özgürleşmesini, kadına yönelik geleneksel düşünce ve yargılardan kurtulması özgülünde alabiliriz. Yeni binyılda, ülkemizde, emekçi kadının yüzünü ağartan en büyük ve zorlu mücadele, tutsak analarının mücadelesi oldu. Bilindiği gibi devrimci tutsakların Ölüm Oruçları sürüyor. Anaların direnişi de öyle. Yani 8 Mart'ın simgelediği mücadele geleneği, bugün anaların direnişinde yaşıyor. Dolayısıyla, tüm işçi-emekçi kadınlara bu mücadeleye omuz vermek düşüyor. Çağrım, 8 Mart'ta meydanları analarla omuz omuza doldurmaktır. Ek olarak, zindan direnişinin kazanımı, eğer, başbakanın tabiriyle istikrar programını bozacaksa, sınıfa da birşeyler kazandıracak demektir.

Artık kadın yeniden dört duvar arasına kapatılamaz

8 Mart'ın 144. yıldönümünde tablo nasıl görünüyor sizce? Bir kıyaslama yaparsanız, emekçi kadının bugünkü durumu hakkında neler söylersiniz?

- Bu 100-150 yıllık zaman diliminde emekçi kadının yaşamında önemli değişiklikler oldu kuşkusuz. Her şeyden önce kapitalizm kadın emeği sömürsünden vazgeçemeyeceğini kanıtladı. Bu tespitteki sömürü sözü ifadeye olumsuz bir anlam yüklüyor gibi görünse de, gerçekte önemli bir gelişmeyi anlatıyor. Artık kadın, toplumsal üretim ve yaşama dahildir, dışına çıkarılamaz, yeniden dört duvar arasına kapatılamaz.

Ailenin geleneksel yapısını parçalayan bu zorlamaya, emekçi kadının hak ve eşitlik mücadelesi de eklendiğinde, adım adım da olsa önemli mevzilerin kazanıldığını görebilmek gerekiyor. Bunlar tablonun olumlu yanları. Bir de olumsuz yanları var tabii.

Olumsuzlukların başında, büyük bedellerle kazanılmış hakları bile koruyamaz duruma düşmüşlüğümüz geliyor. Bir 8 Mart'ı yaratanları düşünüyorum, bir de kendimizi. İnanın kahroluyorum. Bilgi dersin bugün daha fazla, deneyim dersin öyle. Sadece günlük mücadele deneyimi de değil, koskoca Ekim Devrimi'nin deneyimleri var önümüzde. Gel gör ki, yararlanmasını bilmiyoruz.

Emeğin kadın kahramanları unutturulmaya çalışılıyor

Ya kadın hareketi?

- Aynı konuşma içinde bazen kadın, bazen de emekçi kadın tabirini kullanıyorum dikkat ederseniz. Kadın üzerine söylemlerde genelde birbirine

karıştırılır. Hele de 8 Mart ve düzenin iç boşaltmaya dönük çabaları sözkonusu olduğunda. Biliyorsunuz, dünya kadınlar günü deniyor. 8 Mart'ı yaratan olağanüstü mücadele koşulları ve emeğin kadın kahramanları unutturulmaya çalışılıyor.

Bunun altını kalınca çizmek ve kadın hareketinin burjuva sözcülerinin beynine çiviyle çakmak gerektiğini düşünüyorum. Bugün, eşitlik namına kullandıkları ne kadar hak varsa, tümünü, işçi-emekçi kadınların can ve kan bedeline borçlular. İki salon toplantısı bir konferans yaparak hak kazanılmıyor. Hiç bir şey bilmiyorlarsa, dönüp 1857'nin, 1886'nın taleplerine baksınlar. Demem o ki; örneğin oy hakkı elde edebilmek için kadın işçiler canını veriyor. Fakat kazanılan hak tüm kadınlar tarafından kullanılıyor. Hayır, teşekkür etsinler demiyorum. Ama biraz hadlerini bilsinler, biraz da bizden ellerini çeksinler, uğraşmasınlar öyle değerlerimizle filan...

Eşitliğin en uygun zemini sınıf mücadelesidir

Devletin 8 Mart hediyesini nasıl buldunuz peki? Aile reisliği hukukunun değiştirilmesini yani?

- Hukuk maddi yaşamın üstünde yükselir. Ona denk düşüyorsa işlevlidir. Bizim toplumumuzda kapitalist ilişkilerin egemen olduğu bölge ve kesimlerde zaten aşımış bir olaydır reislik. Ancak aynı yasayı götürüp geleneksel ailenin ve ilişkilerin hakim olduğu kesimlerde uygulayamazsınız. Zaten devletin de böyle bir derdi olduğunu düşünmüyorum.

Emekçi kadın açısından yaklaştığımızda çok fazla bir anlam da ifade etmiyor. Bunun bir nedeni, mücadeleyle kazanılmayan hakların kullanılmadığı

gerçeğidir. Diğer bir nedeni ise, konunun emekçi kadının gündeminde olmamasıdır. Sınıfımızın ortak keseni durumundaki sorunlar öylesine yüklü ki, cinsiyet farkından kaynaklanan sorunlarla -ev içi ve sınıf içi olanları kastediyorum- uğraşacak ne halimiz ve ne de zamanımız var.

Sınıfsal birlik ihtiyacının böylesine yakıcı biçimde kendini dayattığı koşullarda, her tür iç rekabet ve çatışmadan kaçınmak gerekiyor. Ayrıca, tam da böyle ihtiyaçlar üzerinden işçi-emekçi erkeklerin eğitimini sağlayamazsak başka nasıl sağlayabiliriz ki? Eşitlikse, bunun en uygun zemini sınıf mücadelesidir. Saygı görmek ise, düzene karşı mücadelede gösterilen kahramanlıkların yaratacağı saygınlıktan daha üstünü olabilir mi?

Sonucu belirleyen mücadelenin kime karşı yürütüldüğüdür

Devrimci tutsakların analarını düşünün mesela. Binbir hakarete, binbir eziyete uğratıldılar. Saçlarından tutup yerlerde sürüklemekle onları

aşağılayabildiler mi? Tersine, bunu yapanlar rezil oldu. O analar ise giderek toplumun en geniş kesimlerinde saygınlık kazandılar. Hatta düşmanın gözünde bile. Eğer kadın sorununa bilimsel (yani sınıfsal) bir yaklaşımınız yoksa, bu analara, neden aşağılık rejimin aşağılık polisi dışında el kaldıracabilecek bir "erkek" düşünülemediğini anlayamazsınız ama.

Bir kez daha; saygınlığı da, eşitliği de, özgürlüğü de getirecek olan mücadelenin gücüdür. Fakat sonucu belirleyen bu mücadelenin kime karşı yürütüldüğüdür. Bence, kadına ikinci sınıf vatandaşlığı dayatan, sömürsünü katmerleştiren sisteme karşı yürütülen mücadele her iki cinsten işçi ve emekçilerin özgürleşmesinin tek geçerli yoludur. Burada erkeğin özgürleşmesini, kadına yönelik geleneksel düşünce ve yargılardan kurtulması özgülünde alabiliriz.

Çağrım, 8 Mart'ta meydanları analarla omuz omuza doldurmaktır

Bir 8 Mart mesajınız var mı?

-Evet, tabii. Yeni binyılda, ülkemizde, emekçi kadının yüzünü ağartan en büyük ve zorlu mücadele, tutsak analarının mücadelesi oldu. Bilindiği gibi devrimci tutsakların Ölüm Oruçları sürüyor. Anaların direnişi de öyle. Yani 8 Mart'ın simgelediği mücadele geleneği, bugün anaların direnişinde yaşıyor. Dolayısıyla, tüm işçi-emekçi kadınlara bu mücadeleye omuz vermek düşüyor. Çağrım, 8 Mart'ta meydanları analarla omuz omuza doldurmaktır. Ek olarak, zindan direnişinin kazanımı, eğer, başbakanın tabiriyle istikrar programını bozacaksa, sınıfa da birşeyler kazandıracak demektir.

***Ankete katılanların en çok yakındıkları noktalar:
terfi olanaklarının sınırlı olması ve ücret düşüklüğü***

Emeğin mağduru: Kadın

Gözde Akgüngör

(Cumhuriyet, 27 Aralık '00)

İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana'da yaşayan 15-49 yaş arasındaki kadınlarla yapılan görüşmelerden oluşan anket, Türkiye'de çalışan kentli kadının panoramasını ortaya çıkardı.

Çalışan kentli kadınların yüzde 9'unun sendikandan anlamını, yüzde 26'sının ise sendikandan çalışana faydası olup olmadığını bilmediği ortaya çıktı.

İşgücü istatistiklerinde temizlik, yemek pişirme, çocuk doğurma, çocukların ve ailenin diğer bireylerinin bakımı gibi faaliyetlerin, genellikle "iktisadi faaliyet tanımı" dışında bırakılması, kadınların üretim sürecine katkısının, gerçekleşenin çok altında yansıtılmasına neden oluyor. Bu da, kadınların her zaman ulusal ve evrensel gelişmenin bir parçası olmalarına karşın, sosyal konumuyla ezildiklerini ve sömürüldüklerini gösteriyor.

Başbakanlık araştırması

Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Kadının İstihdamının Geliştirilmesi (KİG) projesi kapsamında "Kentlerde Kadınların İş Yaşamına Katılım Sorunlarının Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Boyutları" konulu bir araştırma yapıldı. Araştırmanın ekseninde yer alan anketler İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana'da yaşayan 15-49 yaş arasındaki kadınlarla yapılan görüşmelerden oluşuyor.

Araştırma, söz konusu kadınların yüzde 18'inin halen çalıştığını, yüzde 10'unun iş aradığını, yüzde 59'unun da iş aramadığını belirledi. Ankete göre işgücüne katılımın en yüksek olduğu kent yüzde 50 ile Adana.

Ancak kadınlarda ücretsiz olarak veya ara sıra ve yarım gün gibi düzensiz çalışma biçimlerinin varlığı, iş aramakta karşılaşılan zorluklar ve uygun iş bulamayıp iş aramadan vazgeçilmesi, iş bulma kurumuna başvurmaksızın genelde tanıdık ve akraba aracılığı ile iş arama, kadının çalışmasına toplumsal onayın azlığı ve benzeri faktörlerin etkisiyle kadın işsiz sayısı tam olarak saptanamıyor.

Öte yandan Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) 3. dönem (temmuz-eylül) hane halkı işgücü anketi, kentlerde erkek işsizlik oranının yüzde 6.9, kadınlarda yüzde 12.5 olduğunu ortaya koyuyor.

değiştirmemiş olanların oranının en yüksek olması devlet memuru oranının yüksekliğiyle açıklanıyor. Sosyo-ekonomik konum ve eğitim düzeyi yükseldikçe değiştirilen iş sayısı yükseliyor.

Amirler erkek

Kadınların yüzde 35'i kadın-erkek dengeli işyerlerinde, yüzde 37'si kadınların çoğunlukta olduğu yerlerde çalışmış. Eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik düzey arttıkça, ortalama yüzde 71 olan erkek amir oranının arttığına da dikkat çekiliyor. Amirin cinsiyeti sorulduğunda fark etmeyeceğini söyleyenler yüzde 61 ile çoğunlukta. Ancak kadın amir tercih edenler, eğitimsizlerde yüzde 40 iken, lise üstü eğitimlilerde yüzde 8 olarak ortaya konmuş.

Verdikleri yanıtlarla ankete katılanlar, en çok terfi olanaklarının kısıtlı olması ve ücret düşüklüğü nedeniyle memnun olmadıklarını belirtmiş. Bunun dışında memnuniyetsizlik doğuran etkenler çalışma koşulları,

İş yaşamına ilk adım
Çalışmaya 15 ve daha küçük yaşta başlayan kadın oranı yüzde 24. Bu oran İzmir'de yüzde 36, Ankara'da ise yüzde 7 olarak belirlendi. 18 yaşın altında çalışmaya başlayan kadınlar ise toplamın yüzde 43'ünü oluşturuyor. Anketten kadınların çok sık iş değiştirme eğiliminde olmadığı sonucu da çıkıyor. Araştırma kapsamında bulunan, yaşamının belli bir döneminde çalışmış kadınların yüzde 38'i hiç iş değiştirmemiş. Ankara'da iş

sosyal olanaklar ve çalışma saatleri olarak sıralanıyor.

"Sendika da ne?"

Kadınların yüzde 54'ü son çalıştıkları işyerinde sigortalı değilken, bu oran Adana'da yüzde 65 olarak göze çarpıyor. Yaş gruplarına göre bir değerlendirme yapıldığında, 15-19 yaş grubunda sigortalı oranının ortalamanın altında çıktığı biliniyor. Eğitim düzeyine göre yapılan değerlendirme ise, eğitimsizlerin yüzde 69'unun sigortasız çalıştığını ortaya koyuyor. Sigortalı olma oranının da yüzde 60 ile, lise mezunlarında en yüksek olduğu belirlenmiş.

İlk kez iş arayanlarda son okuduğu eğitim kurumunu bitireli 10 yıldan fazla olanların oranı yüzde 48. Kadınların yüzde 6'sı eğitiminin tamamlanmasının ardından 1-3 ay sonra, yüzde 7'si 4-8 ay sonra, yüzde 3'ü 9-12 ay sonra, yüzde 12'si de 1-2 yıl sonra iş yaşamına katılıyor.

Çalışma süresi

Anketten çıkan sonuca göre kadınların pek azı haftada 5 gün ve 40 saat çalışıyor. Kadınların yüzde 46'sı 45 saatten fazla, yüzde 10'u ise 30 saatten az çalışıyor.

Kadınların yüzde 76'sı haftada 5 gün çalışmak istiyor. Haftada 6 gün çalışmaya razı olan kesimin ağırlıklı olarak düşük eğitimli, bekâr ve genç yaş grubundan olduğu belirtiliyor. Saat olarak sorulduğunda haftada 40 saatin üzerinde çalışmaya razı olma oranının yüzde 29 olduğu görülüyor.

İş arayan kadınların yüzde 33'ü bir yıldan fazla bir zamandır iş aradığını söylemiş. Bu kesimin yüzde 47'si eğitimsiz. Bir aydan az zamandır iş arayanlarsa toplamın yüzde 13'ünü oluşturuyor.

8 Mart bilinciyle sürece yüklenelim!..

Ben petro-kimya sektöründe çalışan bir işçiyim. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü yaklaşırken, ben de çalıştığım fabrikada, sosyalizm için bir mücadele çağrısı anlamına gelen bugünün kadın ve erkek işçilere anlamını anlatmak için propaganda faaliyeti yürütüyorum.

Şimdiden çalışma tezgahlarımızın başında, çay paydoslarında ve yemek aralarında kısa sohbet ortamı yaratmaya çalışıyoruz. Bu vesile ile hem günü propaganda ediyor, hem de işyerinde, bir fabrika çalışmasının ön ayaklarını oluşturma çabasında oluyoruz. Kuşkusuz fabrika çalışmamızın hedefinde yeni 8 Martlar yaratmanın kendisi var. Tabii ki bu günü yaratmak proleter bir bilinçten yoksun işçilerin, bir proleter bilinçle mücadeleye katılmasını sağlamaktan geçer. Ama bu da sürekli, özverili ve kararlı bir çaba gerektirir.

Fabrikalardaki tüm öncü ve ileri işçiler olarak, bir mücadele günü olan 8 Mart bilinci ve F tipi ölüm hücrelerinde 125. gündür süren onurlu Ölüm Orucu direnişinin çöşkusuyla, burjuvazinin işçi ve emekçilere dayattığı sefalet koşullarına karşı direnelim, sürece tüm gücümüzle yüklenelim ve kazanalım.

Yaşasın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü!

Bir petro-kimya işçisi/Esenyurt

Devrimcinin “Özel yaşam”ı siyasi yaşamından ayrı düşünülemez

Haydar Baran

(TKİP tutsağı/Ölüm Orucu direnişçisi)

Biz alışkanlığın ölçütü olarak proletaryanın yüce davası uğruna mücadeleyi esas alırız. Her adımımızı, her davranışımızı tartıp, sınıf mücadelesine zarar verip vermediğini düşünmemiz, yaşamın tüm alanlarında bu kaygıyı esas almamız gerekir. Bundan dolaydır ki, komünisterin özel yaşamı sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarından, siyasal görevleri ve sorumluluklardan bağımsız ele alınamaz. Görevimiz herşeyi devrim ve sosyalizm mücadelesine tabii kılmaktır.

Özel yaşamını tüm emekçilerin devrimci iktidar mücadelesinin öncüsü işçi sınıfı partisi etrafında birleşmesini sağlamaya hizmet edecek tarzda kurmak her sınıf devrimcisinin görevidir. “Özel yaşam” alanında bu görevin önünde engel olan ne varsa bir tarafa atılmalıdır. Alışkanlıkların gücüne karşı mücadele etmek, aşmak için çaba göstermek her sınıf devrimcisinin ertelenemez sorumluluğudur.

Biraz zorlanarak yazdığım için ele alacağım konuyu ortaya koymakta yetersiz kalabilirim. Bunun, içinde bulunduğum durum gözetilerek anlayışla karşılanacağını umuyorum. Ne konuyu inceleme, ne de ortaya koyacaklarımı güçlendirme olanağım var. Temel mesajımın anlaşılmasını yeterli gördüğüm için bunu sorun etmiyorum.

Konuya doğrudan girmek istiyorum..

Siyasal yaşamla sosyal yaşamı birbirinden kalın sınırlarla ayıran, bu ikisi arasındaki uyumu dışlayan kimi eğilimlerin kolektif içinde de uç verebildiğine tanık oluyoruz. Özel yaşamında dilediği gibi hareket etme hakkını kendine gören, sınıf devrimciliğini siyasal görevlerin yerine getirilmesiyle sınırlayan burjuva liberal anlayışa karşı kesintisiz bir mücadele sürdürmek gerekiyor. İşçi sınıfı ve emekçilerle güçlü bağlar kurmanın, onları devrimci iktidar mücadelesine kazanmanın, yaşamın her alanında buna uygun bir duruş gerektirdiğini kavramadan gerçek bir sınıf devrimcisi olunmayacağını, siyasal görevleri yerine getirmede başarı sağlanamayacağını altını çizmek gerekiyor.

Sınıf partisinin program ve tüzüğüne bakıldığında, sınıf devrimcilerinin özel yaşamında nasıl davranması gerektiğine ilişkin kurallar koymayı öngörmediği açıklıkla görülecektir. Bu konuda özel olarak talep edilmiş herhangi bir şey de sözkonusu değildir. Ancak bu durum komünistlerin siyasal faaliyetlerinin dışındaki zamanlarda nasıl bir yaşam sürdürdüğüne, sınıf devrimcisi olma misyonuna uygun davranıp davranmadığına partinin ilgisiz kalacağı anlamına da gelmemektedir.

Sınıf devrimcileri partisz işçilere örnek olmalıdır

Parti, örneğin sınıf devrimcilerinin ne zaman yatıp kalkacağı vb. türünden reçeteler elbette sunmaz. Siyasal görevlerin niteliğine bağlı olarak bir devrimcinin farklı saatlerde yatıp kalkmasında anlaşılacak bir yan yoktur. Ancak herhangi bir sınıf devrimcisi fabrikada çalışıyorsa, çalışma saatlerini hesaba katan bir özel yaşam planına sahip olmak durumundadır. Bir sınıf devrimcisi için plansız yaşam düşünülmez. Hele üretimin içindeyse ve aynı zamanda farklı siyasal

görevler yüklenmişse, planlı yaşam onun açısından yaşamsaldır.

İşe zamanında gitmek, yaptığı işi bir angarya olarak görmemek, işine karşı disiplinli olmak, bir sınıf devrimcisinin işçiler tarafından ciddiye alınmasında büyük önem taşır. İşine zamanında gelen, disiplinli, çalışkan bir işçinin anahtarı fırlatıp “haksızlıklara karşı direnişe geçmeliyiz, kazanana kadar direnişi sürdürmeliyiz” demesinin işçiler üzerinde büyük bir etkisi olacaktır. Zira bu tepkiyi ortaya koyan, işten kaytaran disiplinsiz bir işçi değildir.

Fabrikadaki işine geç gitmeyi alışkanlık haline getirmiş, disiplinsiz, yaptığı işi angarya olarak gören, siyasal çalışmayı yer yer ajitasyon çekmek olarak algılayan bir sınıf devrimcisinin işçiler üzerinde etkili olması düşünülemez. Patron tarafından kapı önüne konulmaktan kurtulmuş olsa bile, işçiler açısından ciddiyeti tartışmalıdır. Zira işçiler birbirlerini yakından izlerler. Kişileri, söylediklerinden çok pratikleri üzerinden ölçerler. Fabrika içinde kendileriyle kurdukları ilişkilerdeki tutarlılık üzerinden değerlendirirler. Bu durum o fabrikada yürütülen siyasal çalışmanın işçiler üzerindeki politik etkisini de sınırlar. Böyle bir zayıflığı taşıyan bir sınıf devrimcisinin, bunu organ toplantılarına, randevularına taşınması da uzak bir ihtimal değildir.

Partinin, böyle bir pratiğe sahip olan birine, neden işine geç gittiğini sormaya hakkı vardır. Geç yattığı, sorumluluklarının ağır olduğu, vb. gerekçelerle durumunu teorize etmeye çalışan birine verilecek yanıt açıktır. Sınıf devrimcileri işçi sınıfının en ileri, en bilinçli, en devrimci parçası olma sorumluluğuna denk düşen bir yaşam tarzı içinde olmak, yaşamın tüm alanlarında buna uygun davranmak zorundadırlar.

Evlilik öncesi ilişkileri ve evlilik yaşamıyla da bir işçi sınıfı ve emekçilere örnek olmalıdır

Sınıf devrimcilerinin evlilik öncesi ilişkiyi kiminle kuracakları veya kiminle evlenecekleri konusunda partiden izin almaları elbette sözkonusu değildir. Zira, kiminle birlikte olunacağı, kiminle evlenileceği, sevgiye dayalı uyuma bağlıdır. Nihayetinde bir sınıf devrimcisinin henüz politikleşmemiş birine mizacı, özgün yanlarıyla bağlantılı olarak sevgi duyması mümkün olabildiği halde, aynı dava uğruna birlikte mücadele ettiği yoldaşına, yoldaşlık sevgisinin dışında özel ilgi de duyabilir. Zira sevgi, yaşamını birleştirme, evlilik sözkonusu olduğunda, ortak dava uğruna mücadele tek başına yeterli değildir.

Emeğin ürünü olan sevgi temelindeki ilişkilere saygı duymak komünistlerin doğal refleksidir. Öte yandan, sınıf devrimcilerinin evlilik düşüncesi ve evlilik ilişkilerinde, misyonlarına uygun hareket edip emekçi kitlelere örnek olmaları gerekir.

Burjuva “sevgi” anlayışı, cinslerin karşılıklı olarak birbirlerinden yararlanması mantığı üzerinde yükselir. Birlikte olma isteği duymuş olmaları yeterlidir. Birbirlerini tanımış olmalarının, emekle örülmüş sevginin onlar için fazla bir anlamı yoktur. Bir gecelik de olsa birbirlerinden yararlanmış olmanın burjuva “sevgi” anlayışı açısından anlaşılabilir bir yanı yoktur.

Parti sevgiye dayanan ilişkilere her zaman saygı gösterir. Ancak, “sınıf devrimcisi” iddiasında olup da karşı cinsle sevgi temelinde olmayan bir ilişkiye rahatça girebilen, karşı cinsle yaklaşırken ondan faydalanmayı hedefleyen, aynı süreçte birkaç kişiyle ilişkiye girebilen dejenere unsurların ahlaksızlıklarını parti içi yaşama

taşımalarına asla izin vermez. Böyleleri için hiçbir etik değer, yoldaşlık yüce duygusunun anlamı yoktur. Böyle dejenere unsurların işçi sınıfının kurtuluş davasına hizmet etmek yerine karşıtı dönüşmesi, kimliğini kusarak karşı-devrimin hizmetine girmesi hiç de uzak bir ihtimal değildir.

Parti sevgi temelinde oturan evlilikleri yürekten destekler. Ama bir sınıf devrimcisi evleneceği kişiyi burjuva veya toprak beyi bir aileden tercih ederse, parti böylesi bir evliliğe karşı tepkisiz kalamaz. Karşı-devrimci bir sınıfın kültürel ve ahlaki ortamında şekillenmiş olan biri, sınıfına ihanet ederek kaderini işçi sınıfı ile birleştirme potansiyeli taşıyorsa, kültürel şekillenmesini, ahlaki değer yargılarını evliliğine taşıyacaktır. Böylesi bir evliliğin parti açısından ciddi güvenlik sorunlarına yol açabileceği açıktır. Ayrıca, işçi sınıfının, onların kurtuluşları için mücadele ettiğini söyleyen bir sınıf devrimcisinin böylesi bir evlilik yapmasına iyi gözle bakmayacağı da sorunun diğer bir boyutudur. Böyle bir evlilik yapmakta sorun görmeyen birinin işçi sınıfını mücadeleye kazanmak için söyleyeceklerinin hiçbir kıymeti harbiyesi olmayacaktır.

Öte yandan, erkek bir sınıf devrimcisi eşine feodal değer yargılarının ürünü bir yaklaşımla davranabilir mi? Eşini ev işleriyle sınırlı bir dünyaya mahkum edebilir mi? Eşini politik mücadelenin dışında tutmaya çalışabilir mi? Böylesi bir tutum karşısında parti suskun kalabilir mi? Elbette hayır! Sınıf devrimcisinin cinslerin hak eşitliğini cepheden savunması onun siyasal sorumluluğudur. Ancak tek başına bu yeterli değildir. Öncelikle kendi evliliğinde ortaya koyacağı pratiğin iddiasına uygun olması gerekir. İkincisi, eşinin ideolojik, politik, kültürel gelişimine yardımcı olması, bu doğrultuda çaba harcaması, yani onunla yoldaş olmayı başarması gerekir. Partinin her sınıf devrimcisinden eşiyi böylesi bir ilişki kurmasını istemek, bu doğrultuda süreçleri izlemek hakkı vardır. Zira evlilik yaşamını buna uygun şekillendirmeyen bir sınıf devrimcisinin kadının kurtuluşu, cinsler arası hak eşitliği, kadının devrimdeki rolü üzerine yapacağı propaganda ve ajitasyonun işçi sınıfı ve emekçiler tarafından ciddiye alınması beklenemeyeceği gibi, bu bir samimiyetsizliğin de ifadesi olacaktır. Partisz kitleler evlilik yaşamı kötü olan sınıf devrimcilerini getirip karşımıza dizecektir. Mücadele çağrımıza, “biz kadınları kurtuluşumuz için mücadele etmeye çağırıyoruz; ama önce şu iddialı sınıf devrimcileri eşleri ve kızkardeşlerinin önündeki barikatları kaldırıp onları mücadeleye katsalar” diye yanıt vereceklerdir.

Karısını döven, onun dünyasını ev işleriyle sınırlayan, mücadeleye katılımını engelleyen, gelişimine destek vermeyen, çocuklarıyla ilgilenmeyen bir sınıf devrimcisi işçi sınıfı ve emekçiler tarafından ciddiye alınmayacağı gibi, partisinin sorumluluğunu taşımaya, onun adına konuşmaya da hakkı yoktur. Parti de doğal olarak böylelerinin sorumluluğunu taşımayacaktır.

Her sınıf devrimcisi çocuğunu sosyalizm ruhuyla eğitmekle yükümlüdür

Partinin sınıf devrimcilerinin çocuklarına yönelik davranışlarının ne olması gerektiği üzerine kurallar koyması elbette mümkün değildir. Doğallığında her sınıf devrimcisinin çocuğu ile kurduğu ilişkilerde de işçi ve emekçilere örnek olması gerektiği bilinciyle hareket etmesi gerekir. Çocuğuyla yakından ilgilenmek, emekçilerin parti ile ilgili olumsuz düşüncelere girmelerine yol açacak davranışlardan kaçınmak, her

sınıf devrimcisinin sorumluluğudur. Partinin bu konuda da saflarındaki devrimcilerin zayıflıklarına müdahale etme hakkı vardır.

Bir sınıf devrimcisi, çocuklarını ve kardeşlerini devrimci politik mücadeleye katılmaya hazırlamıyorsa, onları devrim ve sosyalizm ruhuyla eğitemiyorsa, dahası, korumacı mantıkla hareket edip mücadeleye girmelerini engelleyen bir rol oynuyorsa, onun sınıf devrimcisi olma onurunu taşımaya hakkı yoktur.

Sınıf devrimcileri israftan kaçınmalıdır

Aldığı aylığı nasıl harcayacağı, elbise, yiyecek, sigara, sosyal giderler, kitap vb.'ne ne kadar pay ayıracağı her sınıf devrimcisinin kendisinin bileceği bir işidir. Partinin talepleri, doğallığında her sınıf devrimcisinin de yerine getirmesi gereken görevi, parti aidatlarını ve üyesi bulunduğu kitle örgütlerine aidatlarını zamanında ödemesidir.

Ama kimi zaman öylesine uç örnekler ortaya çıkabiliyor ki, partinin müdahalesi kaçınılmaz hale geliyor. Örneğin partinin sorumluluğunu taşıma iddiasını ortaya koyan bir devrimcinin aldığı aylığın büyük bir kısmını içkiye yatırması kabul edilebilir mi? Böyle birinin sınıfın partisiyle şu veya bu oranda bağlantılandırılması bile partinin prestiji açısından yıkıcı sonuçlara yol açacaktır. Sıradan bir emekçi içki müptelası olması nedeniyle parasını içkiye yatırdığında, işçi ve emekçiler, "Ahmet içiyor, ailesine ve kendisine yazık ediyor" diyeceklerdir. Oysa söz konusu olan bir sınıf devrimcisi olduğunda, bu kez "komünist Ahmet içiyor, hem mücadeleden, insanca yaşayacağımız güzel gelecekte bahsediyor, hem de evinin ihtiyaçları için harcaması gereken parayı içkiye yatırıyor" diyeceklerdir.

Özcesi, ismi partiyle anılan her kişinin, partiye güvensizliğe yolaçacak tutum ve davranışlardan özenle kaçınması gerekir. Her konuda olduğu gibi, maaşın nasıl harcandığı konusunda da bu kriter esas alınmalıdır. Alınmadığı durumlarda, partinin uyarma, sorumluluğa davet etme, kangrenleştiği noktada ise söz konusu kişilerin sorumluluğunu taşımadığını ilan etme hakkı vardır.

Sonuç yerine

Sınıf devrimcileri özel yaşamlarını işçi sınıfının devrimci programı doğrultusunda yürütülen mücadeleyle uyumlu hale getirmek sorumluluğuyla yüzyüzedirler.

Her sınıf devrimcisi özel yaşamına ilişkin tutum ve davranışlarıyla işçi ve emekçilere örnek olmalı, yaşamını bu temel kaygıyla düzenlemelidir. İnsanlığın geleceği olan sosyalist toplumda bireylerin özel yaşamlarının nasıl olacağını, bugünden işçi ve emekçilere gösterebilmelidir.

Biz alışkanlığın ölçütü olarak proletaryanın yüce davası uğruna mücadeleyi esas alırız. Her adımımızı, her davranışımızı tartıp, sınıf mücadelesine zarar verip vermediğini düşünmemiz, yaşamın tüm alanlarında bu kaygıyı esas almamız gerekir. Bundan dolayıdır ki, komünisterin özel yaşamı sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarından, siyasal görevleri ve sorumluluklardan bağımsız ele alınamaz. Görevimiz herşeyi devrim ve sosyalizm mücadelesine tabii kılmaktır.

Özel yaşamını tüm emekçilerin devrimci iktidar mücadelesinin öncüsü işçi sınıfı partisi etrafında birleşmesini sağlamaya hizmet edecek tarzda kurmak her sınıf devrimcisinin görevidir. "Özel yaşam" alanında bu görevin önünde engel olan ne varsa bir tarafa atılmalıdır. Alışkanlıkların gücüne karşı mücadele etmek, aşmak için çaba göstermek her sınıf devrimcisinin ertelenemez sorumluluğudur.

15 Şubat 2001

Yoldaşlara mektup...

"Zaferi kazanmaya mahkumuz!"

Haydar Baran

(TKİP tutsağı/Ölüm Orucu direnişçisi)

Bu yüzden yüzlerce can boran olup havalanmaya hazır. Sarsıcı etkinin örgütlenmesi, devrimci politik etkinin yaygınlaştırılması, taleplerimizin kazanılması için gerekli olan mücadele düzeyinin yakalanmasında en büyük görev sizlerin omuzlarındadır.

Hücre karşıtı politik platformların en büyük handikapı, büyük oranda küçük-burjuva muhalif ilericilerle sınırlı kalması, işçi sınıfının söz konusu platformlara damgasını vuramamış olmasıdır. Kesin olan bir şey var ki, işçi sınıfının öncülüğünde olmayan hiçbir platformun sürekliliğini devam ettirmesi, istikrarını koruması mümkün değildir. Görev, yeni bir hareketlilik sürecine bu açıklıkla müdahale etmeye hazır olmaktır.

Bir kez daha ortaya çıkmıştır ki, küçük-burjuva ilericiler muhalif katmanlar üzerinde yükselen bir mücadelenin zorlayabileceği sınırlar bellidir. Bundan küçük-burjuva ilericiler muhalif katmanların hücre karşıtı mücadele platformuna katılmasının gereksizliği sonucu çıkarılmamalıdır. Aksine, varolan tüm muhalif ilericiler işçi sınıfının damgasını vurduğu platformların içinde yer almaları noktasında kesintisiz çaba göstermek devrimci politik sorumluluğumuzun gereğidir.

Bu vurguları şundan ötürü yapıyorum. Küçük-burjuva devrimci hareketler, dışarıdaki hareketliliğin terör ablukasıyla bastırılmasından, kitle ve sınıf hareketine güvensizlik sonucu çıkarıyorlar. Doğrusu 40-50'li günlerdeki hareketlilik halkçı akımların büyük bir kısmını şaşırtmıştı. Bu kadarını beklemedikleri yollu politik değerlendirmeler dahi yaptılar. Zindanlar cephesinde yaptığımız öncü müdahalenin kendi içinde amaçlaştırılması, sürecin zindanlara doğru daraltılması veya daha çok muhalif kurum ve kuruluşların harekete geçirilmesiyle kendilerini sınırlamaları da, böylesi bir politik duruşa sahip olmalarından kaynaklanıyordu. Biz ise sınıf ve kitle hareketliliğini güçlendirmeye hizmet eden bir öncü müdahalenin gerekliliğini savunduk. Eylemiyle, talepleriyle, şiarlarıyla direniş politikasını belirlerken, sınıf ve kitle hareketinin örgütlenme ve bilinç düzeyini hesaba katan, onun daha ileri sıçratılmasını hedefleyen bir anlayış içinde olduk. Onun için işçi sınıfı ve emekçileri yakıcı talepleri ile hücre karşıtı mücadelenin talepleri arasında bağlantı kurulmasının direnişimizi güçlendireceğini ifade ettik. Zira işçi sınıfı ve emekçilerin kendi yakıcı temel taleplerine sahip çıkan bir politik platforma farklı düzeylerde de olsa ilgi göstermemesi olanaksızdır. Yeter ki siz bu taleplerin tutarlı savunucusu olun. Bundan ötürü dayanadığı sosyal zemin zayıf olsa da, hücre karşıtı mücadele platformu içinde yer alan binlerin taleplerimizi talepleri olarak görüp sokağa çıkması, talepler doğrultusunda mücadele etmesi bizi hiç şaşırtmadı.

Binlerle ifade edilen kitle desteği yokolmadı. Terör barikatı karşısında sinmenin, ezilmenin sınırları vardır. Gerekli olan bedenlerimizin tutuşturacağı mücadele ateşidir. O noktadaki kararlığımız ortadadır.

Kışı bahara çevireceğimiz, karanlığı delip güneşin sıcaklığı ile buluşacağımız, iliklerine kadar çürütülmeye çalışılan toplumsal hayata zafer rüzgarıyla ferahlık taşıyacağımız, devrimci güveni artıracığımız günler yaklaşıyor.

Kazanacağımıza olan sarsılmaz inancımızla sizleri özlemle kucaklıyor, sevgi ve umut dolu yüreklerinizden öpüyorum.

12 Şubat 2001

Sevgili yoldaşlar,
Direnişimizin 116. günü ve biz hala ayaktayız. Hala büyük bir enerjiyle okuyabiliyor ve yazabiliyoruz. Bu gücü direnişimizin şimdiden devrim tarihinde yer alan büyüklüğünden alıyoruz. Yaktığımız direniş ateşi gün be gün daha da büyürken, düzen; devrimci inancın ürünü kararlılığı, ölümüne büyütülen devrim umudunu tüm baskı ve tehditlere rağmen kıramamış olmanın umutsuzluğunu yaşıyor. Bu umutsuzluğu yenilgiye dönüştürmeye, zaferi kazanmaya mahkumuz.

En başında "direnenler son sözü söyleyecek" demiştik. Bu boş bir inancın ifadesi bir kararlılık değildi. Tarih tanıktır, direnenlerin tarihin tekerleğini ileriye döndürdüğüne. Yaşamın gerçek anlamını bulması, güzelliğin, umudun türküsünün daha gur söylenmesi, geleceğe olan güvenin artması, başkaldırı ruhuyla ayağa kalkan Spartaküsler, Pir Sultan Abdallar, Şeyh Bedrettinler, Baba İshaklar, Denizler'le mümkün olabildi.

"Yarin yanağından gayrı" herşeyin paylaşıldığı, sınıfsız, sömürsüz bir dünya için yükseltilecek kızıl bayrak şimdi ellerimizde. Direnişimiz daha şimdiden teslimiyete, ihanete, tasfiyeciliğe vurduğu tokatla, düzenin çürümüş yüzünü bir kez daha tüm açıklığı ile ortaya sermesiyle, "direnilerek kazanılacağı bilincini" ve sınıf-kitle hareketinin ihtiyacı olan birlik, dayanışma, mücadele ihtiyacını, isteğini körüklemesiyle, devrim umudunu, devrim umudunun taşıyıcısı olan devrimci öncüye olan güveni büyütmesiyle tarihteki yerini almıştır. Ve and olsun ki, işçi sınıfı ve emekçilere zaferi hediye etmek boynumuzun borcudur.

Direnişimiz aynı zamanda ayırıştırıcı ve arındırıcı bir rol oynuyor. Sayıları karşı-devrimci sevindiremeyecek denli az da olsa, dizlerinin üzerinde yaşamaya karar verenler çıkıyor. Ölüm karşısında dizleri titreyip, düşüncelerinden soyunup "teslimiyete evet" diyen, yaşayan ölümler olmayı tercih eden bu zavallılara acıyoruz. Kimliğini kusan bu safraları da ata ata, arına arına zafere yürüyoruz. Onlar biliyorlar ki, içtikleri her tas çorba kanımız, yedikleri et etimizdir. Böyle bir utancı omuzlarında taşımak onlara yeter de artar bile. Direniş aynı zamanda, partinin kararlarını can pahasına uygulama, onun gerektirdiği feda ruhunu kuşanıp partinin bayrağını hep yükseklerde tutma sorumluluğunun yerine getirilip getirilmediğini ayırmada da bir turnusol işlevi görüyor. Ayırıştırıyor, arındırıyor...

Düzen kesintisiz uyguladığı terör ve sansür politikasıyla direnişimizi unutturmaya, yokmuş gibi davranmaya, suskunluk fesadının sağladığı olanaklarla boğmaya çalışıyor. Bunun hücre karşıtı mücadelenin dışarı ayağını oldukça zayıflattığının farkındayız. Onun da ötesinde, "devrimci tutsaklar yalnız kalsa da hücre saldırısını püskürtmeye kararlılar" yaklaşımında ifadesini bulan politik açıklık nedeniyle, herhangi bir şaşkınlık ve bilinç bulanıklığı içinde değiliz. Zira direnişin çok öncesinde, devletin stratejik saldırısı olan genelde yaşamın hücreleştirilmesi, özelde devrimci tutsakların hücrelere atılması politikasından kolay vazgeçemeyeceğini, neler yapabileceğini çok öncesinden partimiz ortaya koymuştu.

Suskunluk fesadının kırılmasının, hücre karşıtı mücadelenin dışarı ayağının yeniden güçlü bir biçimde kurulmasının, taleplerimizin geniş kitlelerin sahiplendiği, uğruna mücadele ettiği bir düzeyin yakalanmasının, patlamaya hazır bedenlerimizin yaratacağı sarsıcı etkiyle mümkün olacağını biliyoruz.

Ölüm Orucu Direnişi'yle dayanışmak için yeni bir ortak kampanya başlatıldı...

Avrupa'da meydanlar yeniden ısınıyor

Hapishanelerdeki devrimci tutsakların Ölüm Orucu Direnişi 130. günlere yaklaştı. Devrimimizin onuru olan devrimci tutsaklar daha büyük bir kararlılıkla ve kitlesel bir biçimde ölüme yürüyorlar. Ne DGM ve RTÜK'ün sansürü, ne aşagılık sermaye basını ve medyanın suskunluk fesadı, ve ne de faşist devletin yalan ve karalama kampanyası eşliğinde F tipi hücrelerde sürmekte olan işkence operasyonu, direnişin sarsıcı etkisini engelleyemiyor. Ölüm Orucu direnişi Türkiye'nin ve toplumun temel gündemlerinden biri olmaya devam ediyor. Amansız bir faşist terörle bir süredir engellenen protesto ve direnişe destek eylemleri yavaş yavaş yeniden uç vermeye başladı bile. Fırlı sıkıyönetim rejimine rağmen terör çemberi kırılacak ve direnişin sesi soluğu yeniden sokaklara yayılacaktır.

Avrupa'da Ölüm Orucu Direnişi'ni destek eylemleri 19 Aralık katliamının sonrasında belli bir durgunluk eğilimi içine girdi. Ölüm Orucu'nun beklentilerin ötesinde uzaması kitlelerde, hatta devrimci çevrelerde bile bir tür kanıksama durumu yarattı.

Kavrayışsızlığın da rol oynadığı bu tehlikeli gidişata müdahale etmek üzere, Kürt yurtsever hareketinin de içinde olduğu 13 ilerici ve devrimci parti ve örgütün yurtdışındaki güçleri olarak harekete geçtik.

Ölüm Orucu Direnişi'ni desteklemek, devrimci tutsak yoldaşlarımızla dayanışmayı yeniden yükseltmek, yeniden başlatılıp yaygınlaştırılan gözaltı kayıpları ve ordunun Güney Kürdistan'a müdahalesini protesto etmek, bu topyekün saldırılara yanıt olabilmek için, kitlesel açlık grevi dahil bir dizi eylem kararı aldık.

Bu çerçevede ilk iş olarak Avrupa Parlamentosu'nun bulunduğu Strasburg'da 19 Şubat tarihinde kitlesel bir açlık grevi başlattık. Açlık grevimiz halen 100 kişi ile sürdürülüyor.

Açlık grevimizi ve açlık grevi üzerinden ortaya koymak istediğimiz eylemlilikleri

duyurmak amacıyla 20 Şubat tarihinde Açlık Grevi Basın Bürosu olarak Doç. H. Gerger ve Kürt santçısı Beser Şahin'in de katıldığı bir basın toplantısı yaptık. Uluslararası basın ve TV'ler basın toplantımıza büyük bir ilgi gösterdiler. Açlık grevimize ilgi var ve giderek artıyor. Açlık grevimiz 3 Mart'a kadar sürecek.

Çalışma ve eylemlerin planlı ve organize biçimde hayata geçmesini teminat altına almak için kurduğumuz yürütme komitesi bir dizi etkinlikler gerçekleştirme kararı almış bulunuyor.

Her gün sabah ve akşam saatlerinde, üzerimizdeki grev önlükleriyle bildiri ve açıklamalarımızı dağıtmaya çıkacağız.

Sık sık direnişin seyri konusunda basını ve kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlayan açıklamalar yapacağız. Aynı anda çeşitli basın ve medya kuruluşlarını eylemlerimizi ve amaçlarını duyurmaları ve haber programları yapmaları için ziyaretler yapacağız.

Özgür Politika ve Medya TV eylemlerimizi sürekli duyuruyorlar. Daha özel programlarla bu katkısını arttırmasını isteyeceğiz.

23 Şubat Cuma akşamı, açlık grevi çadırında, hapishanelerdeki direniş, direnişin seyri, görev ve sorumluluklarımızın dile getirileceği ve tüm bileşenlerin katılacağı bir panel yapılacaktır.

24 Şubat Cumartesi günü, dayanışmacı devrimci sanatçı ve müzik gruplarının katılacağı bir şenlik yapacağız.

25 Şubat Pazar günü, Avrupa'da ilerici parlamenter, avukat, doktor vb. şahsiyetlerin katılacağı nispeten kitlesel bir yeni basın toplantısı yapmayı planladık. Önümüzdeki hafta içinde meşaleli bir yürüyüş yapmayı düşünüyoruz.

Eylemliliğimizi, sözkonusu tüm güçlerin katılacağı 3 Mart'taki bir büyük mitingle devam ettireceğiz.

Direnişin sesi soluğu olmak, tutsak yoldaşlarımıza tam sahip çıkmak ve faşist ablukayı kırmaları için her türlü destek ve dayanışmayı ortaya koyacağız.

TKİP Yurtdışı Örgütü

Politik baskılara karşı yükselttiğimiz mücadeleyi destekle!

İlerici insanlık;

Ülkemiz Türkiye ve Kürdistan'da aylardır gerici-faşist rejim kıyım makinası gibi çalışıyor. İşçiler, emekçiler, ilerici anti-faşistler, yurtseverler bu zulüm makinasından geçiriliyor. En küçük bir hak arama girişimi gerici beyaz terörle bastırılmak isteniyor. Dünyanın ilerici insanlık ailesinin en seçkin evlatları devrimci tutsaklar Nazi toplama kamplarının bir benzeri olan cezaevlerinde katliamdan geçiriliyor ve izolasyon merkezleri olan F-Tipi tecrit hücrelerinde faşist zor altında teslim alınmak isteniyorlar.

Ama nafiye, dünya gericiliğinin bir parçası olan Türk burjuvazisi ve faşist rejimi devrimcileri, bizi ve halklarımızı teslim alamıyor. 19 Aralık 2000'de 20 cezaevinde aynı anda saldırı başlatıldı, 30'a yakın devrimci katledildi. Yüzlercesi yaralandı ve sakat bırakıldı. Türk burjuvazisi ve medyası, bu faşist katliama "hayata döndürme" operasyonu dedi. Türk devletine demokrasi, insan hakları, bireysel özgürlükler konularında dersler veren ve kendi ülkelerinde bu hususların bolluğundan dem vuran Avrupa devletleri cezaevlerindeki katliam karşısında sustu. Yani katliamı onayladı. Ama ilerici halklar ve anti-faşist kurumlar, Türk devletinin katliamcılığını lanetledi.

Bize gelince, 19 Aralık'ta faşizmin vahşetine

bedenlerimizle barikatlar kurarak, yüksek tesirli bombalar, otomatik silahlar ve sinir gazlarına karşı zindanlarda günlerce direndik. Sokaklarda ve meydanlarda kalkanlı, robokoplu, coplu ve silahlı saldırılara karşı yürüdük. Bugün F Tipi zulüm hücrelerinde, 130 güne varan bir Ölüm Orucu devrimci saldırı eylemiyle direniyoruz. Avrupa'nın dört bir yanında aylardır değişik düzey ve biçimlerdeki protestolarla faşist Türk devleti'nin katliamcılığında hesap soruyoruz.

Şimdi de dünyanın en önemli politik merkezlerinden biri olan Strasburg'un bu meydanında Türkiye cezaevlerinde Açlık Grevi ve Ölüm Orucu direnişinde olan binlerce devrimcinin bu büyük ve haklı eylemiyle hem özdeşleşmek, hem bu haklı direnişi dünyanın ilerici insanlık ailesine anlatmak, Türk egemenlerinin politik rejimine saldırılarında geri adım attırarak cezaevlerinde ölümleri engellemek, Güney Kürdistan'daki işgale son verilmesini, gözaltında kaybetme saldırılarını durdurmak amacıyla 15 günlük bir açlık grevi direnişi başlatmış bulunuyoruz. Açlık grevimiz yüz kişiyle sürecek.

Avrupa'nın demokratik ilerici kamuoyu;

Bugün Türkiye'nin faşist toplama kamplarında, F Tipi hücrelerinde gerici politik baskılar ve onursuzlaştırma saldırılarıyla devrimci tutsaklar

şahsında genelde insan olma olgusuna saldırılmaktadır. Bizlere yapılan saldırı ve uygulanan katliamı sizin ülkelerinizin sermaye rejimleri desteklemektedir. O halde bizlere yapılan bu saldırılar aynı zamanda sizleredir de. Bu insana yabancılaşma ve politik zora karşı mücadelede bizimle dayanışmaya girmek, açlık grevi direniş ve protestomuzu desteklemek, sizlerin de çok somut ve güncel insanlık görevinizdir. Bu tarihsel sorumluluktan kaçınmayın. Hep birlikte insanlık onurunu koruma bayrağını yükseltelim. Öyle ki, tarih karşısında en küçük bir utanç duygusu taşımadan başımız dik geleceğe yürüyebilelim.

1-F Tipi cezaevleri kapatılsın!

2-Hücrelerdeki tecrit ve işkence politikasına son verilsin!

3-Tutsak temsilcileriyle görüşülsün!

4-Tutsakların demokratik ve insani tüm talepleri kabul edilsin!

F Tipine karşı yaşasın Ölüm Orucu Direnişimiz!

Kayıplar bulunacak, suçlulardan hesap sorulacak!

Faşist Türk ordusu Kürdistan defol!

Açlık Grevi Basın Bürosu

21.02.2001

Avrupa'daki Türkiyeli ve Kürdistanlı ilerici-devrimci güçlerin ortak açıklama ve çağırısı:

Bu kuşatma kırılacak, faşist abluka dağıtılacak!

***Ölüm Orucu Direnişi Devam Ediyor!
Gözaltında Kayıplar Sürüyor!
Güney Kürdistan İşgal Altında!***

Faşist Türk devleti, 19 Aralık günü 20 cezaevinde Cumhuriyet tarihinin en büyük katliamını yaptı. Cezaevleri yakıldı, yıkıldı, bombalandı. Devrimci tutsaklar en vahşi işkencelerden geçirilerek, diri diri yakılarak, kurşunlanarak otuza yakın tutsak katledildi, yüzlercesi yaralanarak ölüme terkedildi. Akıl almaz vahşet ve barbarlıkla devrimci tutsaklar teslim alınarak, Ölüm Orucu Direnişi kırılmak istendi. Fakat bu dehşet verici katliama, binbir türlü işkenceye ve insanlık dışı uygulamalara rağmen, direniş kırılmayarak devrimci irade ve bilinç teslim alınamamış, direniş daha da boyutlanarak gelişip güçlenmiştir.

Başta F tipi cezaevleri olmak üzere 1500 devrimci tutsak Açlık Grevi'ni sürdürürken yaklaşık 500 devrimci tutsak ise Ölüm Orucu'nu tavizsizce devam ettiriyorlar. Fakat faşist devlet büyük bir kinle direnişte olan devrimci tutsaklara saldırmaya devam ediyor. Ölüm yatağındaki binlerce tutsak her gün dayak ve işkenceden geçiriliyor. Çırılçıplak soyma, çıplak olarak soğukta bekletme, zorla istiklal marşı okutma, kadın ve erkek tutsaklara copla tecavüz etme gibi uygulamalar devam ediyor.

Burjuvazi içine girdiği kriz derinleştikçe, emperyalizmin de desteğini alarak, halkı işsizlik, yoksulluk ve sefalet girdabına çeken İMF politikalarını uygulayabilmek için, cezaevlerinden başlayarak dışarıda başta örgütlü devrimci güçler olmak üzere, işçi ve emekçi kitlelere, sendika ve sol partilere, insan hakları derneklerine, kitle örgütlerine, aydın ve sanatçılara, gençliğe, başta Kürt halkına olmak üzere azınlık milliyetlere karşı topyekün saldırıya geçmiştir. Sosyalist ve demokrat basın ve kültür-sanat kurumlarının bazıları kapatılmış, çalışanlarının birçoğu tutuklanmıştır. Tutsak yakınlarından yüzlercesi gözaltına alınmış, yaşlı analar örgüte yardım ve yataklık suçlamasıyla tutuklanmışlardır. Doktorlar, avukatlar, aydın ve sanatçılar, yazarlar üstünde koyu bir baskı uygulanarak barolar bile kapatılmak isteniyor.

Gözaltında kayıplar devam ediyor!

Kürt halkına yönelik barbar ve imhacı, kanlı ve haksız savaş yeniden tırmandırılmış, gözaltında kayıplar yeniden gündeme getirilmiştir. HADEP Silopi İlçe Başkanı Serdar TANIŞ ve İlçe Sekreteri Ebubekir DENİZ ve İstanbul'da DHKP-C taraftarı bir devrimci olan Yusuf KIRMIZIOĞLU kaybedilerek, ezilen, sömürülen emekçi halklarımızı sindirmek için gözdağı verilmek istenmiştir.

Türk Ordusu Güney Kürdistan'ı işgal etmiş, YNK güçleriyle birlikte gerillanın tamamen tasfiyesini hedefleyen savaş hazırlıklarını hızlandırmıştır.

Devrimciler, Demokratlar, Yurtseverler!

Faşist devlet, devrimci tutsakların şahsında topyekün bir saldırıya geçmiş bulunuyor. Bu saldırılar Türkiyeli, Kürdistanlı, Asuri-Süryani ve diğer azınlık milliyetlerden işçi ve emekçiyedir. Başta da onların

öncülerinedir. Onurlu yaşam isteyen gençliğe ve aydınadır. Ve ezilen, sömürülen, horlanan azınlık halklarımızdır. Bu topyekün saldırı ve imhanın çapı sanıldığından da büyüktür. Dolayısıyla buna denk düşen bir karşı koyuşu örgütlemek hepimizin tarihsel önemde zorunlu bir görevidir. İşçilerin, emekçilerin, halklarımızın umudu ve özlemini yoketmeyi amaçlayan bu saldırıya karşı, tutsakların hayranlık verici yiğitlikle sürdürülen direnişi ekseninde tüm ilerici, demokrat, anti-faşist ve yurtseverleri birleşmeye, güçlerini güçlerimize katmaya, ölüm orucu direnişi ve gözaltında kayıplar şahsında faşizmin topyekün saldırısına karşı topyekün direnişe çağırıyoruz.

Bizler aşağıdaki imzası olan parti ve örgütler olarak, 27 Ocak'ta Köln'de gerçekleştirdiğimiz tarihi kitlese yürüyüşümüzden hareketle, ortak talep ve hedefler etrafında güçlerimizi birleştirerek, yurtdışındaki işçi ve emekçilerin de desteğini alarak, topyekün saldırılara karşı topyekün direnişi

büyütmenin kararlılığı ve bilinci içindeyiz. Ölüm Orucu direnişini desteklemek, Güney Kürdistan'ın işgalini ve gözaltında kayıpları protesto etmek ve topyekün saldırılara yanıt olabilmek için, başta kitlese açlık grevi olmak üzere bir dizi eylem başlatma kararını almış bulunuyoruz. Tüm duyarlı çevreleri, kurum ve kuruluşları seslerini seslerimize, güçlerini güçlerimize katmaya, aktif destek sunmaya çağırıyoruz.

**F Tipine karşı, yaşasın ölüm orucu direnişimiz!
Kayıplar bulunacak, suçlulardan hesap sorulacak!**

**Faşist Türk ordusu Kürdistan'dan defol!
Topyekün saldırılara karşı topyekün direniş!**

**TKP(ML), TİKB, TKP/ML, DHKC, TKİP,
MLKP, PKK,
TKEP-L, TDEB, GHB, THKPC/MLSPB,
TKP/Kıvılcım, TDP**

Dünyadan kısa kısa...

Güney Koreli işçiler militan geleneklerine yeni halkalar ekliyor...

Güney Kore'nin iflas eşiğindeki 3. büyük otomotiv üreticisi Daewoo şirketi 1751 işçisini işten çıkardı. Bu tensikatın ABD'li otomotiv tekelci General Motors için Daewoo'yu daha cazip kılma amacına yönelik olduğu bildiriliyor. Güney Kore'de 1997 yılından beri görülen en büyük toplu işten çıkarma kararına karşı işyerinde örgütlü sendika grev kararı aldı. Sendika temsilcileri, işten çıkarma kararına karşı greve çıkacaklarını bildirdikten sonraki günlerde eylemlere başladı. Eylemin 4. gününde de polislerle çatışan işçiler, göğüs göğüse sopa ve demir çubuklarla dövüşerek, su sarak ve molotof kokteyl atarak saldırıyı püskürttüler. Çatışmalarda 70 işçi gözaltına alındı.

Kolombiya'da gerillalar cezaevi basarak 19 tutsağı kurtardılar...

Kolombiya'da FARC (Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri) gerillalarının düzenlediği bir operasyonla, 19 tutuklu cezaevinden kaçırıldı. Ülkenin güneyindeki Rivera kasabasında bulunan cezaevine 20 Şubat günü 50 gerilla tarafından baskın düzenlendi. Cezaevi duvarları dinamitlenerek kaçırılan tutuklulardan ikisi FARC üyesi.

Geçen yıl da FARC üyeleri başka bir cezaevine düzenledikleri saldırıda 92 mahkumu özgürlüğüne kavuşturmuştu.

“Bir an önce büyüün çocuklar.. Kavga sizi bekliyor! Umut sizi bekliyor!

Ekmek kavgası ve özgürlük tutkusu sizi bekliyor!”

Hoşgeldin Raşa!

Resul Ayaz

(Ölüm Orucu direnişçisi/TKİP davası tutsağı)

Hoşgeldin dünyamıza. Ne zamandır gözümüz yollardaydı. Daha doğmadan adın hazırды. Adın gibi soylu bir yaşamın olsun diye sana Raşa dedik. Bir direnişin ortasında doğdun Raşa, geleceğini haber aldığımızda senin bize yetişeceğini hiç mi hiç ummazdım. Yoksa biz mi inat edip sana yetiştik? Ne farkeder, sonunda bugün (benim için mutlu bir günde) buluştuk işte.

Annenle epey dolaştın buralarda, ziyaretime geldin. Belki biz konuşurken kulak misafiri oldun. “Ne diyor bu adamlar, niye alınları bantlı” diye şöyle bir bakıp ne olduğunu anlamaya yeltenmiş de olabilirsin. Hiçbir şey duymaman mümkün değil. Yarın büyüdüğünde bunları hatırlamayabilirsin. O zaman sevgili annen sana anlatır. Anlatır bir masal tadında bizim destanımızı. Belki yaşar ve görüşürsek ben de anlatırım. Görüşemeyiz diye ben yine de anlatıyorum. Gerisini sorup öğrenmek sana düşüyor.

Bir güz gecesi yola çıktık. Yolun yokuş, menzilin uzak olduğunu biliyorduk. Mataramızda su, çıkınımızda bir tutam tuz ve şeker vardı. Gözlerimizde sevinç, yüreğimizde ışığı getirecek olmanın yakıcı tutkusu. Koyulduk yola bir avuç insan. Birbirimize tutunduk, omuzlarımız yorgun başlara yastık oldu. Yol çetin, karanlık, amansızdı. Geceler ve gündüzler geçtik. Dağlardan, sulardan ve ovalardan geçtik. Gün oldu uçurumlar çıktı yolumuzun önüne. Sonunda karanlıkları yutan yere geldik. Yorgun ve bitkindik. Kollarımızda derman, gözlerimizde fer kalmamıştı. Yine de mutluyduk, ışığı yutan karanlığın evinden çalacaktık artık onu.

Fakat bilemezdik, bize kötü bir oyun oynadığımız. Gerçi hazırlıklıydık her türlü savaş hilesine. Elimizdeki feneri alınca bir an şaşırдық. Işıksız, yönsüz kaldık bir süre. Sonra toparlandık, içimizden 28’i birer birer tutuşturdu kendini yüreğimizde taşıdığımız ateşle. Görecektin Raşa, gökten kayan yıldızlar gibi bir bir indiler tepesine karanlıklar evinin. Her biri düşerken ah etmedi, inlemedi. Baktılar yalnızca şöyle son bir defa yeryüzüne ve bir kurşun gibi bıraktılar kendilerini. Geride naraları kaldı. Sandık ki, naraları da onlar gibi parlayıp söndü. Hayır sönmedi, kendi gözlerimle gördüm ben. Bu kez şaşırma sırası ondaydı, kanlı-kirli-karanlık tırnaklarıyla ışık toplarını tutmaya çalışsa da boşuna. Bir kez bütün çirkinliğiyle görmüştük onu. Herkes gördü. Ovada, dağda, ormanlarda yaşayan herkes. Gözleri ışıksızlıktan körelmiş herkes gördü ya, bu bizim için büyük bir başarıydı.

Ama henüz bitmedi. Işığı tutmuştuk, ellerimizle dokunmuştuk ona. Kapatıldığı kutudan kurtarmıştık, ama onu insanlara götürmemiz için bir o kadar da yol yürümemiz gerekiyordu. Üstelik yaralıydık, bitkindik tuz, su ve şekerden oluşan erzakımız nerdeyse bitmek üzereydi. Ben yine de sana (...) ışığa dokun (...) Bütün benliğimle (...) sanki içinden kuşlar geçiyormuşcasına ürperiyor, sanki büyük bir kaya gibi dağdan kopuyor, coşuyor insan. Sanki, rüzgar kanatlı bir atla uçuyor, uçuyorsun. Neyse, elimizde ışık düştük yeniden yola. Kayıplardan sonra bir de ihanetle karşılaştık. O da küçük bir karanlık kendi çapında. Arkadan hançerlenmiş gibi acı duyduk. Düştüler sonunda bir safra gibi maceramızdan. Adları karanlıkla aynı hizaya yazıldı.

Geçtiğimiz her yerde ışığımızdan bir parça dağıta dağıta ihtiyacı olanlara yürüdü. Geçtiğimiz yerler samanyolu gibi aydınlandıkça, daha bir şevkle koyulduk

işimize. Sonunda ulaşacağımız yerde bizi bekleyenler vardı. Sevdiğimiz insanlar, ekmek gibi, su gibi, hava gibi ışığa ihtiyacı olanlar... Oraya ulaşacağımızı biliyorduk. Sonunda ulaştık mı? Ben sonunu sana anlatmayayım. Çünkü göremedim. Onu sana görenler anlatacaktır. Ama orada büyük bir ateş etrafında halaya durmuş dostların türküleri kulağıma çalmıyor şimdiden.

Sevgili Raşa, nasıl bir dünyaya adım attığını biliyorsun değil mi? Gittikçe kirleniyor, insanlar gittikçe daha mutsuz. Üstelik 6 milyar insanın ezici bir çoğunluğu aç ve yoksul. Evsiz, ilaçsız, okulsuz, susuz ve dahası ışıksız yine. Yani özgürlük hala elde edilmeyi bekliyor o karanlık kafesin içinde. Biz gücümüz yettiğince uğraştık. Belki başaramadık henüz. Bu sizin suçunuz diyebilirsiniz. Bizi “niçin böyle bir dünya bıraktınız bana” diye suçlayabilirsiniz. Ama bu gerçeği değiştirmez. Önce bu gerçeği değiştirmek gerekiyor.

Diyeceksin ki hiç yaşamaya fırsat ve zaman olmayacak mı? Yaşamın kendisi bu zaten. Aşk da onun içinde, dostluk da, bazı bazı serserice takılmak da. Ekmek bu kavganın içinde, su bunun içinde. Bir nefeslik temiz hava da, bir avuç yeşil orman da, bir tutam gök mavisi de. Eğer özgürlük kazanılmazsa, bunların hepsi bizlerden alınacak, kirlenilecek, yozlaştırılıp çürütülecek. Bekleyip bunu görmek gerekmiyor. Sana şöyle söyleyeyim; eskiden yaşadığım yerler daha güzel, daha temiz, insanlar daha bir insan gibiydiler. Az da olsa onur ve gurur, birbirlerine karşı sorumluluk taşıyorlardı. Şimdi giderek bunları göremez oldum. Sana da önceleri öyle gelecek. Sonra büyüdükçe göreceksin ki, dünyamız, yaşamımız parça parça, adım adım, an be an gittikçe çekilmez bir şeye dönüşüyor.

Sevgili Raşa, senin büyüdüğün topraklar benden çok uzakta. Bir gün o topraklara niçin gittiğini de öğrenirsin. Senin asıl yurdun bugün hala cennet kadar güzel olan bu topraklardır. Ben şu an bu topraklardaki bir zindandan yazıyorum bunları sana. Gerçi bütün dünya yurdumuzdur bizim, bütün emekçi-namussu insanlar kardeşimiz. Ama ben adını bu topraklardan aldığımız söylemek istiyorum. Bu toprakların en doğusundaki geleneklerden ve değerlerden. Bir gün bunları inceleme olanağı bulacaksın. O zaman insanlarımızın acıları, yoksullukları ve yarattıkları güzel değerlerle karşılaşacaksınız. Belki şaşıracaksınız, nasıl olur diye. Çünkü böyle, en güzel değerler hep bir acının, sıkıntının, yoksulluğun ürünü olmuş, onunla beraber boyvermiş. Buna yaşamın diyalektiği deniyor. Sen istersen yaşamın cilvesi de. Biri olmadan diğeri olmamış hiç. Karanlıkla aydınlık gibi. Yaşamla ölüm gibi.

Ve sen şimdi soracaksın, “yahu dayı, bunları bana niye anlatıp kafamı karıştırıyorsun” diye. Şunun için sevgili Raşa; birincisi nedense ismini takmış olmamdan dolayı şöyle düşünüyorum. Ben ölürsem sende yaşayacağım. Dolayısıyla sana -yani ikinci kendime- bazı şeyleri anlatıp hazırlamam gerek seni. Hani ikimiz aynı kişiyiz ya artık. Ondan. İkincisi; yukarıda anlattığım yaşamın cilvesinin senin hayatındaki karşılığına ilişkin küçük bir sır vermek için.

Bir gün büyüyeceksin sevgili Raşa. Yavaş yavaş benliğin, kişiliğin oluşacak. Tıpkı bedeninin gibi, ruhun da şekillenecek. Önce ürkeceksin bundan. Zira o ana kadar, kendini annenin, babanın belki evinizdeki kedinin, oyun arkadaşının bir parçası gibi görmüş, öyle alışmışsın. Ruhunu farkettiğinde müthiş bir yalnızlık duyacaksın önce. Ruhun dokunacak başka bir ruh,

bütünleşeceği bir başka insan ruhu arayacak. Tıpkı şu anda acıktığında ağzının anne sütüne yönelmesi gibi, hep böyle bir arayışı olacak ruhunun. İşte bu aşktır Raşa. Sakın ürkmeyesin, yadırgamayasın. Üstelik kendini şanslı görmelisin. Çünkü herkes aşkı aramaz, çünkü herkeste ruh denen şey yoktur. Ya da varsa bile aşka-hayata bir buğday tanesi kadar bile değer vermeyecek ölçüde sakatlanmıştır.

Ruhun aşkı arayacak Raşa ama bu asla bir insanda, tek bir insanda karşılık bulamayacak. Böyle düşünürsen aldanırsın. Annen güzel ve sağlıklı bir çocuk olduğunu söylüyor, şanslısın. Güzel ve sağlıklı bir kadın ve o kadının ruhuyla ısınacaksın. Ama dediğim gibi bu henüz aşk değil. İkiniz de yeterli olmadığınızı anlattığımızda başlayacak asıl macera. Ruhunu ellerine alıp biçimleme isteği duyacaksınız. Özgürlük olmadan asla ona ve aşka biçimini veremezsiniz. Çünkü özgürlük aşka biçim veren çekicidir. Hayatsa örsüdür onun. Çekiç darbelerinin altında acı çekecek ruhun. Örsün sert yatağında bir türlü rahat edemeyecek önceleri. Zamanla alışırın, alışacaksınız acıya. Ama tek başına alışmak yetmeyecek. Daha fazla bir şey gerekecek bu aşamada. Ruhuna şekil vermek denen şeyin, yalnızca kendinle, biricik sevdiğinle sınırlı olmadığını göreceksin. O zaman, tıpkı ruhun gibi koca bir dünyayı özgürlük çekicinin altına alman gerekecek. Ona biçim vermekse hiç de ruhun kadar kolay değil. Üstelik bu uğraşta başarı, mutlak zafer denen bir tatminkar noktaya ulaşamayabilir, ya da bunu göremeyebilirsiniz.

İşte Raşa, seni macerandan önce haberdar edeyim istedim. İlk bir Roza bulman gerekecek tabii kendine. Adı kadın olan herhangi bir karşı cins (komşu cins demek lazım aslında) Roza değildir, sakın unutma. Ruhunu arayan elleri özgürlük çekicisiyle bulmuş, dünyayla cebelleşmiş bir insandır o da. Onu nasıl mı bulacaksınız? Valla ben bilemem o kadarını kendin halledeceksin. Peki yine sana küçük bir sır vereyim: Onu herhangi bir meydanda, okulda, işyerinde ya da sokakta mutlaka ama mutlaka bir şeye itiraz eden, kafa tutan, olmadık sorular soran, küçük mutluluğuna sırt çevirip dünyanın bu haline mutsuzluk duymaktan korkmayan bir kişilik ve kimliğe yakın biri olarak bulacaksınız belki. Belki, sessiz sessiz yürürken bir yolda, insanların günlük telaşına anlam vermezken. Belki düşünde bir kurşunla çarpışırken bir savaşta, mevzisini savunurken. Belki... artık bilemiyorum.

Sevgili Raşa, sana tekrar hoşgeldin diyorum. Mektubumun sonuna yaklaşıyorum. Belki yarın zaman bulursam bir şeyler eklerim. Eklemeyi isterdim. Ama biliyorsun, çabuk yoruluyoruz artık. Gerçi seninle söyleşmek bir zevkti. Kimbilir, konuşursak ne büyük keyif alırdık. Olur, o da olur. Seni de karşıladık ya, zaferi artık daha kolay karşılarız. Şimdilik hoşçakal diyorum. Ve bir an önce büyümeni-büyümenizi bekliyorum. Dünyanın güzel ve namussu, yiğit ve cesur çocuklara ihtiyacı var. (Zeki olacağımı bildiğim için onu kasıtlı olarak eklemedim.) Bir an önce büyüün çocuklar.. Kavga sizi bekliyor! Umut sizi bekliyor! Ekmek kavgası ve özgürlük tutkusu sizi bekliyor! Hiçbir şeyin daha fazla kirlenmeye tahammülü kalmadı.

Seni ve bütün yeğenlerimi hasretle öpüyor, kucaklıyorum. Hoşçakal Raşa.

**Dayın Resul
Şubat ‘01**

Bizim şahsımızda teslim alınmak istenen insanlık onurudur;

Onurumuzu çiğnetmeyeceğiz diyoruz ve yolumuzu yürüyoruz!..

Resul Ayaz

(TKİP tutsağı/Ölüm Orucu direnişçisi)

Canım Kardeşim Ş...

Mektubun (16 Ocak tarihli) geçtiğimiz Cuma geçti elime. Mektubun içindeki iki fotoğraf ile Munzur'un şaheserini aldım. Bizleri merak ettiğinizi biliyoruz. N.'den ve gazetelerden öğreniyorsunuzdur. Operasyondan kalma yaralarımız kapandı. Yani ondan kaynaklı bir problem kalmadı. Tabi artık 114. gündeyiz ve finale yaklaşıyoruz. Yine de moral olarak ilk başladığımız heyecan ve coşkuyu taşıyoruz.

Hala ayakta ve direnişimiz sürüyor. Sonbaharda çıktığımız bu uzun maratona bahara eriştiyeceğiz. Daha şimdiden kararlılığımızla, ödediğimiz ve ödeyeceğimiz bedeller, insanlık onurunun, insanca yaşanılır bir hayatın bedelidir ve boşa gitmeyecektir. Baksana, savaş tellallarının, kan emici emperyalist-kapitalist sömürücülerin rahatı şimdiden kaçtı. Daha 10 yıl geçmeden kendi yarattıkları yıkım ve talan tablosundan ürktüklerini dile getiriyorlar. Tedbir, tedbir diye bağırıp duruyorlar. Sözümona, vaadlerle, süslü hayallerle yola çıkmışlardı bir kaç yıl önce. Ve şimdi yalnızca insanlığa acı ve sefalet veriyorlar. Tedbir dedikleri de, ezilen milyonların feryadını ve isyanını bastırmak oluyor. Hakkını arayanı susturmak oluyor.

Bu topraklarda tabii ki bedeller daha ağır oluyor. Zira, işbirlikçi hainlerin de tepesinde daha irileri var. Bu talanı kan dökmekten daha fazla sürdüremeyeceklerini biliyorlar. Bu topraklara bağımsız ve onurlu bir yaşam uğruna, emekçilere özgürlüğü kazandırmak uğruna dökülen kanlar, bizim kanımız, asla boşa akmayacak. Tarih önünde haklı ve doğru olanın, üretici ve mazlum olanın zaferi kaçınılmazdır ve uzak değildir.

Bu bilinçle direniyoruz. Bizim şahsımızda teslim alınmak istenen insanlık onurudur, onurumuzu çiğnetmeyeceğiz diyoruz ve yolumuzu yürüyoruz.

Canım kardeşim, seni görmüş olmaktan dolayı mutlu oldum. Ama dönmen gerekiyordu. Canını sıkma. F.'i ve çocukları göremediğim için üzgünüm. O kadar masrafa ve cefaya değseydi keşke. Bir başka sefere diyorum. Bir başka sefere daha iyi koşullarda görüşmek için kazanmalıyız ve kazanacağız da. Belki göremeyebiliriz, ama buna sonuna kadar inanıyorum.

Ben şu an 3 kişilik hücrede kalıyorum. Haydar ve Hayri'yle beraber. Haydar'ı tanırsın... Kapımız sürekli kapalı. Tecrit koşulları sürüyor. Hala kantinden karşılıyoruz ihtiyaçlarımızı (sigara, kağıt, temizlik malzemesi vb.) ki O'da 10 günde bir geliyor. En temel ihtiyacımız ise su. Buranın musluk suyunu içemiyoruz, ishal yapıyor. En son haftalar sonra yetecek kadar alabildik. B1, (...) hafta aldıktan sonra bırakmış bulunuyoruz. Süreci hızlandırmak için!.. Bunun dışında tek yenilik, günlük gazete alıyoruz (o da hepsini almıyorlar). Mektuplarımız hala geç gidiyor-geliyor. Yani anlayacağım, direnişi zayıflatmaya dönük şeyler. Ama kâr etmiyor...

Günümüz gazete okumakla geçiyor. Çoğunlukla yataktayız. Günde 15-20 dakika havalandırmada volta atıyoruz. Bir de arada bir kağıttan yaptığımız satrancı oynuyorduk. Şimdi onu da bıraktık.

(...)

Yurt dışında gelişen tepkileri basın vermiyor. Ancak ziyaretlerden öğreniyoruz. Dışarıdaki sessizliği bozacak günler yaklaşıyor. Fakat bunu geciktirmek için yeni müdahaleler yapılıyor. (Zorla serum verme vb.) Ama bunun da bir sınırı var. İşte şimdi oraya vardık...

(...)

Canım kardeşlerim, yeğenlerim, yengelerim ve tüm dost ve akrabalarım, belki bu son mektup olur -gerçi erken düşmeye hiç niyetim yok ama azraili de çok koşturduk peşimizden- belki görüşmeyiz. Biliniz ki bu size acı ve keder değil, sevinç ve gurur vermelidir. Onurla taşıyacağımız bir anı, sahipleneceğiniz bir ölüm ve savunulması gereken bir hayat yaşadık, bir mücadelede düşeceğiz biz.

O zaman yeniden buluşmuş oluruz.

Hepinizi kucaklıyor ve öpüyorum.

Kardeşiniz Resul

(Mektuptan çıkardığımız bölümler, özel/ailevi konulara ilişkin pasajlardır/Kızıl Bayrak)

Bilinç, azim ve irade olduktan sonra, kazanım kaçınılmazdır!..

Şaduman Mutlu

(TKİP tutsağı/Ölüm Orucu direnişçisi)

Sevgili yoldaş,

Sana bir süredir yazmak istiyordum, bunu ancak şimdi yapabiliyorum. Doğal olarak istesen de hemen yapamayabiliyorsun. Direnişin yan sonuçları diyelim...

Görkemli direnişimiz, ayları, mevsimleri devirerek sürüyor. Kararlılığımız ve coşkumuz ise her geçen gün perçinlenmekte. Kaçınılmaz zafere inancımız da öyle. Bedel ödeyeceğimizi biliyoruz. Ama bu bedellerin hiç de boşa olmayacağını bilmek, devrim harcına etinle, kanınla da güç katmak, ayrı bir gönül rahatlığı veriyor bizlere.

Sana mektubumu maraton koşusunun 120. gününde yazıyorum. Bu direniş bir yönüyle de turnusol kağıdı işlevi gördü. Bazılarını yüceltirken, bazılarının alnına utanç damgasını vurdu. Türkiye'de en temel demokratik haklar için dahi nasıl bir duruşa sahip olmak gerektiğinin göstergesi oldu. Reformist kesimin (bazı kişisel ve yerel tutumları dışta bırakırsak) aldığı tutum, demokratik ve insani hakları dahi nereye kadar savunabileceğini de göstermiş oldu.

Bu ülke herşeyden önce çelişkilerin de en keskin olduğu ve her geçen gün de keskinleşeceği bir ülkedir. Dolayısıyla, bazı bedelleri göze almadan hak alınmayacağı gibi politika da yapılamaz, yapılamıyor. Politik arenada ciddiyete ve inandırıcılığa sahip olabilmenin bazı temel gerekleri ve asgari koşulları var. Bugün için salt söylemler üzerinden belli kesimleri etkin altına alsan dahi, mücadele kızıştığında ona uygun bir hatta, duruşa ve politikaya sahip değilsen eğer, yaşam şansın da kalmaz, maddi dayanaktan yoksun bu etkinliği hızla yitirirsin. Onun içindir ki, reformizmin damarlarını güçlü, etkisi uzun süreli sananlar fazlasıyla yanılıyorlar. Tam tersine, asıl güçlü damarlara biz sahibiz ve bizim geleceği kucaklayacak bir çözümümüz var. Ve bu mutlaka zaman içinde daha belirgin biçimde ortaya çıkacaktır.

Bizim yüzümüz her zaman için işçi ve emekçilere dönük olmak durumundadır. Çünkü işçi ve emekçiler, devrimci bir akım, bir sınıf partisi olarak bizim varlık nedenimizdir. Kaldı ki onca pervasız saldırıya muhatap olan kesim aynı zamanda onlar olduğuna göre, onlardaki rahatsızlığı, öfkeyi doğru bir kanala akıtmak, bunu örgütlemek ve bundan hiçbir zaman yılmamak gerekir. Çünkü biz biliriz ki, verdiğimiz zorlu mücadele birçok özellik ve nitelik istediği gibi sabır da gerektirir. Kısa vade üzerinden değil, ama daha soluklu bakabildiğimizde, yanısıra da günün gereklerini yerine getirdiğimizde, çalışmalarımızın meyvesini er geç ve mutlaka alırız. İnanmak gerekir ki, bu çalışmalarda harcanan hiçbir emek boşa gitmez. Birileri mutlaka bunun karşılığını alır. Belki ortaya geç çıkarabilir, ama sonuçta mutlaka alır.

Emperyalizme kölelik halkasının zincirleri sürekli sıkılıyor. Öyle ki uygulamalar ve ekonominin aldığı hal ve gidışat, düzen cephesinin kimi kesimlerinde dahi hoşnutsuzluk ya da sıkıntı yaratıyor. Tabi ki onlar emekçilere daha fazla ödettirmek peşindedir. Fakat bu hız kazandırılan uygulamaların sonuçları içlerinden bazılarını sıkıntıya sokmakta, diğer bazılarını ise kaygılandırmaktadır.

Ve artık gündemde giderek daha çok baskı ve terör uygulamaları ön plana çıkıyor. Çünkü hala korkulara oynuyorlar ve emekçiler cephesinde birlikte davranmanın önüne geçmek istiyorlar. Zaten işin özünde ve bize uygulananların arkasında tam da bu mantık var. Ama hep söyledığımız gibi, asıl hesapları kitleler, işçi ve emekçiler üzerinedir.

Bizler devrimciler olarak gereken yanıtı verdik. Vermeye de devam ediyoruz. Biz şu anda işiğe doğru yürüyoruz. Şarkının sözleri gibi: "Yollar ölmeye değer ışık varsa sonunda"

Sevgili yoldaş, insan hiçbir zaman umudunu yitirmemelidir. Bizim en büyük düşmanımız umutsuzluktur. En karanlık dönemlerde dahi umutlu olmayı bilmek gerekir. Bazı insanlar kolayca umutlarını yitirebilir. Ya da kitleler umutsuzluğa kapılabilirler. Çünkü onların kapılmalarının aynı zamanda doğal bir mantığı da var. Çünkü henüz kendi güçlerinin bilincinde değiller. Oysa ideolojik donanım, ki devrimcilerde bu var, tek başına bir umut kaynağıdır. Umudun kendisidir aynı zamanda. Dolayısıyla bizlerin umutsuzluğa düşmesi için hiçbir neden olamaz. Bilinç, azim ve irade olduktan sonra, kazanım kaçınılmazdır.

Mektubumu bitirirken, seni ve tüm dostlarımı ve yoldaşlarımı direnişimizin sıcaklığı ile kucaklarım.

Devrimci selamlarımla...

Şaduman Mutlu

19 Şubat 2001

Basında Nâzım Hikmet tartışması

Nâzım'ı kurtarın...

BENCE Nâzım Hikmet bu adamların eline düşmemeli...

Büyük şair, bu adamların **kara ellerine, münasebetsiz ağızlarına, tükenmiş vicdanlarına** kalmamalı...

Toplum zaten **Nâzım Hikmet**'i kendi şairi, kendi parçası, kendi soyundan-sopundan, kendi içinde görüyorsa görüyor...

Eğer o akılsız-şom ağızlı adamın **izni** ile **Nâzım Hikmet** Türkiye'ye dönecekse...

Dönmesin...

*

Tarikat şeyhinin **İstanbul'un en özel yerine gömülmesi için** iki saatte toplanan imzalar, **Nâzım Hikmet** gibi bir evrensel şair için bir türlü toplanamadı...

Birisi **tarikât şeyhi**...

Çağdaşlığa ve aydınlığa direnişin simgesi...

Türkiye Batı'ya açılmak isterken, yaratılan kara tablolarla, ülkenin önüne set çeken anlayışın sembolü...

Öbürü şiirlerini tüm dünyanın okuduğu, **Alaska'dan Malezya'ya** kadar tüm toplulukların tanıdığı, harflerle yarattığı sevgi-barış dünyasına Batılıların gıpta ettikleri bir büyük şair...

Birincisini en bulunmaz yere gömmek için telaşlanan-koşuşturan-yırtınanlar, ne yazık ki sıra **Nâzım'a** gelince, olmadık hakaretleri sıralamaya başlıyorlar...

Nâzım'ı Türkiye'ye getirme ya da vatandaşlığını iade etme onurunu bunlara vermeyin...

Bırakın kalsın...

*

Yine; kentlerin tepeleri **anıt mezarlarla** doldu...

Milliyetçi-maneviyatçı **Büyük Türk**

Büyüklerinin mezarları ile...

Gazetelerde ise her gün onların arkalarında bıraktıkları yıkıntıyı, çetelerini, esrarengiz servetlerini, şaşırtıcı-garip ilişkilerini okuyorsunuz...

Onlara tepelerde yer var...

Ama **Nâzım'a** bir ağaç gölgesi yok...

Olmasın da...

Bu adamların gönlü ile **Nâzım'a iade-i itibar** verilecekse verilmesin, kalsın...

Ne bir zırnık onur...

Ne bir ağaç gölgesi...

Toplumun vefası gibi o yüce duyguda, o tarihi belgede, o sevgi ve barış isteyen girişimde, bu adamların imzası olmasın...

Bence Nâzım'ı bunların elinden kurtarın...

Kalsın...

(*Bekir Coşkun, Hürriyet/15 Şubat 2001*)

***

“Nâzım'ı bu hükümetin elinden kurtarın!”

Başlık, Cumhuriyet okuru bir edebiyat öğretmenin tepkisi...

Meclis koridorlarında, kamera önlerinde yapılan tartışmalara bakılırsa, haksız sayılmaz.

13 Şubat günü bu köşede konuyu işlerken, Nâzım Hikmet'in yurttaşlıktan çıkarılmasına neden olan 15 Ağustos 1951 tarihli Bakanlar Kurulu kararının

kaldırılmasıyla, Nâzım'a itibar iadesinin söz konusu olamayacağını vurgulamış, devam etmiştik: Bir itibar iadesi söz konusu ise bu, siyasiler açısından geçerlidir. Ülkeyi yöneten siyasilerin 50 yıl önceki ayıbı ortadan kalkmış olur... (...)

UNESCO, 100. doğum yılı nedeniyle 2002'yi Nâzım Yılı ilan etmeye hazırlanıyor. Bir başka deyişle dünya Nâzım Hikmet'in şairliğini kabul etmiş, UNESCO onu dünyaya mal ediyor, biz içerde hâlâ şair miydi değil miydi tartışması yapıyoruz. (...)

(*Mustafa Balbay, Cumhuriyet, 17 Şubat 2001*)

***

Nâzım'ı Rahat Bırakın...

İkisi de berber dükkânlarında geçen iki olayla başlayayım... İlki, öykü kıvamında. Taksim'de, iki hafta kadar önce, ilk kez gittiğim bir berberdeyim. Saçlarımı azıcık kısalttırmak için çok az vaktim var. Kalfalardan biri bu işle uğraşırken kulağım bir telefon konuşmasına takılıyor. Daha yaşlıca biri, belli ki dükkân sahibi, müşterisini göndermiş, şimdi telefonla konuşuyor. Önce tam anlayamıyorum, daha doğrusu işittiklerime olasılık vermiyorum...

Söylenenlerde "Nâzım Hikmet" adı ve "Dörtmala gelip Uzak Asya'dan" dizesiyle başlayan şiirinin dizeleri geçiyor... Merakla kulak kabarttığımda, yanılmadığımı anlıyorum. Usta, Nâzım'ın bu şiirini bir gazeteden, telefonla konuştuğu kişiye okuyor...

Arada bir hayranlık duygularını ekleyerek... İşyle meşgul kalfaya, "Ustan Nâzım Hikmet'in şiirini çok seviyor galiba.." diyorum... Aldığım yanıt, sürmekte olan telefon konuşmasından daha şaşırtıcı: "Nâzım sevilmez mi abi!" Koltuğa otururken aceleden yüzüne doğru dürüst bakmadığım delikanlıya doğru kaldırıyorum başımı.. Şaşkınlığım bir kat daha artıyor: On sekiz-yirmi yaşlarındaki Nâzım Hikmet'in bir kopyası duruyor karşımda... Zihnimin bir oyunu değilse eğer, daha sonra Karadenizli olduğunu öğreneceğim bu iri kıyım delikanlıyla o

yaşların Nâzım Hikmet'i arasındaki benzerlik gerçekten şaşkınlık verici... O ise şaşkınlığımı daha da arttırarak sürdürüyor sözlerini... Bir yandan işiyle uğraşırken bir yandan da "sen elâ gözlerinde yeşil harelere" dizesinin geçtiği şiirdeki renkler, benzetmeler üstüne döküyor... Belki inanmayanlar, abarttığımı düşünenler olabilecektir; ama inanın aynen, tıpatıp böyle oldu... Dükkândan ayrılırken ustayla konuştuğum iki satırda, onun da bu genç kalfa gibi, sıradan, saf, kendi halinde bir halk insanı olduğunu gördüm... (...)

Doğrusunu isterseniz, Nâzım Hikmet'e yönelik saldırılar yanıtlanmaya bile değmez. Bu yazının son cümleleri belki şunlar olabilir: Nâzım Hikmet'i rahat bırakın. Sizler, onun hepimizden bin kat fazla sahip olduğu yurttaşlık hakkını ona geri vermek şurda dursun, bugünkü cehalet ve karanlığımızdan kurtulup onunla yurttaşlığa layık olmaya çalışın.

(*Ataol Behramoğlu, Cumhuriyet/17 Şubat 2001*)

***

Nâzım ve “vatan kahramanları”

'Nâzım vatan haini' imiş! 'Kuvayı Milliye' yazarı Nâzım, 'Memleketimden İnsan Manzaraları' yazarı Nâzım, vatan haini imiş! (...)

Peki kimdir vatan kahramanları? Vatan denince Üsküdar'dan daha doğuyu düşünemeyenler mi? Şapka giymemek için Mısır'a gidenler mi? Milyonlarca dolarlık banka hesaplarını yurtdışındaki bankalarda gizleyenler mi?

Kimdir?

En küçük bir sorun olunca soluğu Amerika'da, Almanya'da, Avustralya'da, İsviçre'de, Paris'te alanlar mı vatan kahramanıdır?

Yoksa derin devletin bağrında kurşun sıkan, adam boğazlayan, haraç yiyen, adam kaçıran, başı sıkışınca ortadan yok olanlar mı?

Banka soyanlar mı vatan kahramanıdır? Şirket dolandırıcılar mı? Devletin başına geçince tüm yakınlarını zengin eden, 'Devletin malı deniz, yemeyen domuz,' diyenler mi?

Yalanla dolanla vatandaşın oyunu toplayan, sonra verdiği sözün tersini yapanlar mı vatan kahramanıdır?

Nâzım bunlardan hiçbirini yapmadığı için mi vatan haini oldu?

Bakın, Nâzım bunlara ne diyor:

" ... Evet, vatan hainiyim, siz vatanperversiniz, siz yurtseversiniz, ben vatan hainiyim./Vatan çiftliklerinizse,/Kasalarınız ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,/vatan, şose boylarında gebermekse açlıktan,/vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvrılmaksa yazın,/fabrikalarda al kanımızı içmekse vatan,/vatan tırnaklarıysa ağalarınızın,/vatan, mızraklı ilmihalse, vatan, polis copuysa,/ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan,/vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa,/vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan,/ben vatan hainiyim./Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla:/Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."

Ekleyecek bir söz var mı? Bu durumda Nâzım elbette vatan hainidir.

(*Türker Alkan, Radikal/17 Şubat 2001*)

***

Nâzım Hikmet Türkiye'dir!

Başlığın, Sartre'ın tutuklanmasını isteyenlere, de Gaulle'un 'Sartre Fransa'dır' lafından mülhem olduğu malum. Nâzım, kuşkusuz Türkiye'dir ama herhalde MHP'nin Türkiye'si değil!

Nâzım Hikmet'in vatandaşlık hakkının iadesi konusundaki tartışma sürüyor. Böyle bir kararın alınmasına direnen bir MHP kesimi var. 'Kendi inançlarını savunmalarına diyecek bir şeyimiz yok' diyemeyiz. Çünkü, hem görüşlerini yanlış, yanıltıcı, demagojik, popülist iddialara dayıyorlar, hem de bu kararın çıkması Nâzım'ın ötesinde Türkiye'nin kendi kendisiyle hesaplaşmasının zorunlu bir sonucudur.

(...)

Yeryüzünde demokrasi oldukça Dreyfus davaları kazanılacak, itibarlar, haklar iade edilecektir. Hep söylendiği gibi, Nâzım Hikmet'in buna ihtiyacı yok. Onun vatandaşlığının iadesinden kaynaklanacak itibaraysa Türkiye'nin delicesine ihtiyacı var.

Nâzım'ın vatandaşlığı, o Nâzım olduğu için değil, sadece sivilleşme ve demokrasi bağlamında ortaya koyulmuş 'nötr', hukuksal bir taleptir ve iade edilecektir.

(*Radikal/19 Şubat 2001*)

Nâzım Hikmet'in saygınlığını inkâr edenler küçülür

Kültür Bakanı İstemihan Talay: "Nâzım Hikmet'in bütün dünyada saygın bir yeri var, bunu kimse inkâr edemez. İnkâr etmek, inkâr edenleri küçültür. Çünkü o büyüklüğün küçültülmesi, bu aşamadan sonra mümkün değil. Bu gerçeklere ve Orta Asya Türk cumhuriyetlerinde Nâzım Hikmet'in nasıl algılandığı, ilgi gördüğü konusundaki gerçeklere ters düşecek bir tutum içinde olmak, bence çağdışı olmaktadır."

(Cumhuriyet/18 Şubat 2001)

***

Nâzım'ın yurttaşlığa gereksinimi yoktur!..

Nâzım Hikmet, dünyanın tanıdığı bir şair. Büyük bir sanatçı. Türk dilinin önde gelen şairlerinden. Aziz Nesin'in deyişi ile, Türkçenin en büyük ustası. Dünyanın büyük kültür ve sanat ansiklopedilerinde, Nâzım Hikmet Türk şairi olarak anılmaktadır. Kitapları, 60 dile çevrilen tek Türk şairidir. Dünya Barış Ödülü'nü alan ilk Türk sanatçısıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, Nâzım'ı Türk yurttaşı olarak kabul edip etmemesi, bu değerlendirmeleri hiçbir biçimde etkilememektedir.

Nitekim Azerbaycan Kültür Bakanı, Nâzım Hikmet'in Türk yurttaşlığı tartışmalarının yoğunlaştığı bir sırada (17 Şubat 2001 Cuma günü) televizyon kameraları karşısında, net bir açıklamada bulundu: "Siz Nâzım Hikmet'in yurttaşlığını kabul etmeseniz de, o bizim şairimiz, Türk dilinin, Türkçenin en büyük şairidir."

(...)

Evet Nâzım Hikmet'in Türk yurttaşlığına gereksinimi yoktur. O, Türkiye'nin sınırlarını aşmış, Türk kültürünü dünyanın diğer coğrafyalarına taşımış, evrensellemiş bir sanatçıdır..

(...) Devletin, Nâzım'a koyduğu ağır yasak, bugün artık geçersiz. Nâzım'ın tüm kitapları yayımlanıyor, şiirleri radyo ve televizyon kanallarında okunuyor. Devlet Tiyatroları ve birçok özel tiyatro oyunlarını sahneliyor, resimleri sergileniyor, şiirleri şarkılaştırılıyor ve besteleniyor. (...)

Evet bu sorun, Nâzım Hikmet'in değil, Türkiye'nin sorunudur ve çözülmesi gerekmektedir.

(Atilla Coşkun, Cumhuriyet/ 20 Şubat 2001)

***

Kimdir Nazım'ı zindanlarda çürüten?

Nazım Hikmet'e iade-i itibar yapılsın mı, yapılmıyorsa mı; mezarı Türkiye'ye getirilsin mi, getirilmesin mi?

Son yılların en gereksiz, belki de en komik tartışması. Birincisi, Nazım Hikmet Türkçe yazar bir şairdir; iade-i itibar yapılması ne değerine bir şey katar, ne de bir şey eksiltir.

İkincisi, Nazım'a "itibar" arayanlar ne ölçüde samimidirler ve İsmet Özel'in söylediği gibi, bu "arayış" onun sanatına dair bir zaruretten mi kaynaklanmaktadır?

Peki, ne yapmıştı Nazım?

Niçin Rusya'ya kaçmıştı?

"Hapishaneden çıktığında" diyor Necati Doğru, "Orduyu isyana teşvik etmekten yargılamaya kalktılar. O da Rusya'ya kaçtı. Ve 'vatan haini' ilan edip Menderes hükümetinin Bakanlar Kurulu kararıyla vatandaşlıktan attılar. Aleyhinde büyük propagandalar başlatıldı."

Kimdir aleyhinde propaganda başlatanlar?

Bunu söylemeye dilleri varmıyor, biz hatırlatalım sevabına:

Yunus Nadi'ler, Erol Simavi'ler, Ali Naci Karacan'lar ve onların "tahsisli" kalemleri. On yıl sonra Yassıada cinayetini alkışlayanlar yani...

Bugün, egemenliklerinin ve üstünlüklerinin nişanı olarak Nazım Hikmet bayrağını dalgalandıranlar, Nazım'ın nasıl ve hangi şartta Türkiye'yi terkettiğini, hangi suçunun karşılığı olarak 13 yıl hapis yattığını, bu soy şiir emekçisini zindanlarda çürütenlerin kimler olduğunu unutmış görünüyorlar.

Nazım'ı hapse tıkıran "millî şef" İnönü'dür. (...)

(Mehmet E. Yavuz, Yeni Şafak, 22 Şubat 2001)

İtibar krizi

Sözde Nazım'a itibarını iade edecekler. Oysa konuştuğça asıl kendilerinin bir itibar ve ihtiyaç krizi içinde buldukları anlaşılıyor. Sevgili Bekir Coşkun sütununda diyor ki:

"Bu adamların gönlü ile Nazım'a iade-i itibar verilecekse kalsın. Bence Nazım'ı bu adamların elinden kurtarın."

Sevgili Arda Uskan da dün Radikal'de noktayı şu sözlerle koyuyordu:

"Bırakın o Moskova'daki mezarında rahat rahat yatsın.

Bu utanmazlar ülkesinde bir dünya sanatçısının ne yeri var ki?"

Alın bizden de o kadar..

(Melih Aşık, Milliyet/20 Şubat 01)

***

Sen Nesin, Kimsin?..

Daha ne gazozumuz Amerikandı, ne köftemiz; Babîali Yokuşu'nun başında İzmirli Şerbetçi ile Meserret Kırathanesi birbirine bakardı; deniz parsellenmemiş, hava kirlenmemiş, toplum kokuşmamıştı; köşedeki gazeteciden "Zincirli Hürriyet" dergisini almıştım; birinci sayfadaki şiiri okumaya başladım:

Dört nala gelip Uzak Asya'dan
Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan
bu memleket bizim
Bilekler kan içinde
dişler kenetli
ayaklar çıplak
ve bir ipek halıya benzeyen toprak
bu cehennem bu cennet bizim...

....

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşesine
bu hasret bizim
Şiiri okurken bir heyecan dalgası sarmıştı benliğimi,
tüylerim diken diken olmuştu, tırmadığım Babîali Yokuşu ayaklarımın altında dalgalanıyor gibiydi.

Şimdi düşünüyorum; bana o unutulmaz anı yaşattığı için Nazım Hikmet'e borçlu değil miyim?.. Bir arada orman gibi kardeşesine yaşayıp ağaçlar kadar özgür olmak amacını yurttaşlarına ilk kez aşıl原因 şairimizin dizeleri okullarda sınıfların duvarlarına asılmalı; öğrencilere ezberletilmeli..

**

Nâzım gibi bir şair daha var mı dünyada?..

Yarım yüzyıl öncesinde sorundu..

Bugün de sorun!..

Neymiş?.. Nâzım Hikmet vatan haini imiş, komünistmiş; hükümetteki MHP'li bakanlar verip veriyorlar; bugün Apo varsa, Nâzım Hikmet yüzündenmiş; bugünkü ideolojik kavganın kaynağı Nâzım imiş; vatandaşlığa alınmazmış, affedilmesi olanaksızmış...

(...)

Utanç verici bir olay yaşıyoruz.

Yeni milenyumun başlangıcında, geçen yüzyıldan miras kalan "Nâzım Hikmet sorunu" 57'nci koalisyon hükümetinde ilkelliğin tartışmasına dönüştü.

"- Nâzım vatandaşlığa alınmalı mı?.."

Kimi MHP'li bakan, bir marifetmiş gibi gazetecilere demeç veriyor:

"- Bu yoldaki kararname önüne geldi, imzalamadım, Nâzım Hikmet vatan hainidir."

Türkiye'nin malını mülkünü, taşını toprağını, fabrikasını, bankasını, iletişim ağını, bağımsızlığını, yani istiklalini ve onurunu üç-beş kuruş için haraç mezat yabancılara ipotek eden ya da satan kim?..

Sen değil misin?..

Vatanseverlik buysa..

Nâzım elbette vatan haini..

Ya sen nesin?..

(İlhan Selçuk, Cumhuriyet, 20 Şubat 2001)

Eksen Yayıncılık Kitapları

1. Devrimci Demokrasi ve Sosyaliz (TDKP Eleştirisi) 2. Baskı . . . . 1 200 000 TL.
2. Modern Revizyonizmin Çöküşü SB ve D. Avrupa Üzerine (Tük.) 2 600 000 TL.
3. Yakın Geçmiş Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı (Tükendi) . 600 000 TL.
4. Devrimci Harekette Reformist Eğilim (Tük.) . . . . .1 500 000 TL.
5. Teori ve Program Sorunları (Tükendi) . . . . . 2 200 000 TL.
6. Dünyada Yeni Düzen ve Ortadoğu (Tükendi) . . . . .800 000 TL.
7. Siyasal Gelişmeler ve İşçi Hareketi (Tükendi) . . . . .600 000 TL.
8. EKİM 1. Genel Konferansı, Değerlendirme ve Kararlar . . . . 2 400 000 TL.
9. ekimler-1, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi (Tükendi) . . . . . 4 000 000 TL.
10. ekimler-2 . . . . . 4 000 000 TL.
11. Solda Tasfiyeciliğin Yeni Dönemi (Tükendi) . . . . . 2 000 000 TL.
12. İç Yazışmalar/İç Çatışmalar, Işık, Daha Çok Işık (Tük.) . . . . 1 600 000 TL.
13. EKİM Olağanüstü Konferansı (Tutanaklardan Seçmeler) Devrimci Politika ve Örgütlenme Sorunları (Tük.) 2 750 000 TL.
14. Kürt Ulusal Sorunu-1 Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler . . . 2 500 000 TL.
15. Kürt Ulusal Sorunu-2 Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler . . 3 500 000 TL.
16. Tasfiyeciliğe Karşı Konuşma ve Yazılar, Kopanlar ve Kapılanlar (Tük.) . 1 900 000 TL.
17. Devrimci Gençlik Hareketi Genişletilmiş 2. Baskı (Tükendi) . . . . . 2 000 000 TL.
18. Gebze Direnişinin Ardından . . . . . 500 000 TL.
19. 20 Temmuz Dersleri (Tük.) . . . 500 000 TL.
20. Dünya'da ve Türkiye'de Özelleştirme Saldırısı (Tük.) . . 500 000 TL.
21. "İş-ekmek-özgürlük" sloganı üzerine, Liberal Demokratizmin Politik Platformu Genişletilmiş 2. Baskısı . . . . . 1 200 000 TL.
22. EKİM 3. Genel Konferansı Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler . . . . . 2 400 000 TL.
23. EKİM 3. Genel Konferansı Örgütsel ve Siyasal Tartışmalar (Tutanaklar) . . . . . 3 000 000 TL.
24. Küçük Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi (Z.Ekrem'e Cevap) . . . . . 2 000 000 TL.
25. Demokratizmi Savunmanın Sınırları . . . . . 800 000 TL.
26. EMEP Eleştirisi Bir sosyal reform partisinin ideolojik, politik ve örgütsel temelleri üzerine (Tükendi) . . . . . 900 000 TL.
27. Partileşme Süreci-1 Perspektifler ve Değerlendirme . . . . . 2 800 000 TL.
28. Partileşme Süreci-2 Polemikler: Devrimci Proletarya'ya yanıt . . 2 300 000 TL.
29. Demokrasi ve Devrim Program sorunları üzerine konferanslar . . . . . 1 400 000 TL.
30. Bağımsızlık ve Devrim Program sorunları üzerine konferanslar . . . . . 2 400 000 TL.
31. Demokrasi, Devrim ve Oportünizm . . . . . 1 500 000 TL.
32. Ulusal Sorun ve Devrim Program sorunları üzerine konferanslar . . . . . 1 800 000 TL.
33. Parti programı üzerine/1, Program yöntemi ve yapısı . . . . 2 250 000 TL.
34. Parti Tüzüğü Üzerine . . . . . 1 750 000 TL.
35. Uluslararası Durum Üzerine Değerlendirmeler . . . . . 2 000 000 TL.
36. Türkiye Komünist İşçi Partisi Program / Tüzük . . . . . 1 000 000 TL.
37. Partimizin adı ve amblemi . . . . 1 750 000 TL.
38. Örgütsel güvenlik sor. üzerine. 2 750 000 TL.

Kapitalizm ve bilimsel-teknolojik gelişmeler

Kısa süre önce gazete manşetlerinden verilen gen teknolojisindeki ilerlemeyle ilgili haberler farklı yorumlara konu oldu. Bu yorumların en göze çarpanı, insanın uzun süre genç kalmasının ve ömrünün uzamasının olanaklı olacağıdır. On yıllık bir araştırma sonucunda iki özel firmanın insan vücudundaki 30-40 bin civarında geni şifreleyip bilgisayarlara yüklediği iddia ediliyor.

Eğer doğru ise, tıp alanında bilimsel açıdan önemli bir aşama olduğu tartışmasız bir gelişmedir bu. Ama önemli olan, bu gelişmeden çok bunun kimler tarafından ve ne amaçla kullanılacağıdır. Zira, burjuvazinin sınıf egemenliği altında bilimsel gelişme ve teknolojik ilerlemenin nasıl kullanıldığına dair çok sayıda örnek mevcuttur. Kendi kârını artırmak için hiçbir kötülükten kaçınmayan bir sınıfın elinde ve hizmetinde bulunan teknik olanaklarını insanlığın refahı için kullanılması sözkonusu olamaz. Bir bilimsel gelişme ancak sermayenin çıkarlarına uygunsuz kullanılır.

Emperyalist-kapitalist sistemin siciline baktığımızda, bu yeni keşiften dolayı

umutlanmak değil, endişelenmek gerekiyor. Atom, Napalm, vb. gibi ileri teknolojinin ürünleri olan silahların nasıl insanları kitlesel biçimde katletmenin bir aracı olarak kullanıldığına insanlık tanık oldu. İki emperyalist paylaşım savaşının yanısıra, bölgesel savaşlar ile Irak ve Yugoslavya'ya saldırı gibi örnekler bakıldığında, teknoloji ürünü silahların nasıl bir dehşet saçtıkları görülür. Ayrıca doğanın tahrip edilmesi, bunun dolaysız sonucu olarak milyonlarca insanın yurdundan sürülmesini de unutmamak gerek.

Bilim ve teknolojiyi artı-değeri artırabildiği oranda geliştiren kapitalizm açısından, sağlık alanındaki bilimsel ilerlemelerin bunun dışında bir önemi yoktur. Sağlık sektörünün önemli ayağı olan ilaç sanayii tekellerin denetimi altında bulunmaktadır. Bu tekeller, patent uygulamasını dayatarak, bağımlı ülkelerin ucuz ilaç üretmelerini engelleyerek, insanların ilaçsızlıktan dolayı toplu kırımına yol açmaktadırlar. İlaç tekelleri, ihtiyaç duyulan ilaçları değil, çok satılabilen ilaçları üretiyor. Zira ilaç onlar için bir

metadır ve dünyada hiçbir kapitalist artı-değer sağlamayan bir metayı üretmez.

Dünyada önlenmesi kolay ama ölümcül olan (sıtma, ishal, verem vb.) hastalıklar daha çok yoksulu pençesine alırken, onlar burjuvaların ömrünü uzatmanın (elbette gen teknolojisinin kullanım alanı bununla sınırlı değildir) yollarını arıyorlar. Oysa bir yıl içinde dünyada sadece sıtımdan ölen insan sayısı (ki çoğu çocuktur) bir milyondur.

Ayrıca, her yıl açlık, beslenme yetersizliği ve sağlık hizmetlerinden mahrum olmaktan dolayı yaşamını yitiren insan sayısı milyonlarla ifade edilmekte ve bu sayı her yıl artmaktadır.

Böylesi bir tablonun hakim olduğu bir dünyada emekçi yığınların gen teknolojisinin "nimetlerinden" yararlanamayacağı yeterince açık olmalıdır. İnsanlık, aşırı kâra dayanan bu sömürü sistemini ortadan kaldırıp insanca yaşanacak sınıfsız bir toplumu kurmadığı sürece, sağlıklı bir yaşam ortamına sahip olamayacak, bilimsel-teknolojik gelişmelerin sonuçlarından yararlanamayacaktır.

Nâzım'ı "öldürme" seferberliği

İhsan Çaralan

(Evrensel/17 Şubat 01)

Kıyıda köşede ne kadar; AB'nin şaşakçısı, IMF'nin çanak tutucusu, ABD'nin uşağı, patronların işbirlikçisi, gericiliğin en vicak vicak propagandacısı varsa, son yıllarda birden Nâzım Hikmet hayranlığına soyundular. Alparslan Türkeş ve Süleyman Demirel gibi, "Nâzım diyenin dilini koparanlar" bile, konuşmalarının arasına Nâzım'dan bir iki dize serpiştirmeyi 'yenileşme'nin, 'küreselleşme'nin ve 'demokrat olma'nın nişanesi sayar oldular.

Hele son günlerde; sormayın! Sermayenin çıkarlarının en rafine propagandacısı çevreler ve TV kanalları 'Nâzım'ın mezarı getirilsin', 'Nâzım'a vatandaşlık verilsin' kampanyası açmış bulunuyorlar.

Alparslan Türkeş'in deyimiyle 'eskiye takılıp kalmış bazı MHP'liler' ve 'din istismarcılığı'nda perva tanımayan basın dışında gericilik, 'Nâzım'ın mezarını Türkiye'ye getirmek üzere' seferber olmuş bulunuyor. Nâzım'ın vatandaşlığa iade edilmesi için hükümetin hazırladığı kararname birkaç MHP'li bakanın imzasını bekliyor. Yapı Kredi Bankası ise, Nâzım'ın kitaplarının, öyle rastgele basılmasına dayanamayıp; tüm eserlerin yayın hakkını alarak, yeni bir adım atmıştır.

Manzaraya şöyle 'tarafsız' bir gözle bakılırsa, 'memleket' Nâzım'ı kucaklamaya hazır! Ama gerçek böyle midir?

Nâzım'ı on yıllarca cezaevine kapatan, süren zihniyet değişmiş, daha uygar bir noktaya mı gelmiştir; yoksa; o zaman 'vatan haini', 'Rus ajanı' ilan ederek Nâzım üstünden halkı, emekçileri sermayenin, emperyalizmin politikalarına yedekleyen zihniyet; şimdi de 'Nâzım büyük Türk şairi' diye bir kez daha Nâzım'ı kullanarak halkı IMF'nin, uluslararası sermayenin, gericiliğin yedeğine mi çekmek istemektedir?

Her şey ikincisini göstermektedir. Bugün, 'Nâzım'ın mezarını getirmek' için seferber olanlar; emperyalizme uşaklıkta, IMF'nin önünde diz çökmekte, büyük patronlara hizmette sınır tanımayanlardır. Ve Nâzım'ı da bu görevlerini yaparken bir dayanak olarak kullanmayı

amaçlamaktadırlar.

Oysa, Nâzım'ı Nâzım yapan, onun; 'Türkçeyi en iyi kullanan şairliği' değil, işçi sınıfının, işçi yurtseverliğinin, anti-emperyalizmin, işçi sınıfının uluslararası davasının, sömürsüz, sınıfsız bir dünya kurma mücadelesinin şairi, kavgacısı olmasıdır. Onu, cezaevine attıran da, sürdüren de, bütün öteki 'Türkçeyi iyi kullanan büyük Türk şairleri'nden ayıran da budur.

Bundan 20 yıl, 40 yıl önce de Nâzım; burjuvazinin liberal çevrelerinde; 'büyük şair', 'Türk dilini iyi kullanan bir şair' olarak, bir 'seçkinlik', 'rafinelik' nişanesi olarak okunurdu. O zamanın polis, savcılar bu çevrelerde okunan Nâzım'a pek ses çıkarmazdı zaten. Ama Nâzım'ın aynı şiirleri, bodrum katlarındaki 'öğrenci evleri'nde, varoşlardaki 'işçi toplantıları'nda, ya da okuyan kişinin özne olarak kişiliğinin önemini kalmadığı 'büyük emekçi kalabalıkları' önünde kavgaya

Nâzım'ın uğruna yaşamını ortaya koyduğu büyük davasına, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya; sosyalist bir dünya mücadelesine bir yarar sağlayacaksa mezarın Türkiye'ye gelmesinin de bir anlamı vardır. Aksi halde, bugün bulunduğu yerde de Nâzım, 'rahat'tır! Bu yüzden de bugün sermaye güçlerinin, kendi davalarının dayanağı yapmak için kullanacakları bir 'Nâzım'ın mezarı', 'Nâzım'a vatandaşlık' sadece düzenin ve sahiplerinin imajını cilalar.

narası olarak okunurdu. Yasak olan bu Nâzım'dı.

Şimdi sermayenin her soydan temsilcileri; işte bu, sınıfsız ve sömürsüz bir dünyanın kavgacısı, işçi sınıfının kavgasının kılıcı olan Nâzım'ı, artık öldürdüklerini düşünerek, geri kalanı, 'İyi Türkçeci büyük şair Nâzım'ı getirmek için seferber olmuşlardır. Ve elbette IMF'ciler, Nâzım'ın cesedi üstünden bir rant sağlamak için kolları sıvamışlardır. Onlar sadece onun eserlerini yayınlamanın tekelini alarak (ekonomik) değil, ama asıl olarak da; 'Bakın Türkiye'ye Nâzım'ın mezarını getirecek kadar demokrasi geldi' demek, demokrat ve ilerici kesimleri sermayenin çıkarları

doğrultusunda yedeklemek, emperyalizme uşaklıklarının üstünü örtmek, sınıf içinde 'uzlaşmacı' eğilimleri güçlendirmek için 'Nâzım'ı kullanmak', bundan ideolojik ve siyasi bir rant sağlamak için kolları sıvamışlardır.

Önceki gün Hürriyet'teki yazısında Bekir Coşkun, MHP'nin fanatiklerinin, Nâzım hakkında ileri-geri konuşmalarından kalkarak, 'Nâzım'ı bunlardan kurtaralım' diyor ve Nâzım'ın bu koşullarda Türkiye'ye getirilmesine karşı çıkıyordu. Haklıdır da. Ama sadece 'bunlar'dan değil; Nâzım'ı, IMF karşısında gerden kırıp bel kıvrıranlardan, uluslararası sermayeye uşaklığı erdem düzeyine çıkaranlardan, patronlara uşaklığı meziyet olarak sunanlardan, Nâzım üstünden 'kolay politika' yapan, '500 bin imza toplayarak bu işi hallettiğini' sanan istismarcı solculardan da kurtarmak gerekmektedir.

Nâzım; 'maddeden ayrı bir ruha' inanmayan bir adamdı ve mezarının Türkiye'ye gelmesi, Nâzım'ın ne fiziği ne de ruhuyla ilgili değildir. Onun mezarının gelmesi; Nâzım'ın uğruna yaşamını ortaya koyduğu büyük davasına, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya; sosyalist bir dünya mücadelesine bir yarar sağlayacaksa mezarın Türkiye'ye gelmesinin de bir anlamı vardır. Aksi halde, bugün bulunduğu yerde de Nâzım, 'rahat'tır! Bu yüzden de bugün sermaye güçlerinin, kendi davalarının dayanağı yapmak için kullanacakları bir 'Nâzım'ın mezarı', 'Nâzım'a vatandaşlık' sadece düzenin ve sahiplerinin imajını cilalar. Tıpkı, Nâzım'dan şiir okuyan Demirel'in AGİT'te 'demokrasi kahramanı' ilan edilmesi ya da; Nâzım'dan iki dize geveleyen Türkeş'in birden 'çağdaş' ve 'demokrat'lık unvanı kazanması gibi.

Dahası politikada doğruluk ve yanlışlık koşullara bağlıdır. 'Nâzım'ın mezarını getirme'; 20-40 yıl önce demokrasi mücadelesinin bir dayanağı idi, bugün ise demokrasi mücadelesini katledenlerin, onu sermayenin kalkını durumuna getirenlerin kullanmak istediği bir şeydir. Bu yüzden de; Nâzım'ın mezarı' ve 'vatandaşlığı', 'kutsal emanetler' olarak değil, yeniden bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinin bir simgesi olduğu ölçüde emekçilerin gündemine girmelidir.

Ankara'da Demokrasi Derneği Girişimcileri forumu

11 Şubat'ta ÖDP, HADEP, EMEP, DBP, İHD, KESK, DEV MADEN-SEN ve aydınların yer aldığı Demokrasi Derneği Girişimcileri, "Demokrasi güçlerinin birleşme sorunları ve çözüm" konulu bir forum düzenlendi.

Reformist partiler, sendikalar, kitle örgütleri ve aydınlar gelinen sürecin boyutlarını, ülkenin nasıl bir dar boğazda olduğunu, yığınların artan yoksulluğunu, devletin son süreçte yaptığı saldırıları ve bugün yaşanan suskunluğu kendi cephelerinden değerlendirdiler. Dernek girişimcileri amaçlarını; "Dayatılan IMF politikalarına, devletin tüm ülkeyi cezaevine çevirme çabasına ve Kürt halkına yapılan baskılara karşı ortak mücadele hattı örneği olarak" tanımladılar. Dernek girişimcilerini harekete geçiren ve "birleşme" üzerinde bu kadar durmalarının temel nedeni olarak, yaşanan sorunların artık dayanılmaz bir sınıra dayanması ve 19 Aralık katliamından sonra 12 Eylül'ü aratmayan bir baskı ortamının oluşması olarak gösterildi.

Sorunlar nispeten başarıyla ortaya konulsa da, çözüm ve uygulanacak yöntem noktasında her zamanki gibi düzenin sınırlarını aşamayan reçeteler sunuldu konuşmalarda. DBP Genel başkan yardımcısı Mehmet Özkök'ün, "12 Eylül'le gelen '82 Anayasası'nın değiştirilmesi, atılabilecek en önemli adımlardan biridir" söylemi buna bir örnektir.

Konuşmacılar arasında alternatif çözüm

önerileri sunan denebilir ki sadece Fikret Başkaya oldu. Kitle hareketinin gelişmesine uygun koşulların oluştuğunu vurgulayan Başkaya, bu durumda temel sorunun, Türkiye'de demokrasi ve sosyalizm mücadelesi veren güçlerin misyonlarını yerine getirip getirmeyeceği olduğunu söyledi. Ve eğer bir mevzi kazanılacaksa, bunun ancak bedel ödeyerek olanaklı olabileceği üzerinde durdu. Rejimin hiçbir meşruluğunun kalmadığını, bunun bizler için önemli bir fırsat olduğunu ve bunun devrim cephesinden iyi değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

Her temsilci konuşmasında doğal olarak zindanlarda süren Ölüm Orucu Direnişi'ne değindi. Ancak 4. ayını dolduran direniş için dışarıda nasıl bir mücadele hattının olması gerektiği es geçildiği gibi, Ölüm Orucu Direnişi'nin gerçek anlamı ve önemi de gözardı edildi. Buna rağmen konuya değinmelerinin sebebi kuşkusuz direnişin büyüklüğü ve gücüdür. Ancak demokrasi savunucuları, ne gariptir ki direnişçi tutsak yakınlarının konuşma taleplerini dahi reddettiler.

Forum adı taşıyan bu etkinlik, yine ne gariptir ki, dinleyicilerin soru sormasına dahi fırsat verilmekten bitirilmiştir. Bu davranış, forumu düzenleyenlerin demokrasi sorunu ve mücadelesine bakışı konusunda hiç de iyiye bir göstere olmamıştır.

Ankara'dan bir Kızıl Bayrak okuru

ABD saldırganlığı ve silah tekelleri

Uluslararası dengeler altüst olmuş durumda. ABD'de yaşanan ekonomik durgunluk, yeni gelen hükümetin savaş tüccarlarına kendini kanıtama isteği, İngiltere dışındaki Avrupa ülkelerinin ABD'ye cephe oluşturma çabası, Rusya'nın eski gücüne kavuşma hedefi doğrultusunda yeniden yapılanma planları, dünyadaki işçi-emekçi hareketinin ivme kazanması vb...

İstatistikler, dünya ölçüsündeki tekelleşmeyi, yoksullaşmayı, savaşa ayrılan bütçeleri tüm açıklığıyla önümüze koyuyor. Tekeller arası savaşta paylaşılmaya çalışılan pazarlar ve kârlar bir süre sonra kendisini tükettiği için, bunun yeni yolları en iğrenç yöntemlerle yaratılıyor. Bağdat'ın bombalanması, emperyalist tekeller arası çıkar savaşının bir sonucudur.

ABD, hala dünyanın efendisi olduğu mesajını vermek, Ortadoğu'daki egemenliğini pekiştirmek için, hiçbir neden yokken Irak'a dönük yeni bir saldırıya başvuruyor. Bununla aynı zamanda ABD silah tekellerine yeni pazar alanları açma kirli hesabı yapıyor. Hala savaşların, tehlikelerin ve tehditlerin bitmediği gösterilerek...

Bugün Avrupa'da kurulmak istenen Ulusal Füze Kalkanı (NMD), aynı zamanda emperyalist silah tekellerine yeni pazar alanları açmak anlamına geliyor. Nitekim Rusya, savunma kalkanının silahlanma yarışını başlatacağını söylüyor. Ardından NATO Genel Sekreteri'ne Avrupa'yı kapsayacak bir füze kalkanı önerisi sunuyor. Silah tekellerinin ağız sulanıyor, dünya halklarının canı ve kanı üzerinden azami kârların hesabını yapıyorlar.

Devamlı kriz üreten emperyalist-kapitalist sistem dünya emekçi kitlelere ekonomik-sosyal yıkımı dayatmakla kalmıyor, dünyayı kan gölüne çevirmenin hazırlıklarını yapıyor.

Türkiye cephesine gelince, topraklarımız emperyalist saldırganlığın bir üssü olarak kullanılıyor. Bu topraklardan kalkan askeri uçaklar Irak halkına ölüm kusuyor.

D.Ali

"Ermeni katliamı söz konusu değil"miş!

Yukarıdaki başlık Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof.Dr. Yusuf Halaçoğlu'na ait. Halaçoğlu şöyle diyor: "Osmanlı'nın 1. Dünya Savaşı'nda kendisini koruması için Ermenileri başka bölgelere nakil ettirmesi, savaş süreci içerisinde doğaldır. Bu süreçte, 438 bin 758 Ermeni tehcir edilmiş, bunların 382 bin 148'i istenilen nakil noktalarına ulaştırılmıştır. Geriye kalan 56 bin 610 Ermeni'nin 10 bini eşkiya tarafından katledilmiştir, devlet tarafından değil. 30 bini tifo ve dizanteri gibi salgın hastalıklardan ölmüştür. Geriye kalan 16 bin Ermeni de yurtdışına çıkmıştır." (Radikal, 4 Şubat 2001)

Başından geçen bir olayı anlatmak istiyorum. Çalıştığım atölye girişinin kapısını açık bırakarak adamın biri içeri girdi. Yanımdaki arkadaş, "yahu ne biçim adam bu, kapıyı kapatmadı" diye sitem etti. Öbür arkadaş dönüp baktı ve "o adam değil, o Ermeni" dedi. Olay gerçekten Halaçoğlu için tam da bu; "o adam değil, o Ermeni". Zaten dünyada en arı ırkın Türk ırkı

olduğunu savunan ve tarihi boyunca yüzlerce katliamı gerçekleştiren bir ırkın böyle bir katliamı kabul etmesi mümkün müdür? Halaçoğlu kendi rakamlarına göre 40 bin Ermeni'nin öldüğünü açıklıyor, ama bunu, 10 bininin eşkiya tarafından, 30 bininin salgın hastalıklardan öldüğü yalanına dayandırıyor. Siz devlet olarak bir bölgedeki halkı tehcir ediyorsunuz, nasıl oluyorsa yolda 40 bin tanesi ölüyor?

Resmi tarih böyle kılıflar uydurabilir, ama bugün o bölgede yaşayan halklar şunu bilmektedir. Devlet açık Ermenilerin katledilmesi ve mallarına el konulması için halkın önünü açmış ve binlerce yıl beraber yaşayan bölge halkının elini kirli kana buluşturmuştur. Çeteci gruplar Ermeni halkını talan etmiş, yakaladığı Ermeni'yi öldürmüştür. Bunlar tarih kitaplarında olmasa da, o dönemin insanları tarafından bilinmektedir. Bugün bu yerleşim yerlerinde örenler mevcuttur. Bu örenlerin hepsi Ermeni halkının evleridir. Tüm mallarına el

konulmuş, evleri kullanılmayacak hale getirilmiştir. Kaçıp kurtulabilenler kurtulmuş, ama onbinlercesi katledilmiştir. Ülkenin bir bölgesinden -ki bu doğa şartlarının en zorlu olan bölgesidir- bir başka bölgesine tüm tehlikeler göz önüne alınarak, zorunlu göçten öte kaçış başlamıştır. Tüm varlıkları talan edilen ve yollalarda çetelerin açık avı haline gelen halk, büyük bir katliamla yüzyüze gelmiştir.

Bu katliamın bu devlet tarafından kabulü mümkün müdür? İnkarcı bir devletten, 2001 yılına girerken katliamlarına cezaevlerindeki devrimci tutsaklarla devam eden bir devletten, böyle bir şey beklenebilir mi? Sadece ve sadece kendi sesini isteyen, tüm alanlardaki sesi duymak istemeyen, meclisinde dahi adam öldüren, savcısına, barosuna, sendikacısına, hiç kimseye konuşma hakkı tanımayan bir devletten, bir faşist barbarlıktan bunu beklemek mümkün mü?

K. Yıldız/İstanbul

EKSEN Yayıncılık Büroları

Atatürk Bul. Gevrek Sok. Karakaş İşhanı No:13/22,
Kartal/İSTANBUL

Karanfil Sok. No:17/17 Kızılay/ANKARA
Tel: 0 (312) 419 18 32

Ahi Evran Mahallesi 734. Sokak Bekir Kadı Apt.
No: 1 KIRŞEHİR Tel: 0 (386) 214 08 05

İsmet Paşa Cad. Beşiroğlu Altın Han Kat: 3
No:89 Gebze/KOCAELİ

Esenbey Bankalar Cad. Uyanal İşhanı No: 61 NİĞDE

853. Sok. Bilen İşhanı No: 27/510
Konak/İZMİR Tel-Fax: 0 (232) 445 21 50

Cumhuriyet Mah. Tennur Sok. Cumhuriyet İşhanı
Tel:0 (352) 232 66 71 Kat:3/45 KAYSERİ

Cemal Gürsel Cd. Shell Karşısı Vakıf İşhanı Kat: 3
No: 306 ADANA Tel: 0 (322) 363 28 78

Hürriyet Cad. Namık Kemal Sok. Kaçar İşhanı
Kat: 3 No: 3 ANTAKYA

Gazetene sahip çık! Abone ol! Abone bul!

Adı : .....
Soyadı : .....
Adresi : .....
Tel : .....

6 Aylık Yurt içi 5 000 000 TL Yurt dışı 200 DM
1 Yıllık Yurt içi 10 000 000 TL Yurt dışı 400 DM

İbrahim GÜMÜŞ adına,
* TL için : Yapı Kredi Bankası İstanbul/Aksaray Şb. 0093240-0
* DM için : İş Bankası İstanbul/Aksaray Şb. 1002 30100 1051039

No'lu hesaba yatırdım. Makbuzun fotokopisi ektedir.

Nâzım Hikmet'ten kirli ellerinizi çekin!

Türkiye işçi sınıfına selam!

Türkiye işçi sınıfına selâm!

Selâm yaratana!

Tohumların tohumuna, serpilip gelişene selâm!

Bütün yemişler dallarınızdadır.

*Beklenen günler, güzel günlerimiz ellerinizdedir,
haklı günler, büyük günler,*

*gündüzlerinde sömürülmeyen, gecelerinde aç yatılmayan,
ekmek, gül ve hürriyet günleri.*

Türkiye işçi sınıfına selâm!

*Meydanlarda hasretimizi haykıranlara;
toprağa, kitaba, işe hasretimizi,
hasretimizi, ayyıldızı esir bayrağımıza.*

Düşmanı yenecek işçi sınıfımıza selâm!

*Paranın padişahlığını,
karanlığını yobazın*

ve yabancının roketini yenecek işçi sınıfına selâm!

Türkiye işçi sınıfına selâm!

Selâm yaratana!

Nâzım Hikmet

Sınıfın, devrimin ve sosyalizmin şairi!